

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΜΓ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΑΓ. ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19.—Τηλ. 227-689

1 ΜΑΡΤΙΟΥ 1966

ΑΡ. 5

ΔΙΑΒΑΛΛΕΙ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΞΩ

Ἐγράψαμεν ἤδη, ἐξ ἄλλης ἀφορμῆς, ὅτι ἡ ἠθικὴ δὲν ταυτίζεται ἀπολύτως μὲ τὴν νομιμότητα καὶ δὲν ἐξαντλεῖται ἐντὸς τῆς ἐκάστοτε νομικῆς μορφῆς καὶ διατυπώσεως. Καὶ οὐδεὶς Χριστιανὸς ὀφείλει ν' ἀγνοῇ, ὅτι ὁ Φαρισαϊσμός—ἐντὸς τοῦ ὁποῦ ἡ ἠθικὴ τοῦ Νόμου εὔρε τὸ πλήρωμα τῆς μορφῆς τῆς—κατεδικάσθη δριμύτατα καὶ ἐμαστιγώθη ἀμειλίκτως ἀπὸ τὸ ἀψευδὲς στόμα τοῦ κυρίου.

Ἄλλὰ καὶ τὸ «σκεῦος τῆς ἐκλογῆς», ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, καταγγέλλει καὶ αὐτὸς ἀπροφασίστως τὴν ἠθικὴν τοῦ Νόμου· ὡς ἀνίκανον νὰ δικαιώσῃ τὸν ἄνθρωπον ἐνώπιον τῆς συνειδήσεώς του καὶ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Καὶ διαπιστῶν ὅτι ἡ δύναμις τῆς ἀμαρτίας ἐκμηδενίζει συχνότατα καὶ τὰς ἀγαθωτέρας ἐφέσεις καὶ προθέσεις, ὁμολογεῖ, μὲ συντριβὴν καὶ μὲ πόνον ψυχῆς, ὅτι «ὄ σὺ θέλω κἀκόν, τοῦτο ποιῶ» (Ρωμ. ζ' 22).

Καὶ τοιοῦτόν τι φαίνονται παθόντες καὶ οἱ λαμπροὶ κατὰ τὰ ἄλλα δικασταί, οἱ καταδικάσαντες—καὶ μάλιστα μὲ ποινὴν μὴ ἐφέσιμον—τὸν Σεβασ. Μητροπολίτην Πειραιῶς κ. Χρυσόστομον. Καὶ λέγομεν τοῦτο, διότι—παρὰ τὰς διαψεύσεις—διεπιστώθη ἀναμφισβητήτως, ὅτι ἡ Πολιτεία ἦτο ἡ καταγγέλουσα καὶ καταδιώκουσα. Εἶχεν, ὡς ἐκ τούτου, ἡ καταδίκη χαρακτήρα κοινωνικῆς μᾶλλον σκοπιμότητος, ὡς μέτρον προστασίας κατὰ διαπραχθείσης αὐθαιρεσίας, ἡ ὁποία ὅμως εἶναι ἀνύπαρκτος καὶ ἐκκλησιαστικῶς καὶ συνταγματικῶς. Καὶ μόνον ὡς ἀτελῆς καὶ

ἀτροφικὴ κατανόησις τῆς ὄντολογίας καὶ τοῦ νοήματος τῆς Ἐκκλησίας, ὡς θεοσυστάτου καὶ θεανδρικοῦ ὀργανισμοῦ θείων ἀληθειῶν, καὶ ὡς «μυστικοῦ σώματος» τοῦ Χριστοῦ, ποῦ συνεχίζει τὸ ἀπολυτρωτικὸν τοῦ ἔργου, εἶναι δυνατόν νὰ ἐρμηνευθῇ.

Δυστυχῶς, εἴτε τὸ θέλομεν εἴτε καὶ ὄχι, ἡ ἐποχὴ μας κυριαρχεῖται ἀπὸ ἀντιλήψεις ὑλιστικὰς καὶ εὐδαιμονιστικὰς. Πιστεύει πολὺ εἰς τὸν κόσμον τὸν φυσικόν, τὸν ἐμπειρικόν καὶ τὸν ψηλαφητόν. Διότι ἡ πίστις εἰς τὸν ἀόρατον κόσμον μόνον διὰ τὴν θυσίας τοῦ κατωτέρου λόγου πρὸς τὸν ἀνώτερον καὶ ἀποκαλυπτικὸν Λόγον κατακτᾶται. Καὶ ἐγίναμεν, ὡς φαίνεται, τόσο σοφοί, ὥστε νὰ μὴν εἶναι δυνατόν ν' ἀναχωνευθῇ ἡ κοσμικὴ μας συνείδησις εἰς τὸ πῦρ τῆς πνευματικῆς μας ἐμπειρίας. Νὰ αἰσθανθῶμεν τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ «Μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύσαντες». Καὶ νὰ δεχθῶμεν, ὅτι ἡ «σοφία τοῦ κόσμου τούτου μαρὶα παρὰ τῷ Θεῷ ἐστὶ» (Α' Κορ. 3,18). Οὐδόλως λοιπὸν παράδοξον, ὅτι δὲν κατανοεῖται ἡ φύσις τῆς Ἐκκλησίας ὡς θεανδρικῆς, καθ' ὁμοιότητα τοῦ θεανδρικοῦ προσώπου τοῦ Χριστοῦ. Ὅτι συνεσκοτίσθη ἐντὸς τῶν συνειδήσεων ἡ ἀποστολὴ τῆς, ὡς μεταγχιζούσης τὰς θείας ἐνεργείας εἰς τὸν κόσμον, καὶ ὡς χαρασσούσης τὴν πνευματικὴν πορείαν τῆς Ἱστορίας. Καὶ ὅτι ἠτόνισε συνδρόμως καὶ ἡ πίστις εἰς τὰς λειτουργίας τῆς καὶ εἰς τὰ θεῖά τῆς μυστήρια· ποῦ στηρίζονται ἐπὶ τῆς ἐνοράσεως τοῦ πνευματικοῦ κόσμου, ἐξυπηρετοῦν τὴν θείαν ἀλήθειαν, καὶ ἐπεν-

δυσόμενα εἰς ὑπερόχους συμβολισμούς, προκαλοῦν βαθείας καὶ ἱεράς συγκινήσεις.

* *

Ἐλησμονήθη ἐπιπροσθέτως ἐντελῶς, ὅτι τὸ Κράτος ἀποτελεῖ ἀξίαν, κατακτηθεῖσαν κατόπιν σκληροτάτων ἀγώνων· εἰς τοὺς ὁποίους, παρ' ἡμῖν, ἐπρωτοστάτησεν ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία μας· με σκοπὸν καὶ τέλος, τὴν ἐξασφάλισιν τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἀνθρωπίνης ἀξιοπρεπείας. Καὶ ὅτι προορισμὸν ἔχει νὰ περιορίζῃ τὰς ἐκδηλώσεις τοῦ κακοῦ ἐμφανιζομένης· καὶ νὰ τὰς πλήττῃ τελεσφόρως βεβαιουμένης. Καὶ πρὸς τοῦτο, στηρίζεται εἰς τὴν βίαν, δυναμένην ὅμως εὐκόλως νὰ μεταβληθῇ εἰς κακόν. Καὶ κυριαρχεῖται ὑπὸ τοῦ Νόμου, διὰ τοῦ ὁποῖου ρυθμίζονται ἐξαναγκαστικῶς αἱ πολιτικοοικονομικαὶ καὶ αἱ ποικίλαι ἄλλαι σχέσεις τῶν πολιτῶν.

Ἡ ἀληθὴς ὅμως πνευματικότης δὲν στηρίζεται ἀναμφιβόλως εἰς τὴν βίαν καὶ εἰς τὸν ἐξαναγκασμὸν· ἀλλ' εἰς τὴν ἐκουσιότητα τῆς θυσίας ὑπὲρ τοῦ ἀγαθοῦ, διὰ τῆς ὁποίας πραγματοποιεῖται ἡ ριζικωτέρα νίκη κατὰ τοῦ κακοῦ. Καὶ εἰς τὸν ἐκούσιον Σταυρὸν ὑπὲρ τῆς ἀληθείας, ποὺ δημιουργεῖ μίαν νέαν ἀνωτέραν ἐλευθερίαν, καὶ ὀδηγεῖ εἰς τὸν θρίαμβον τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ποὺ θ' ἀποτελέσῃ καὶ τὸ τέρμα τῆς ἐγκοσμίου ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας. Καὶ ἡ προσδοκία αὕτη, καὶ ἡ τοποθέτησις τοῦ νοήματος τῆς ζωῆς εἰς τὸν θρίαμβον αὐτόν, οὐδέποτε ὑπῆρξε φακιρικὸς ὀραματισμὸς διὰ τὸν γνησίως θρησκευόμενον λαὸν μας. Ἀλλὰ σταθερὸς προσανατολισμὸς καὶ σκοπός. Καὶ διὰ τοῦτο ἀγαπᾷ καὶ εὐλαβεῖται τὴν Ἐκκλησίαν του, ποὺ εἶναι ἡ ψυχὴ του, ποὺ ζωογονεῖ τὰς δημιουργικὰς του δυνάμεις. Καὶ ἐξ αὐτῆς ἤντησε καὶ ἀντλεῖ τὴν ἔμπνευσιν καὶ τὴν δύναμιν νὰ ζῆ τὸ πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ ὡς Ὀρθοδοξίαν· ὡς ἀγῶνας δηλαδὴ ἡρώων καὶ ὡς αἷμα Μαρτύρων· καὶ ὡς ἀνέσπερον φῶς ἐλπίδος, διὰ τοῦ ὁποῖου φωτίζει καὶ διδάσκει τοὺς λαοὺς.

* *

Δυστυχῶς ὅμως ἡ πνευματικὴ αὕτη κα-

τανόησις τῆς Ἐκκλησίας, ὡς θεανδρικῆς καὶ ὡς θεσμοῦ θείου καὶ ἀνθρωπίνου, φωτίζοντος καὶ ἀναδημιουργοῦντος τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἀνθρώπου, παρεθεωρήθη ἐντελῶς ὑπὸ τῶν Βαυαρῶν, οἱ ὁποῖοι κατήρτισαν καὶ ἐπέβαλον βιαίως τὸν Καταστατικὸν τῆς Χάρτην, μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ Ἔθνους. Καὶ ἔχοντες οὗτοι ὑπ' ὄψει τὴν τυφώδη φιλαρχίαν καὶ τὰς κοσμοαρχικὰς τάσεις τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας, χάρις εἰς τὰς ὁποίας χείμαρροι αἱμάτων κατέχρανον τὰς σελίδας τῶν Ἱστορίας, ὑπέταξαν τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τοὺς λειτουργοὺς τοῦ θυσιαστηρίου εἰς τὴν ἐγκόσμιον ἐξουσίαν. Βαναυσουργοῦντες οὕτω κατὰ τῆς πνευματικῆς τῆς ἐξουσίας· κατὰ τῶν θεοπαράδοτων θεσμῶν τῆς· καὶ κατὰ τῆς αἰωνοβίου ζωῆς τῆς. Διότι—ὅπως ἔγραφε διαμαρτυρόμενος ματαίως ὁ μέγας ἐν μεγάλοις καὶ ὑπερόχως φιλόπατρις Οἰκονόμος ἐξ Οἰκονόμων— «Εἰς τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν, ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους τῶν αἰώνων, ἡ τοιαύτη σύγχυσις τοῦ κοσμικοῦ μετὰ τοῦ ἱερατικοῦ πολιτεύματος ὑπάρχει πάντως ἀσυγχώρητος· ὡς ἀνάμιξις δύο παντάπασιν ἀσυμβάτων καὶ ἐξ αὐτῆς αὐτῶν τῆς φύσεως διακεκριμένων ἐπαγγελιῶν».

Καὶ τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι, νὰ διαταραχθῇ βασικῶς ἡ ἱεροπρεπεστάτη καὶ θεοδίδακτος Οἰκονομία τῆς Εὐαγγελικῆς νομοθεσίας. Νὰ βαίνωμεν ἀπὸ ἐκτροπῆς εἰς ἐκτροπήν. Καὶ ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία μας, τῆς ὁποίας ὑψίστη εἶναι καὶ ἡ Ἐθνικὴ καὶ ἡ παγκοσμία ἀποστολή, (νὰ βλέπῃ τὴν πνευματικὴν τῆς ἀρχὴν βεβηλουμένην διὰ κοσμικῶν φαντασιῶν, καὶ τούτων μάλιστα τυραννικῶν καὶ βαρβάρων). Καὶ νὰ καταντήσωμεν μέχρι τῆς προσφάτου καταδίκης Ἱεράρχου, πειθαρχήσαντος εἰς τὴν κλήσιν τῆς Ἐκκλησίας. Καὶ ἡ ὁποία, ἂν μὴ τι ἄλλο, διαβάλλει τὸ σεμνὸν καὶ ὑπεροχικὸν ἀξίωμα τῆς Ἀρχιερωσύνης πρὸς τοὺς ἔξω.

Ἀλλὰ τὸ ζήτημα εἶναι ὑψίστης σοβαρότητος. Καὶ χρήζει περαιτέρω διαφωτισμοῦ τοῦ πληρώματος. Καὶ θὰ συνεχίσωμεν.

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

Ο ΕΟΡΤΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ

Ἡ τιμητικὴ προσκύνησις τῶν ἱερῶν εἰκόνων, αἱ ὁποῖαι κοσμοῦν τοὺς ὀρθοδόξους ναοὺς καὶ συμβολίζουν τὴν ἐνότητα τῆς οὐρανοῦ καὶ τῆς ἐπιγείου Ἐκκλησίας, εἶχε πολέμιους τόσο ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἐποχῇ ὅσον καὶ ἐν τοῖς νεωτέροις χρόνοις. Πολέμιοι τῶν ἱερῶν εἰκόνων ἦσαν ἐν μὲν τῇ ἀρχαίᾳ ἐποχῇ οἱ Νεστοριανοί, οἱ μονοφυσῖται, οἱ Παυλικιανοὶ καὶ ἄλλοι ποικιλώνυμοι αἰρετικοί, κατὰ δὲ τοὺς νεωτέρους χρόνους ὁ Προτεσταντισμὸς καὶ αἱ πολυάριθμοι παραφυάδες του. Κατὰ τὴν Ὁρθόδοξον ἀντίληψιν, ἡ τιμητικὴ προσκύνησις τῶν ἱερῶν εἰκόνων δὲν ἀναφέρεται εἰς τὴν ὕλην καὶ τὰ χρώματα αὐτῶν, ἀλλὰ εἰς τὸ πρωτότυπον.

Τὸν Ἡ' αἰῶνα ἐξαπελύθησαν ὑπὸ τῶν εἰκονομάχων αὐτοκρατόρων τοῦ Βυζαντίου (Λέοντος Γ' καὶ τῶν διαδόχων του Κωνσταντίνου τοῦ Κοπρωνύμου καὶ Λέοντος τοῦ Χαζάρου) ἀπηνεῖς διωγμοί, οἱ ὁποῖοι ἐταλαιπώρησαν τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ ἐπὶ 60 ἔτη περίπου, τουτέστι μέχρι τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἡ ὁποία συνεκλήθη ἐν Νικαίᾳ τὸ 787 μ.Χ. καὶ ἡ ὁποία ἐθέσπισε τὴν τιμητικὴν προσκύνησιν τῶν ἱερῶν εἰκόνων. Οἱ διωγμοὶ ἐπανελήθησαν καὶ τὸν Θ' αἰῶνα ἐπὶ τοῦ Λέοντος Ε' καὶ τῶν διαδόχων αὐτοῦ, ἀλλὰ ὑπὸ ἡπιωτέραν μορφήν, διαρκέσαντες μέχρι τοῦ 843, ὅτε ἡ ἐν Κων/πόλει ἐνδημοῦσα σύνοδος ἐθέσπισε τὴν ἐορτὴν τῆς Ὁρθοδοξίας, ἡ ὁποία ἔκτοτε ἐορτάζεται καὶ πανηγυρίζεται τὴν πρώτην Κυριακὴν τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς ὑπὸ σύμπαντος τοῦ ὀρθοδόξου Χριστιανικοῦ κόσμου. Κατὰ τὴν ἐορτὴν αὐτὴν πανηγυρίζομεν ἐν καταύξει ψυχῆς καὶ ἐν ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις τὴν νίκην καὶ τὸν θρίαμβον κατὰ πάσης πλάνης καὶ αἰρέσεως τῆς τρισαγίας μας Ὁρθοδοξίας, ἡ ὁποία ἔμεινεν ἀκλόνητος καὶ ἀσάλευτος καὶ ἀκατάλυτος ἐν μέσῳ τῶν θυελλῶν καὶ καταγίδων.

* * *

Ὁ εὐσεβέστατος ἑλληνικὸς λαὸς ἐώρτασε καὶ ἐφέτος τὴν Κυριακὴν τῆς Ὁρθοδοξίας (27.2.1966)

μετὰ βαθυτάτης καταύξεως καὶ θρησκευτικῆς ἐξάρσεως καὶ ἀγαλλιάσεως, συρρέουσας εἰς τοὺς καθ' ἄψωσαν τὴν χώραν ἡμῶν ἱεροῦς ναοὺς, διὰ τὴν διαδηλώσῃ τὴν ἀφοσίωσίν του εἰς τὴν Ὁρθοδοξίαν καὶ τὴν προσήλωσίν του εἰς τὴν πίστιν τῶν Πατέρων, τῶν Διδασκάλων, τῶν Μαρτύρων καὶ τῶν Ὁμολογητῶν τῆς Ἐκκλησίας του.

Εἰς ἀτμόσφαιραν βαθυτάτης θρησκευτικῆς καταύξεως ἐώρτάσθη ἡ Κυριακὴ τῆς Ὁρθοδοξίας εἰς τὸ παρεκκλήσιον τῶν Ἀνακτόρων Τατοῖου. Τὴν θεῖαν Λειτουργίαν ἐτέλεσεν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσόστομος, βοηθούμενος ὑπὸ ξενογλώσσων κληρικῶν, ἀναπεμφθείσης τῆς πρὸς τὸν Κύριον τῆς δόξης θερμῆς δοξολογίας «ἐν ἐκκλησίᾳ πολλῇ καὶ πολυγλώττῳ».

Τὴν διορθόδοξον ταύτην θεῖαν Λειτουργίαν παρεκολούθησαν μετὰ συγκινήσεως καὶ εὐλαβείας αἱ Α.Α.Μ.Μ. ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος καὶ ἡ Βασίλισσα Ἄννα-Μαρία, ἡ Α.Β.Υ. ἡ Πριγκίπισσα Εἰρήνη, οἱ Σεβασμ. Συνοδικοὶ Σύεδροι Ἡλείας κ. Γερμανός, Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων κ. Κύριλλος, Κερκύρας καὶ Παξῶν κ. Μεθόδιος, Καλαβρυτῶν καὶ Αἰγιαλείας κ. Γεώργιος, Μαρωνείας κ. Τιμόθεος, Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Διονύσιος, Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης κ. Στυλιανός, Δρυϊνουπόλεως, Πρωγωνιανῆς καὶ Κονίτσης κ. Χριστοφόρος, Κίτρους κ. Βαρνάβας καὶ Παροναξίας κ. Ἐπιφάνιος, ὁ πρωθιερεὺς τῶν Ἀνακτόρων πανοσ. ἀρχιμ. Ἱερώνυμος Κοτσώνης, ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου πανοσ. ἀρχιμ. Σεβαστιανὸς Ἀσπιώτης, οἱ αὐλικοὶ καὶ πολλοὶ προσκεκλημένοι τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου.

Ἡ συγκίνησις καὶ ἡ θρησκευτικὴ ἐξαρσις ἐκορυφώθη τὴν στιγμὴν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ Α.Μ. ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος, ὁ μόνος εἰς ὀλόκληρον τὸν κόσμον Ὁρθόδοξος Βασιλεὺς καὶ προστάτης τῆς Ὁρθοδοξίας, ἀπήγγειλε βαθύτατα συγκεκινημένως τὸ Σύμβολον τῆς Πίστεως κατὰ τὴν διάρ-

κειαν τῆς διορθοδόξου Λειτουργίας, διατρανώσας οὕτω διὰ μίαν ἀκόμη φοράν τοὺς ἀρρήκτους δεσμούς, οἱ ὅποιοι συνδέουν τὴν Ἑλληνικὴν Δυναστείαν μετὰ τοῦ ὀρθοδόξου Ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἡμῶν.

Τμήματα τῆς ἐν τῷ παρεκκλησίῳ τῶν Ἀνακτόρων Τατοῦου τελεσθείσης θείας Λειτουργίας ἠκούσθησαν εἰς διαφόρους γλώσσας. Τὸ περιστάτικόν αὐτὸ ἔχει βαθὺ νόημα, διότι ἀποτελεῖ μεγαλόπνοον διακήρυξιν τοῦ οἰκουμενικοῦ χαρακτῆρος τῆς Ὀρθοδοξίας.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς θείας Λειτουργίας ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος, ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν μελῶν τῆς Βασιλικῆς Οἰκογενείας, τῶν Σεβασμιωτάτων Συνοδικῶν καὶ τῶν λοιπῶν προσκεκλημένων, κατέθεσε στέφανον εἰς τὸν τάφον τοῦ ἀειμνήστου Βασιλέως Παύλου καὶ ἐτέλεσε Τρισάγιον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς Αὐτοῦ.

Ἀκολούθως ἐδόθη πρὸς τιμὴν τοῦ Μακαριωτάτου Προέδρου καὶ τῶν Σεβασμιωτάτων Μελῶν τῆς Ἱεραῆς Συνόδου δεξίωσις, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὁποίας ὁ Μακαριώτατος προσεφώνησε τὴν Α.Μ. τὸν Βασιλέα Κωνσταντῖνον, τονίσας ὅτι ὁ Ἄναξ ἡμῶν «συνήγειρε περὶ Ἐαυτὸν πολὺγλωσσον ὁμήγυριν ὀρθοδόξων καὶ ὠμολόγησε μετ' αὐτῶν ἐν ἐνὶ στόματι καὶ μὲν καρδίᾳ τὴν ὀρθόδοξον πίστιν τοῦ Χριστοῦ» καὶ ὅτι εἶναι «πιστὸν τέκνον καὶ ἰσχυρὸς συμπαραστάτης τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας». Εἰς τὸ τέλος τῆς βαθυστοχάστου προσφωνήσεώς του ὁ Μακαριώτατος ἠύχθη πολλὰ καὶ ἔνδοξα νὰ εἶναι τὰ ἔτη τῆς Βασιλείας τοῦ λαοφιλοῦς καὶ εὐσεβεστάτου Βασιλέως ἡμῶν Κωνσταντίνου καὶ τῆς Βασιλικῆς Οἰκογενείας.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς δεξιώσεως, καθ' ἣν ἐπεκράτησεν ἀτμόσφαιρα ἐγκαρδιότητος, οἱ Σεβασμιώτατοι Συνοδικοί Σύεδροι εἶχον τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἀνταλλάξουν σκέψεις μετὰ τοῦ Ἄνακτος ἡμῶν ἐπὶ τῶν ἀπασχολούντων τὴν Ἁγίαν Ἐκκλησίαν ἡμῶν σοβαρῶν ζητημάτων καὶ νὰ διαπιστώσουν

ἅπασι ἔτι τὰς ἀγαθὰς διαθέσεις τοῦ Βασιλέως ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν.

* * *

Κλείοντες τὴν περιγραφὴν τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς Κυριακῆς τῆς Ὀρθοδοξίας, θεωροῦμεν ἐπάναγκες νὰ ὑπογραμμίσωμεν, ὅτι ἡ Ὀρθοδοξία ἔχει συνηφανθῆ μετὰ τὴν ψυχὴν τοῦ Ἑλλήνου. Ὑπὸ τὸ ἀνέσπερον φῶς τῆς Ὀρθοδοξίας τὸ Ἔθνος μας ἐμεγαλουργήσῃ καὶ κατάρθωσῃ νὰ διατηρήσῃ καὶ ὑπὸ τὰς πλέον χαλεπὰς συνθήκας τῆς μακραίωνος δουλείας τὴν ἔθνικὴν συνείδησιν καὶ τὴν ὑπαρξίν του. Καὶ ὅπως τὸ φυτὸν διὰ τῶν ριζῶν του ἀντλεῖ ἀπὸ τὴν γῆν χυμούς καὶ ἀναπτύσσεται, οὕτω καὶ ἡμεῖς πρέπῃ νὰ εἴμεθα ἐρριζωμένοι εἰς τὴν Ὀρθοδοξίαν καὶ νὰ ἀντλοῦμεν ἀπὸ τὰ μυστικὰ βάθη τῆς τοῦς θρηπτικῶν χυμούς, ἀνευ τῶν ὁποίων δὲν δυνάμεθα νὰ ζήσωμεν καὶ νὰ προοδεύσωμεν. Ἡ Ἑλλὰς θὰ ζῆ αἰωνίως μόνον ὀρθοδοξοῦσα. Ἡ Ὀρθοδοξία ἦτο ἡ πίστις τῶν προγόνων μας. Ἡ Ὀρθοδοξία ἄς εἶναι ἡ πίστις καὶ τῶν τέκνων μας. Ἡ Ὀρθόδοξος πίστις εἶναι κατ' ἐξοχὴν πίστις ἀνεπαίσχυντος καὶ σωτήριος, πίστις ἐξυψοῦσα καὶ ἐξευγενίζουσα, πίστις φωτίζουσα καὶ ὀδηγοῦσα εἰς τὴν ὀλοκλήρωσιν τοῦ ἀνθρώπου ὡς πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς προσωπικότητος.

Ἡ Ὀρθοδοξία διανύει σήμερον εἴπερ ποτὲ καὶ ἄλλοτε τὸ κρίσιμον καὶ παρὰ Κυρίου ἐκάστοτε παραχωρούμενον στάδιον δοκιμασιῶν καὶ πειρασμῶν. Οἱ ἔχθροί τῆς Ὀρθοδοξίας στήνουν παγίδας ἀενάως, προσπαθοῦν νὰ τὴν διαβρῶσουν ἔσωθεν καὶ νὰ τὴν ὑπεδουλώσουν. Διὰ τοῦτο πρέπῃ νὰ συσπειρωθῶμεν καὶ ἀνασυνταχθῶμεν, νὰ ἐντείνωμεν τὴν δρᾶσιν μας, νὰ τελῶμεν διαρκῶς ἐν ἐργηγόρσει καὶ πρὸ παντὸς νὰ φυλάττωμεν ἀγρύπνως τὰ ἱερά καὶ ὅσια τῆς Ὀρθοδόξου πίστεως ἡμῶν, διακηρύσσοντες στεντορίως: «Οἱ Προφῆται ὡς εἶδον, οἱ Ἀπόστολοι ὡς ἐδίδαξαν, ἡ Ἐκκλησία ὡς παρέλαβεν, οἱ Διδάσκαλοι ὡς ἐδογματίσαν, ἡ ἀλήθεια ὡς ἀποδέδεικται... οὕτω φρονοῦμεν, οὕτω λαλοῦμεν, οὕτω κηρύσσομεν,.. Αὕτη ἡ πίστις τῶν Ὀρθοδόξων τὴν Οἰκουμένην ἐστήριξεν».

ΟΙ ΝΑΟΙ ΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΣΟΥΛΙΟΥ

Τὸ ἱστορικὸν Σούλι κεῖται εἰς ἐρείπια. Τοῦτο, ὡς γνωστόν, εὑρίσκεται ἐν Ἠπειρῷ, ἐν τῷ νομῷ Θεσπρωτίας καὶ ἄνωθεν τῆς ὄροσειρᾶς τῆς πόλεως Παραμυθίας, μεταξὺ τῶν ὀρέων Ζαβρούχου—Παραβουνίου καὶ πέραν τοῦ Ἀγέροντος ποταμοῦ καὶ τῶν ὀρέων Φλάμπουρο, Γκούρας καὶ τῆς Κιάφας, ὅπου ἔκειτο τὸ φρούριον τοῦ Ἀλῆ-Πασᾶ μετὰ τὴν κατάρτησιν τοῦ Σουλίου¹.

Συγκεκριμένως τὸ Σούλι ἔκειτο βορείως τοῦ Κουγκίου, ἔνθα ἐπὶ ἀποκρήμνου καὶ ὑψηλοῦ βράχου, δεσπόζοντος ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος, ἦτο ἡ Ἱερὰ Μονὴ τῆς ἀγίας Ὁσιομάρτυρος Παρασκευῆς, ἐν ἣ ἑμόνασεν ὁ Ἱερομόναχος Σαμουὴλ καὶ εὔρε τὸν ἡρωϊκὸν αὐτοῦ θάνατον ὀμοῦ μετὰ τῶν συναγωνιστῶν αὐτοῦ τῇ 15 Δεκεμβρίου τοῦ ἔτους 1803, συνεπεία τῆς ὑπ' αὐτοῦ πυρπολήσεως τῆς Μονῆς, πρὸς ἀποφυγὴν παραδόσεως αὐτῶν εἰς τοὺς καταδιώξαντας αὐτοὺς Τούρκους τοῦ Ἀλῆ—Πασᾶ, τοὺς μέχοι τῶν τειχῶν ταύτης εἰσβαλόντας, κατόπιν τῆς ἐπαισχύντου προδοσίας τοῦ Πήλιου Γούση.

Εἰς τὸν τόπον λοιπὸν τοῦ ἱστορικοῦ Σουλίου, ὑπαγομένου ἐκκλησιαστικῶς τῇ Ἱερᾷ Μητροπόλει Παραμυθίας, σώζονται ἐρείπια οἰκιῶν καὶ Νάων, ὡς καὶ τοῦ βουλευτηρίου τούτου μετὰ τινῶν φρεατίων, ἐκ παραδόσεως δὲ τῶν κατοίκων τῶν ὑφισταμένων νῦν πέντε χωριῶν ἐν τῇ περιοχῇ τοῦ Σουλίου, εἶναι γνωστά τὰ ἐπώνυμα τῶν κυριωτέρων κατοίκων ἐξ αὐτῶν.

Κατὰ τὴν χρονικὴν ἐκείνην περίοδον, ἡ περιοχὴ τοῦ Σουλίου περιελάμβανε τὰ χωρία Σουλίου, Σαμωνίβας, Κιάφας, Ἀβαρικόου καὶ Ζαβρούχου, ἅτινα σήμερον δὲν ὑπάρχουν. Τό γε νῦν ἡ περιοχὴ τούτου κέκτηται τὰ χωρία Σαμωνίβας, Ἀύλοτόπου, Κουκουλιῶν, Τσαγγαρίου καὶ Φροσύνης, ἐξ ὧν τὸ μὲν πρῶτον κεῖται νοτιῶς τοῦ ἱστορικοῦ Σουλίου, τὰ δὲ ἕτερα τέσσαρα βορείως τούτου καὶ εἰς ἀπόστασιν δύο καὶ πλέον ὀρέων αὐτοῦ.

Ἡ ἄνοδος πρὸς τὸ Σούλι πραγματοποιεῖται νῦν μέσῳ τῆς Σιάλας τῆς Τζαβέλλαινας ἐκ τοῦ χωρίου Γλυκῆς, κειμένης περὶ τὰ ὄρια τῶν νομῶν Θεσπρωτίας καὶ Πρεβέζης, ἐν μέσῳ ἀποκρήμνων καὶ δυσβάτων ὀρέων δι' ἀτραποῦ δυσπροσίτου ἐπὶ χάσματος ὑπεράνω τοῦ Ἀγέροντος ποταμοῦ, ὅτε διερχόμεθα ἐκ τοῦ χωρίου Σαμωνίβας, κειμένου μεταξὺ τῆς Κιάφας καὶ τῆς ἱστορικῆς Μονῆς Ἀγίας Ὁσιομάρτυρος Παρασκευῆς τοῦ Ἱερομονάχου Σαμουὴλ. Ἡ ἀγριότης τῆς φύσεως,

τῶν ἀποκρήμνων ὄροσειρῶν τῆς περιοχῆς, τὰ ρέοντα ἐν παφλασμῷ ὕδατα τοῦ ποταμοῦ τούτου, τὸ κατάφυτον τοῦ τοπίου, τὰ ἔσματα τῶν πτηνῶν, ἰδίᾳ κατὰ τοὺς ἐαρινοὺς μῆνας, ἡ καθαρότης τοῦ ὀξυγόνου τῆς ἀτμοσφαιρας καὶ ὁ εὐρὺς ὀρίζων, ὁ ἐκτεινόμενος ἐκ τῆς Μονῆς τοῦ Κουγκίου πρὸς τὴν πεδιάδα τοῦ Φαναρίου καὶ πέραν ταύτης μέχρι τῆς θαλάσσης τοῦ Ἰονίου πελάγους, καθιστῶσιν ὀμολογουμένως γραφικωτάτην καὶ λίαν ὑποβλητικὴν τὴν ὄλην εἰκόνα τῆς περιοχῆς ταύτης. Ἀξίζει πράγματι νὰ ὑποβληθῇ τις εἰς τὸν κόπον προκειμένου ν' ἀνέλθῃ εἰς τὸ Σούλι, ἔνθα ἐξῆσαν οἱ τοσαύτην ἡρωϊκὴν ἀντίστασιν κατὰ τοῦ Τουρκικοῦ ζυγοῦ κατὰ καιροὺς προβαλόντες γενναῖοι καὶ ἀτρόμητοι αὐτοῦ κάτοικοι².

Ἐκτὸς ὅμως τοῦ δρόμου τούτου ὑπάρχει καὶ ἕτερος πρὸς τὸ Σούλι ἐκ τῆς ἀντιθέτου πλευρᾶς ἦτοι τοῦ Ζαβρούχου, ἄνωθεν τοῦ χωρίου Γλυκῆς, ἔχοντος ἀφετηρίαν ἐκ ταύτης καὶ ἄγοντος πρὸς τὸ Τσαγγάριον. Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1962 ἠνοίχθη δρόμος πρὸς τὸ χωρίον τούτο, ὅτε ἐπεσκέφθη αὐτὸ ἡ Βασίλισσα Μήτηρ Φρειδερίκη πρὸς ἐγκαινιασμὸν «σπιτιοῦ τοῦ παιδιοῦ» τῆς Βασιλικῆς Προνοίας. Ἐκτοτε βελτιούμενος ὁ δρόμος οὗτος, καθιστᾷ δυνατὴν τὴν διὰ λεωφορείου συγκοινωνίαν ἐξ αὐτοῦ μετὰ τῆς πόλεως Παραμυθίας. Ἐκ τινος λοιπὸν σημείου τοῦ δρόμου τούτου καὶ συγκεκριμένως ἐκ τῆς τοποθεσίας τοῦ Παπα—Ζαφείρη ἠνοίχθη ἀπὸ τοῦ ἔτους 1964 παρακαμπτήριος δρόμος πρὸς τὸ Σούλι, μὴ εἰσέτι περαιωθεῖς. Ἐκ τοῦ σημείου τοῦ δρόμου τούτου κατόπιν πεζοπορίας μᾶς ὥρας καταφθάνει τις εἰς αὐτό. Καταβάλλεται πανταχόθεν προσπάθεια συνεχίσεως τούτου, ὅποτε θὰ εἶναι δυνατὴ ἡ δι' αὐτοκινήτου μετάβασις εἰς τὸ Σούλι.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἐξ οἰασδήποτε κατευθύνσεως πορευθῇ τις πρὸς τὸ Σούλι, εὐθὺς ὡς πλησιάσῃ εἰς αὐτό, τὸ ὅποιον σήμερον κεῖται εἰς ἐρείπια, οἱ ἐκ τῶν περὶ τὰ χωριῶν κάτοικοι, οἱ εἰς συμμετοχὴν τοῦ ἐθνικοῦ ἑορτασμοῦ συμπορευόμενοι, μεθ' ὑπερηφανείας δεικνύουσι πρὸς τοὺς ἀνερχομένους ἐπισκέπτας τὰ σωζόμενα ἐρείπια τῶν οἰκιῶν τοῦ Σουλίου, ἀναφέροντες μάλιστα καὶ τὰ ἐπώνυμα τῶν ἀρχηγῶν τῶν οἰκογενειῶν, αἵτινες κατῴκουν ἐν αὐταῖς, ὡς λόγου χάριν τῶν Τζαβέλλα, Μπότσαρη, Μπούσμπου, Μπούσου, Δράκου, Δαγκλῆ καὶ Μαλάμου. Προσφάτως μάλιστα διὰ

1. Σ. Ἀραβαντινοῦ, Ἱστορία Ἀλῆ—Πασᾶ Τεπελενῆ. Ἀθήναι 1895 σελ. 185. Μεγάλη Ἑλληνικὴ Ἐγκυκλοπαίδεια, Τόμος ΚΒ, σελ. 142—145. Βασίλ. Κραψίτη, Ταξίδι στὴν Ἠπειρο. 1960, σελ. 160. Τοῦ Αὐτοῦ, Ἀνεβαίνοντας στὸ Σούλι. Ἀθήνα 1965. Φωτίου Γ. Οἰκονόμου, Ἡ Ἐκκλησία ἐν Θεσπρωτίᾳ. Ἀθήναι 1964, σελ. 98—101. Μητροπολίτου Παραμυθίας, Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου Τίτου, Τοῦ ἐν ἀγίοις Πατρὸς ἡμῶν Δονάτου, Ἐπισκόπου Ἑύροιας, τοῦ θαυματουργοῦ. Καθιέρωσις πανδήμου ἑορτασμοῦ καὶ Ἱερᾶ Ἀκολουθία. Ἐκδόσις δευτέρα. Παραμυθία 1965.

2. Βασ. Κραψίτη, Ταξίδι στὴν Ἠπειρο. 1960, σελ. 160, ἔνθα ὁ ἐκ Παραμυθίας καταγόμενος ἐξαιρετικὸς οὗτος λογοτέχνης σημειοῖ: «Κι' ἀντήχησαν ἐδῶ ψηλά στὰ Σουλιώτικα βουνὰ τὰ νικητήρια σαλπίσματα ἐνὸς λαοῦ ποῦ πίστευε στὸ Θεὸ καὶ στὴν ἀποστολὴ του κι' ἀντιλαλεῖ ὁ πανάρχαιος ὕμνος τῆς λευτεριάς. Καὶ μεθοῦν τὰ βουνὰ καὶ χοροῦν τὰ καρποφιλία καὶ τραγουδοῦν οἱ κάμποι, κι' ἀγαλλιᾶζουν οἱ νεκροί, κι' ἀνασταίνονται οἱ σιλάβοι, καὶ συντελεῖται τὸ ἀπίστευτο, τὸ ἀθάνατο θαῦμα. Συντελεῖται τὸ αἰώνιο Σουλιώτικο ἔπος ποῦ ἔστησεν αἰώνια δόξα στὰ γυνὰ τούτα βουνὰ, ποῦ ἔχουε πλούσια τὴ δάφνη σὲ κάθε λαγκαδιὰ καὶ βουνοκορφῇ, ποῦ ἀνέστησε τοὺς πανάρχαιους δοξασιμένους καιροὺς τῆς ἀμάραντης Ἑλληνικῆς μνήμης».

τῆς τοποθετήσεως μονίμου φύλακος ἐν αὐτῷ, κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς τελέσεως ἐθνικῆς ἐορτῆς, ὀρισθείσης διὰ Βασιλικῆς Διατάγματος τῇ τελευταίᾳ Κυριακῇ, τοῦ μηνὸς Μαΐου ἐκάστου ἔτους, τῇ συμμετοχῇ τοῦ ἱεροῦ κλήρου, τῶν ἀρχῶν, τῶν σχολείων καὶ τοῦ στρατοῦ, ἀναρτῶνται εἰς τὰς ἐρειπωμένους οἰκίας τοῦ Σουλίου πινακίδες, φέρουσαι τὰ ἐπώνυμα τῶν κατοίκων αὐτῶν, ἐκ τῶν πλέον ἐπιφανῶν ἀγωνιστῶν, πρὸς ἐνημέρωσιν τῶν ἐπισκεπτῶν.

Καθὼς δὲ τυγχάνουσι γνωστὰ τὰ ἐπώνυμα τῶν οἰκογενειῶν, αἵτινες κατέχουν ἄλλοτε εἰς τὰ σωζόμενα ἐρείπια τοῦ Σουλίου, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἀναφέρονται καὶ τὰ ὀνόματα τῶν διασωθέντων ἐρειπίων τῶν ναῶν, τοὺς ὁποίους περιελάμβανε τοῦτο. Τόσον οἱ ἀπλοῖ χωρικοί, ὅσον καὶ οἱ Ἱερεῖς τῶν πέριξ χωρίων τοῦ Σουλίου, διέσωσαν τὴν ζῶσαν παράδοσιν τῶν ὀνομάτων τῶν ἱερῶν ναῶν αὐτοῦ. Ἐξ ἐκείνων καὶ ἡμεῖς τὸ πρῶτον ἐπληροφορήθημεν περὶ αὐτῶν, κατὰ τὰς κατ' ἔτος πραγματοποιούμενας ἀναβάσεις μας εἰς τὸ Σούλι δι' ἡμιόνου, εἴτε μέσῳ τῆς δυσπροσίτου ἀτραποῦ τῆς Σκάλας τῆς Τζαβέλλαινας, τὴν ὁποίαν διήλθομεν πολλὰκις ἐφιπποί, εἴτε μέσῳ τοῦ δρόμου Παπα — Ζαφείρη.

Οὐχ ἤττον σφοδρὰν ἐπιθυμίαν εἶχομεν, ὅπως ἐξακριβώσωμεν τὴν ἀλήθειαν τῆς εἰδήσεως ταύτης καὶ εὐτυχῶς ἐπέτυχθη τοῦτο ἐκ τῆς εὐρέσεως ἐν τοῖς διασωθεῖσιν ἀρχείοις τῆς Ἱεράς ἡμῶν Μητροπόλεως παλαιοῦ Κτηματολογίου τῶν ἱερῶν ναῶν καὶ μονῶν ταύτης, συνταχθέντος ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἐπισκόπου Παραμυθίας Ἰωάννου, φέροντος τὴν ὑπογραφήν αὐτοῦ καὶ χρονολογίαν «25 Ὀκτωβρίου 1887», ὁμοῦ μετὰ τῆς σφραγίδος «Ἱερά Ἐπισκοπή Παραμυθίας»³.

Εἰς τὸ κτηματολόγιον λοιπὸν τοῦτο καὶ εἰς τὴν 58 αὐτοῦ σελίδα περιέχεται κατάλογος τῶν ἱερῶν ναῶν τοῦ Σουλίου, ἔχων οὕτω :

Ναοὶ Σουλίου

- 1) Ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Δονάτου
- 2) » » » Ἰωάννου καθολικῆ
- 3) » τῶν Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης
- 4) » τοῦ Ἁγίου Νικολάου καθολικῆ
- 5) » τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου
- 6) » τοῦ Ἁγίου Δημητρίου
- 7) » » Προφήτου Ἡλίου
- 8) » » Ἁγίου Δονάτου
- 9) » τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς
- 10) » » Κυριακῆς
- 11) » τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος
- 12) » » Δημητρίου
- 13) » » Νικολάου

3. Εἰς τοὺς Ἐπισκοπικούς Καταλόγους ὁ Ἐπίσκοπος Παραμυθίας Ἰωάννης φέρεται ἀρχιερατεύσας ἐν ἔτει 1885. Βραδύτερον ἀπὸ τοῦ μηνὸς Μαΐου τοῦ ἔτους 1895 ἐπὶ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἀνθίμου Ζ' προήχθη ἡ Ἐπισκοπή Παραμυθίας εἰς Μητρόπολιν. Βλ. Βασιλ. Κραφίτη, Ταξίδι στὴν Ἠπειρο. 1960, σελ. 158.

- 14) Ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Βασιλείου
- 15) » » » Μηνᾶ
- 16) » τῆς Ἁγίας Μαρίας
- 17) » τοῦ Ἁγίου Χαραλάμπους
- 18) » τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης
- 19) » τῶν Ἁγίων Ἀναργύρων.

Ἐκ τῶν ναῶν τούτων ὁ πρῶτος εἶναι ὁ τοῦ Ἁγίου Δονάτου, κειμένον πλησίον τοῦ Σουλίου καὶ ἐπὶ τινος ὑψώματος πρὸς τὸν ἀνηφορικὸν δρόμον, τὸν ἀγοντα πρὸς τὴν Ἱεράν Μονὴν τῆς Ἁγίας Ὀσιομάρτυρος Παρασκευῆς (Κουγίλου) καὶ διατηρουμένου μέχρι τῆς σήμερον. Πρόκειται περὶ μικροῦ ναϊδρίου παλαιοχριστιανικῆς ἐποχῆς τιμωμένου ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Πατρὸς Δονάτου, Ἐπισκόπου Εὐροίας διατελέσαντος κατὰ τὸν 4ον μ.Χ. αἰῶνα, τὰ ὅρια τῆς Ἐπισκοπῆς τοῦ Ὁποίου ἐξετείνοντο ἀπὸ τῆς πόλεως Παραμυθίας πρὸς τὸν Ἀχέροντα ποταμὸν καὶ πέραν αὐτοῦ πρὸς τὴν περιοχὴν τοῦ Φαναρίου. Τὴν μνήμην τοῦ Ἁγίου Δονάτου τιμᾶσι καὶ σήμερον οἱ εὐσεβεῖς χριστιανοὶ τῆς Ἱεράς ἡμῶν Μητροπόλεως, εἰς πολλὰ δὲ μέρη ταύτης ἔχουν ἀνεγερθῆ ναοὶ ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ. Ἐντεῦθεν προέβημεν εἰς τὰς δεούσας ἐνεργείας καὶ ἀνεγνωρίσθη ὡς Πολιοῦχος τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως οὗτος, διὰ Βασιλικῆς Διατάγματος ἐν ἔτει 1961 ἀνεγνωρίσθη ὡς ἡμέρα ἀργίας ἡ ἐορτὴ τῆς μνήμης αὐτοῦ (30 Ἀπριλίου)⁴.

Εἰς τὸ ὡς ἄνω ναϊδριον τοῦ Ἁγίου Δονάτου προσέρχονται οἱ εὐσεβεῖς ὀρθόδοξοι χριστιανοὶ τῶν πέντε χωρίων τοῦ Σουλίου μετὰ τῶν ἱερέων αὐτῶν κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐορτῆς τῆς μνήμης αὐτοῦ καὶ τελοῦσι τὴν Θεῖαν Λειτουργίαν. Παλαιότερον μάλιστα πρὸ τῆς ἐπισήμου καθιερώσεως τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐορτῆς τοῦ Πολιοῦχου τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως καὶ τῆς ἐθνικῆς τοιαύτης δι' ἑτέρου Βασιλικῆς Διατάγματος τῇ τελευταίᾳ Κυριακῇ τοῦ μηνὸς Μαΐου ἐκάστου ἔτους, αἱ ἐορταὶ εἰς τὸ Σούλι διεξήγοντο κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς μνήμης τοῦ Ἁγίου Δονάτου καὶ κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ἀρχιερατείας ἡμῶν μετέσχομεν ἐπανειλημμένως ταύτης. Οὐχ ἤττον ἐπεβάλλετο ὁ διαχωρισμὸς τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐορτῆς ἀπὸ τῆς ἐθνικῆς τοιαύτης, καθ' ὅτι ὁ Ἁγιος Δονάτος, ὡς Πολιοῦχος καὶ Προστάτης τοῦ θεοσεβοῦς πληρώματος τῆς Ἱεράς ἡμῶν Μητροπόλεως τυγχάνων, καὶ πρὸ τῆς ἐπισήμου καθιερώσεως τῆς ἐορτῆς αὐτοῦ, δὲν ἐωρτάζετο μόνον τοπικῶς εἰς τὸ Σούλι, ἀλλ' εἰς ὅλους τοὺς ἱεροὺς αὐτῆς ναοὺς, μάλιστα ἐνθα ὑπάρχουν ναοὶ ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ τιμωμένοι, ὡς εἶναι λόγου χάριν ἐκτὸς τῶν ἄλλων καὶ ὁ καθεδρικός ναὸς τῆς Ἱ. Μητροπόλεως, ἐν τῇ πόλει Παραμυθίας. Ἐξ ἄλλου ὁ Ἁγιος Δονάτος, ζήσας κατὰ τὸν 4ον μ.Χ. αἰῶνα, προὔπηρξε τοῦ ἔπους τοῦ Σουλίου. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἐθνικὴ ἐορτὴ εἰς τὸ Σούλι ἔπρεπε νὰ μεταφερθῆ εἰς μετέπειτα χρόνον τῆς μνήμης τοῦ Ἁγίου Δονάτου, διότι, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἡ ἡμέρα τῆς ἐορτῆς αὐτοῦ (30 Ἀπριλίου) συμπίπτει ἐγγυὲς τοῦ Πάσχα,

4. Μητρολίτου Παραμυθίας, Φιλιππῶν καὶ Γηρομερίου Γίτου, Τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Δονάτου, Ἐπισκόπου Εὐροίας τοῦ θαυματουργοῦ. Καθιέρωσις πανδήμου ἐορτασμοῦ καὶ Ἱερά Ἀκολουθία. Παραμυθία, ἔκδοσις α' 1963, ἔκδοσις β' 1965.

ένιοτε δὲ κατὰ τὴν ἐβδομάδα τῆς Διακαινησίμου, ὅποτε ἀργοῦν τὰ σχολεῖα καὶ δὲν καθίσταται εὐχερὴς ἡ πάνδημος συμμετογὴ τοῦ λαοῦ, τῶν ἀρχῶν καὶ τοῦ στρατοῦ εἰς τὸν ἑορτασμόν. Ἐντεῦθεν λοιπὸν οἱ λόγοι, οἵτινες ἐπέβαλλον τὸν διαχωρισμὸν τῶν δύο τούτων ἑορτῶν, τῆς ἐκκλησιαστικῆς μὲν καθορισθείσης καὶ ἐπεκταθείσης ἐν ἀπάσῃ τῇ περιφερείᾳ τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μητροπόλεως, τῆς δὲ ἐθνικῆς καθορισθείσης ὡς τοπικῆς ἑορτῆς τῇ τελευταίᾳ Κυριακῇ τοῦ μηνὸς Μαΐου ἐκάστου ἔτους καὶ μὴ εἰσέτι ἀναγνωρισθείσης ἐπισημως ὡς ἡμέρας ἀργίας.

Μετὰ τ' ἀνωτέρω λεχθέντα, ἐπανερχόμεθα ἐπὶ τοῦ μικροῦ ναυδρίου τοῦ Ἁγίου Δονάτου, τοῦ σωζομένου ἐν τινι λόφῳ πλησίον τοῦ Σουλίου. Τοῦτο νῦν ὑπάρχει εἰς τὸν ἑνοριακὸν ναὸν τῆς Σαμωνίβας, χαρακτηρισθὲν, ὡς ἀρχαιολογικὸς χώρος, λόγῳ τῶν τουχογραφιῶν, τὰς ὁποίας διατηρεῖ. Ἐσχάτως πρωτοβουλία ἡμῶν καὶ μερίμνη τοῦ τε ἱερέως Σαμωνίβας Εὐαγγέλου Τσελίκου καὶ τῶν μελῶν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου τοῦ ναοῦ αὐτῆς, ἀνηγέρθησαν εἰς τὸ προαύλιον τοῦ ναυδρίου τοῦ Ἁγίου Δονάτου δύο κελλία ἀρκετὰ εὐρύχωρα, ἐπιμελείᾳ τῆς Ἐφορίας Ἀρχαιοτήτων Ἠπείρου, χάριν τῶν προσκνητῶν, τῶν συρρέοντων πανταχόθεν τῆς Ἠπείρου, πρόκειται δὲ προσεγγῶς νὰ κατασκευασθῇ καὶ ὕδατοδεξαμενὴ, ἔπειδὴ ἐλλείπει παντελῶς τὸ πόσιμον ὕδωρ εἰς τὸ μέρος τοῦτο.

Χάριν τῆς ἱστορίας ἐθεωρήσαμεν σκόπιμον, ὅπως δημοσιεύσωμεν τὸν ἀνωτέρω κατάλογον τῶν ἱερῶν ναῶν, τοὺς ὁποίους περιελάμβανεν ὁ τόπος τοῦ Σουλίου. Ἐξηκριβωμένος λοιπὸν ὡς εἶναι ὁ ἀριθμὸς οὗτος, μαρτυρεῖ τὴν μεγάλην θεοσέβειαν τῶν Ἑλλήνων Ὀρθόδοξων Χριστιανῶν τούτου, οἵτινες εἰς ἓνα τόσον περιορισμένον ἐδαφικὸν χώρον, εἶχον ἀνεγείρει τόσους πολλοὺς ναοὺς. Οἱ χαρακτηριζόμενοι δ' ὡς κ α θ ο λ ι κ ο ἰ , ἐρησήμεσον προφανῶς διὰ τὸν ὁμαδικὸν ἐκκλησιασμὸν πάντων τῶν κατοίκων τοῦ Σουλίου, οἱ δὲ ὑπόλοιποι ἤσαν εἴτε παρεκκλήσια, εἴτε ναοὶ ἀνήκοντες εἰς τὰς πατριάς τῶν Σουλιωτῶν, εἰς τοὺς ὁποίους ἐκκλησιαζόντο οἱ Χριστιανοὶ κατὰ συνοικίας. Τῇ ἀληθείᾳ κατέστη ζωσα παράδοσις ἡ βαθεῖα πίστις καὶ ἡ ἀκρα ἀφοσίωσις πρὸς τὰς αὐλὰς τοῦ Κυρίου τῶν ἡρωϊκῶς ἀγωνισθέντων ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τοῦ γένους ἡμῶν. Ἡ ψυχικὴ γενναϊότης, τὸ πατριωτικὸν φρόνημα καὶ ἡ σθεναρὰ κατὰ τοῦ Τουρκικοῦ ζυγοῦ ἡρωϊκὴ τῶν Σουλιωτῶν ἀντίστασις, ἐγιγαντοῦντο ἐκαστοτε ἐκ τῆς καταφυγῆς αὐτῶν εἰς τὴν προσευχὴν καὶ τὴν κοινὴν λατρείαν ἐντὸς τῶν καταναυτικῶν ναῶν, οἱ ὁποῖοι ἀπετέλουν, ὡς γνωστὸν, κατὰ τοὺς μακροὺς χρόνους τῆς δουλείας, οὐ μόνον καταφύγια τῶν μαχομένων Ἑλλήνων, ἀλλὰ καὶ τόπους ἐκμαθήσεως τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων. Ἐξαιρέσει λοιπὸν τοῦ πρώτου ναοῦ τοῦ ἀναγραφομένου ἐν τῷ εἰρημένῳ καταλόγῳ, οἱ λοιποὶ 18 ναοὶ ἔκειντο ἐντὸς τοῦ χώρου τοῦ ἱστορικοῦ Σουλίου, ἐρεῖπιά τινα δὲ τούτων σώζονται μέχρι τῆς σήμερον. Ἐκτὸς τούτων σώζονται ἐρεῖπια καὶ τοῦ τότε βουλευτηρίου, ὡς καὶ τινα φρεάτια ἐκ τῶν 400 καὶ πλέον τὰ ὅποια εἶχε τότε τοῦτο. Ἐκ τινων μάλιστα τούτων ὑδρεύεται ὁ λαὸς τὸ πόσιμον ὕδωρ κατὰ τὴν ἡμέραν

τῆς ἐθνικῆς ἑορτῆς. Ἄπας ὁ χώρος τοῦ Σουλίου χαρακτηρισθείς, ὡς ἀρχαιολογικὸς, περιῆλθεν εἰς τὰς ἀρμοδιότητας τῆς Ἐφορίας Ἀρχαιοτήτων Ἠπείρου, ἀρξαμένης ἀπὸ τινος χρόνου τῆς ἐπιμελείας αὐτοῦ. Καὶ ὡς πρώτη αὐτῆς ἐνέργεια ἦτο ὁ διορισμὸς μόνιμου φύλακος ἐν αὐτῷ, κατοικοῦντος εἰς τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἀναστηλωθεῖσαν οἰκίαν Πάνου Μπούση. Πρὸ τοῦ χώρου τῶν ἐρεπιῶν ὑπάρχει καὶ μαρμαρίνη στήλη πρὸς τιμὴν τῶν Σουλιωτῶν, στηθεῖσα πρὸ τινων ἐτῶν μερίμνη τοῦ βουλευτοῦ Θεσπρωτίας κ. Ν. Ἀθανασίου. Προσφάτως ἐνεργείαις τῆς Νομαρχίας Θεσπρωτίας καταβάλλεται προσπάθεια συστάσεως ἐπιτροπῆς πανελληνίου ἐράνου ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μητροπολίτου Παραμυθίας διὰ τὴν κατασκευὴν καταλλήλου μνημείου πρὸς τιμὴν τῶν ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος ἀγωνισθέντων Σουλιωτῶν.

Φρονοῦμεν, ὅτι ἐπιβάλλεται νὰ ληφθῶσι τὰ προσήκοντα μέτρα, οὐ μόνον ὑπὲρ διατηρήσεως τῶν ἐρεπιῶν τοῦ Σουλίου, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀναστηλωσεως πολλῶν τούτων, γενικώτερον δὲ τῆς ἀξιοποιήσεως τοῦ τόπου τούτου, ἐν ᾧ ἔζησαν καὶ ἔδρασαν γενναίως κατὰ τοὺς χρόνους τῆς μακραίωνος δουλείας καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως οἱ ἀτρόμητοι καὶ ἀκατάμαχητοι κάτοικοι αὐτοῦ, μεταξὺ τῶν ὁποίων διεκρίθησαν διὰ τὰ ἀκραίφνη αὐτῶν πατριωτικὰ αἰσθήματα, τὸν ἡρωϊσμόν καὶ τὴν αὐτοθυσίαν αἱ ἡρωῖδες Σουλιώτισσαι, αἱ ἐκ τοῦ Σουλίου εἰς τοὺς ἀποκρήμους βράχους τοῦ Ζαλόγγου πορευθεῖσαι, καταδικασμένοι καὶ πρὸς ἀποφυγὴν τῆς αἰχμαλωσίας αὐτῶν ἐκ τούτων εἰς τὸ κενὸν ριφθεῖσαι, ἀφ' οὗ προηγήθησαν τὰ τέκνα αὐτῶν⁵.

Εἰς τὴν ἀναστήλωσιν τῶν μνημείων τοῦ Σουλίου ἀναμφιβόλως δεόν νὰ περιληφθῶσι καὶ οἱ κυριώτεροι τῶν ναῶν, οὕτως ὥστε νὰ ματρωθῆται δι' αὐτῶν ταυτοχρόνως ἡ ἀκρα τῶν Σουλιωτῶν θεοσέβεια καὶ ὁ θρησκευτικὸς αὐτῶν βίος. Ἐπίσης ἐπιβάλλεται ἡ σύστασις Μουσείου πρὸς διαφύλαξιν τῶν εὐρισκομένων ἐκαστοτε κειμηλίων, ὡς εἶναι λόγῳ χάριν τὰ κατὰ ἔνα γυνομένης πρὸ τινων ἐτῶν ἀνασκαφῆς εἰς τὴν ἀναστηλωθεῖσαν Ἱερὰν Μονὴν τῆς Ἁγίας Ὀσιομάρτυρος Παρασκευῆς (Κουγκίου) εὐρεθέντα ἐκκλησιαστικὰ εἶδη καὶ ἀντικείμενα τῆς θείας λατρείας, καταγραφέντα ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων ὑπαλλήλων τῆς ἐν Ἠπείρῳ Ἐφορίας Ἀρχαιοτήτων, ἀλλὰ καὶ τὰ ἀπηνθρακωμένα λείψανα ὁσίων, τῶν εἰς τὸ σημεῖον τῆς Ὁραίας Πύλης τοῦ ναυδρίου παρατηρηθέντα, κατὰ τὴν ὁμολογίαν τοῦ αὐτόπου

5. Βασιλ. Κρασίτη, Ταξίδι στὴν Ἠπειρο 1960. «Κι' ἀποχτάει ὁ τόπος ὅλος ἐδῶ ἔκφραση καὶ ντύνεται τὴν πορφύρα τῆς δόξας. Καὶ διδάσκει τὸ χρέος καὶ τὴν ἀξιοπρέπεια. Κι' ἀναμετριέται ἡ ζωὴ μὲ τὸ θάνατο. Ἡ σκιά τοῦ ἀφανισμοῦ ἔχει ἐδῶ κάτι τὸ θεϊκό. Οἱ Σουλιῶτες δὲν εἶχαν ἐλπίζει στὴν νίκη. Μιὰ ἀμυδρὴ ἐλπίδα καὶ τέλος ὁ ἀφανισμός. Καὶ προτίμησαν τὸν θάνατον καὶ πέρασαν στὴν ἀθανασία ἀποχτώντες περιεχόμενο. Καὶ νίκησαν τὸν θάνατο καὶ τὴ μοῖρα μὲ τὴ θυσία. Ἀπ' τὴ στιγμή αὐτὴ ποὺ ἡ ψυχὴ λευτερώνεται καὶ θυσιάζεται, ἡ ζωὴ κερδίζεται. Μὲ τὴ θυσία τῶν Σουλιωτῶν ὁ τόπος τοῦτος ἀπόχτησεν αὐτόνομη παρουσία. Ἡ κληρονομία τους συνεχίζεται καὶ στίς ἐρχόμενες γενεές».

παραστάντος μάρτυρος αιδεσιμωτάτου Ἱερέως Εὐαγγέλου Τσελίκου, ἐφημερίου τοῦ ἱεροῦ ναοῦ Σαμωνίβας. Πάντα ταῦτα φυλάσσονται ἐν τῷ πεπαλαιωμένῳ κτιρίῳ τοῦ ἄλλοτε χρησιμοποιουμένου ὡς δημοτικοῦ σχολείου τῆς κοινότητος Σαμωνίβας, παραπλεύρως τοῦ ἱστορικοῦ τόπου τοῦ Σουλίου, ὑπὸ τὴν διαρκῆ ἐπιτήρησιν τοῦ μονίμου φύλακος. Εἰς αὐτὸ φιλοξενούμεθα καὶ ἡμεῖς κατ' ἔτος καὶ ὡς ἐκ τούτου εἶναι ἀνάγκη ν' ἀνεγερθῇ τουριστικὸν περὶ πτερον καὶ ξενών, ἐφ' ὅσον οὐ μόνον κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐθνικῆς ἐορτῆς ἀνέρχονται ἐπισκέπται εἰς τὸ Σούλι, ἀλλὰ καὶ κατὰ λοιπὰς περιόδους τοῦ ἔτους ἐπισκέπτονται αὐτὸ, συνδυάζοντες ἐπίσκεψιν αὐτῶν εἰς τὸ νεκρομαντεῖον τοῦ Ὁμῆρου, τὸ ἐν τῷ χωρίῳ Μεσοποτάμου τῆς περιοχῆς Φαναρίου νομοῦ Πρεβέζης κείμενον. Ἐπίσης εἶναι ἀνάγκη ν' ἀνεγερθῇ ἐν τῷ τόπῳ τοῦ Σουλίου μόνιμον στέγαστρον διὰ τοὺς συρρέοντας ἐπισκέπτας κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ ἐθνικοῦ ἑορτασμοῦ, διότι συνήθως βρέχει κατ' ὅλην τὴν περίοδον τῆς ἀνοιξέως καὶ τὸν μῆνα Ἰούνιον. Τό γε νῦν, ὁ μὲν στρατὸς προετοιμάζων τὰ τῆς ἐορτῆς, καταυλίζεται εἰς σκηνάς, οἱ ἐκπρόσωποι τῶν ἀρχῶν εἰς τινα οἰκήματα ποιμένων, εὐρισκόμενα σποραδικῶς περὶ τὸ Σούλι, οἱ δὲ λοιποὶ ἐν ὑπαίθρῳ. Ὡς ἐκ τούτου πάσῃ θυσίᾳ πρέπει νὰ ἐξευρεθῇ τρόπος ν' ἀποκτήσῃ τὸ Σούλι τὰ ἀπολύτως ἀπαραίτητα πρὸς καλὴν διεξαγωγὴν τῆς ἐορτῆς. Εἰρήσθω δ' ὅτι διὰ κάθε ἐνδεχόμενον βροχῆς, ὑποχρεούμεθα νὰ μεταβαίνωμεν ἀπὸ τῆς προηγουμένης ἡμέρας εἰς τὸ Σούλι.

Μετὰ τὴν ἀφορῶσαν τὸ Σούλι κατὰ τοὺς ναοὺς αὐτοῦ περιγραφὴν, ἐκθέτομέν τινὰ περὶ τῆς ἀναστηλωθείσης προσφάτως ἱερᾶς Μονῆς τῆς Ἁγίας Ὄσιομάρτυρος Παρασκευῆς (Κουγκίου). Ἐν αὐτῇ καὶ αὕτη ἐκείτο εἰς ἐρείπια, χάρις εἰς τὴν γενναίαν χρηματικὴν προσφορὰν τοῦ ἐκ Παραμυθίας καταγομένου καὶ ἐν Ἰωαννίνοις ἐγκατεστημένου κ. Σωτηρίου Παπαθανασίου, διακαῶς ποθήσαντος ὅπως ἀναστηλωθῇ ἡ ἱστορικὴ αὕτη Μονὴ τοῦ Ἱερομονάχου Σαμουήλ, καὶ τῇ ἐνεργῶ πρωτοβουλίᾳ ἡμῶν, τοῦ Νομάρχου Θεσπρωτίας καὶ τοῦ διοικητοῦ τῆς VIII Μεραρχίας, συγκροτησάντων ἐπιθυμία τοῦ δωρητοῦ ἐπιτροπῆν, ἐπετεύχθη ἐν ἔτει 1963 ἡ ἀναστήλωσις ταύτης, ἐπιμελείᾳ τῆς Ἐφορίας Ἀρχαιοτήτων Ἠπείρου καὶ περιλαμβανούσης κυρίως τὴν ἐκ θεμελίων ἀνέγερσιν τοῦ ναοῦ τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς μετὰ τοῦ συνεχόμενου αὐτοῦ κελλίου τοῦ Ἱερομονάχου Σαμουήλ, κατὰ τὸ ἀρχιτεκτονικὸν σχέδιον, τὸ προσιδιάζον εἰς τὴν χρονικὴν ἐκείνην περίοδον. Ἄνωθεν τῆς θύρας τοῦ ναοῦ ἐτέθη μαρμαρινὴ ἐπιγραφή διαστάσεων 0,50x0,40 ἔχουσα οὕτω:

Ναὸς Ἁγίας Παρασκευῆς
ἀνηγέρθη
Ἀπὸ τὸν Καλόγηρο Σαμουήλ τῷ 1793
ἀνετινάχθη
Ἀπὸ τὸν ἴδιον Σαμουήλ τῷ 1803
ἀνεστηλώθη

Δι' ἐξόδων Σωτηρίου Χρ. Παπαθανασίου
Παραμυθιώτου τῷ 1963

Κατὰ τὰς γενομένας εἰς τὴν Μονὴν Ἁγίας Παρασκευῆς ἀνασκαφὰς ἀπὸ 13 ἕως 31 Ἰουλίου 1963, ἀφ' οὗ ἐψάλη ἐν ἀρχῇ Τρισάγιον ὑπὸ τοῦ ἱερέως τοῦ ἱεροῦ ναοῦ Σαμωνίβας, εὐρέθησαν διάφορα ἐκκλησιαστικὰ σκεύη, ἀντικείμενα καὶ διάφορα ἄλλα εἶδη τῆς Μονῆς, ἅτινα καταγραφέντα, παρεδόθησαν διὰ πρωτοκόλλου ὑπὸ τοῦ ἐνεργήσαντος τὰς ἀνασκαφὰς Σπυρίδωνος Μουσελίμη εἰς τὸν μόνιμον φύλακα τοῦ Σουλίου Ἰωάννην Διαμάντην. Μεταξὺ τούτων περιλαμβάνεται: «Εἷς δίσκος χάλκινος τοῦ Ναοῦ, εἰς τὸν ὁποῖον ἐτοποθετεῖτο τὸ ἀντίδωρον, μία κλειδωνιὰ μετὰ τοῦ κλειθροῦ τοῦ ναοῦ τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς, ἐν κατεστραμμένῳ δισκοπότηρον, ἐν μικρὸν κατεστραμμένον χάλκινον ποτήριον, μία σιδηρᾶ πυράγγρα, μετὰ τὴν ὁποῖαν ἐτοποθετοῦντο τὰ κάρβουνα εἰς τὸ θυμιατὸ τοῦ ναοῦ» καὶ πολλὰ ἄλλα⁶.

Εἰς τὸν ἱερὸν τοῦτον χώρον τῆς Μονῆς, κείμενον ἐπὶ ὑψηλοῦ καὶ ἀποκρήνου βράχου, τελεῖται, κατ' ἔτος, ἀναπαράστασις τῆς πυροπόλησεως αὐτῆς ὑπὸ τοῦ ἐν αὐτῇ βιώσαντος Ἱερομονάχου Σαμουήλ, παρὰ τῶν ἀνδρῶν τοῦ 628 Τάγματος Προκαλύψεως τῆς VIII Μεραρχίας, ἀκολουθεῖ δὲ ταύτης ἐπιμνημόσυνος δέησις πρὸ τοῦ στηθέντος ἡρώου ἐν τῷ προαυλίῳ τῆς Μονῆς, ἐκφώνησις τοῦ προσήκοντος λόγου καὶ κατάθεσις στεφάνων ἐκ μέρους τῶν ἀρχῶν, τῇ συνοδείᾳ τῆς φιλαρμονικῆς τῆς Μεραρχίας. Ἐπεταὶ κατόπιν μετάβασις εἰς τὸν τόπον τοῦ ἱστορικοῦ Σουλίου, ἔνθα λαμβάνουσι χώραν ἄλλαι ἐορταστικαὶ ἐκδηλώσεις (πατριωτικὰ καὶ ἡπειρωτικὰ ἄσματα καὶ ἐθνικοὶ χοροὶ μετὰ τοπικὰς ἡπειρωτικὰς ἐνδυμασίας). Περὶ δὲ τὰς ἀπογευματινὰς ὥρας οἱ ἐπίσημοι, τὰ σχολεῖα, ὁ λαὸς κ.λ.π. κατέρχονται τοῦ Σουλίου, μεταβαίνοντες εἰς τὴν πόλιν Παραμυθίας, ἔνθα συνεχίζεται ὁ ἐορτασμὸς μέχρι βαθείας νυκτός.

Εἰς τὴν κατ' ἔτος διοργάνωσιν τοῦ ἐορτασμοῦ πραγματοποιοῦνται ἀλλεπάλληλοι συσκέψεις τῆς ἐπὶ τούτῳ συνιστωμένης ἐκάστοτε παρὰ τῆς Νομαρχίας Θεσπρωτίας μεγάλης ἐπιτροπῆς ὑπὸ τὴν προεδρίαν ἡμῶν ἐν τῇ ἱερᾷ Μητροπόλει, ἀπαρτιζομένης ὑπὸ τοῦ Νομάρχου, διοικητοῦ τῆς VIII Μεραρχίας, Ἄνωτέρου Διοικητοῦ Βασ. Χωροφυλακῆς Ἠπείρου, Δημάρχου πόλεως Παραμυθίας, πέντε προέδρων κοινοτήτων Σουλίου, ἐπιθεωρητῶν Ἐκπαιδεύσεως, Προέδρου Φιλοπροόδου Ὀμίλου Παραμυθίας καὶ τιῶν ἄλλων. Τὸ πρόγραμμα καὶ τὰς προσκλήσεις τῆς ἐορτῆς, ὡς καὶ τὴν διάθεσιν τοῦ ἀναγκαιούντος χρηματικοῦ ποσοῦ, πρὸς διεξαγωγὴν τῶν ἐορτῶν ἀναλαμβάνει ἡ Νομαρχία ἀποκλειστικῶς, οἱ δὲ κ. Βουλευταὶ συμπαριστάμενοι εἰς τὴν ὅλην ὀργάνωσιν αὐτῶν, συμβάλλουσι καὶ αὐτοὶ πρὸς ἐπιτυχίαν αὐτῶν.

Ἀπὸ τῆς καταστάσεως ἡμῶν εἰς Μητροπολίτην τῆς παραμεθορίου καὶ ἱστορικῆς ταύτης Μητροπόλεως ἐπεδείξαμεν μέγιστον διαφέρον ὑπὲρ τῆς καθιε-

6. Β. Κραφίτη, Ἀνεβαίνοντας στὸ Σούλι. Ἀθήνα 1965, σελ. 105—106.

ΕΠΙ ΤΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΤΗΣ ΕΝ ΑΑΡΗΥΣ ΔΙΑΣΚΕΨΕΩΣ

IB'

Ἡ ἐν Ἐφέσῳ ληστρική σύνοδος.

Ἐν ἀκαίρῳ ἀβροφροσύνη οἱ ἡμέτεροι ἐν τῇ Διασκέψει τῆς Ααρηύς, ἵνα μήποτε θιχθῶσιν οἱ Ἀντιχαλκηδόνιοι, ἀπέφυγον καὶ ἀπαξ ἔτι, ἔστω καὶ ὡς ὑπὸ τοῦ Λέοντος ἐξενεχθέντα χαρακτηρισμόν, νὰ ὀνομάσωσι τὴν ἐν Ἐφέσῳ σύνοδον τοῦ 449 μὲ τὸ γνωστόν ἐν τῇ Ἱστορίᾳ ὄνομα αὐτῆς ληστρική, καθ' ὃν χρόνον ὁ ἐκ τῶν Ἀντιχαλκηδονίων αἶδεσ. Worquinhē δὲν ἐδυσκολεύθη νὰ μνημονεύσῃ τινῶν ἐκ τῶν ὁμοφρόνων του παλαιότερων συγγραφέων, οἵτινες ἀπεκάλεσαν τὴν ἐν Χαλκηδόνι σύνοδον «σύνοδον κυνῶν»¹.

1. Πρακτικά, ἐνθ' ἀν. σελ. 155.

ῥώσεως τῶν ἑορτῶν τοῦ Σουλίου καὶ τῆς καλῆς τούτων διεξαγωγῆς, συνεργασθέντες κατ' ἐπανάληψιν τόσον μετὰ τῶν πολιτικῶν, δημοτικῶν, κοινοτικῶν καὶ στρατιωτικῶν ἀρχῶν, ὅσον καὶ μετὰ τῆς Ἐνώσεως Παραμυθιωτῶν Ἰωαννίνων «τὸ Σούλι», ἀλλὰ καὶ τοῦ διοικητοῦ Βασ. Χωροφυλακῆς διατελέσαντος Νομοῦ Θεσπρωτίας κ. Κων. Ἀντωνίου, Συνταγματάρχου καὶ ἐξ Ἰωαννίνων καταγομένου. Ὡσαύτως συνειργάσθημεν μετὰ τῶν κ.κ. βουλευτῶν τοῦ Νομοῦ Θεσπρωτίας, μεγάλως συντελεσάντων ἐκάστοτε εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ἀπαιτηθέντος χρηματικοῦ ποσοῦ πρὸς διεξαγωγὴν τῶν ἑορτῶν. Ἐπιφυλασσόμεθα ἐν εὐθέτῳ χρόνῳ νὰ δημοσιεύσωμεν τὴν ταπεινὴν ἡμῶν συμβολὴν εἰς τὸν ἑορτασμόν τοῦ ἔτους τοῦ Σουλίου.

Μνημειώδης θὰ παραμείνῃ ὁ γενόμενος ἐν ἔτει 1963 ἑορτασμός τοῦ Σουλίου, ὅτε συμμετέχε καὶ ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τῇ εἰσηγήσει καὶ παρακλήσει ἡμῶν, ὄντος τότε Συνεδικοῦ, διὰ πέντε Ἱεραρχῶν (τῶν Σεβ. Δημητριάδος κ. Δαμασκηνοῦ, Σπάρτης κ. Κυπριανοῦ, Ἐλευθεροπόλεως κ. Ἀμβροσίου, Ἐλασσῶνος κ. Ἰακώβου καὶ ἡμῶν), ὡς καὶ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἰωαννίνων κ. Στραφεῖμ, προσελθόντος καὶ κατ' ἐπανάληψιν τιμῆσαντος τὰς ἑορτάς. Σημειωτέον δ' ὅτι πρὸς ἔξαρσιν τοῦ γεγονότος τοῦ ἑορτασμοῦ καὶ τῆς ἀποδόσεως ἰδιαιτέρας τιμῆς πρὸς τὴν μεγάλην ταύτην ἀντιπροσωπεῖαν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου διετέθη παρὰ τοῦ τότε Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Ἀμύνης τὸ πολεμικὸν «Πυρπολητῆς» πρὸς μεταφορὰν ταύτης ἐκ Πειραιῶς εἰς Ἡγουμένισαν καὶ ἐπάνοδον αὐτῆς εἰς Πειραιᾶ. Ταύτην συνώδευε καὶ ὁ ἐκπροσωπήσας τὸν τότε Ὑπουργὸν Ἐσωτερικῶν Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ Ὑπουργείου, ὡς καὶ ὁ βουλευτὴς Θεσπρωτίας κ. Ν. Ἀθανασίου. Κατὰ τὴν ἀποβίβασιν τούτων εἰς Ἡγουμένισαν ἀπεδόθησαν αἱ προσήκουσαι τιμαὶ καὶ ἐχαίρετῆσαν ὅ τε Ἱερός Κλῆρος, ὁ Νομάρχης, ὁ Δήμαρχος μετὰ τῶν λοιπῶν ἐκπροσώπων τῶν ἀρχῶν καὶ πλῆθος λαοῦ. Ἐπηκολούθησε δεξίωσις εἰς τὴν Νομαρχίαν

καὶ μόνον τὸ ὅτι εἰς τὴν σύνοδον ταύτην ὁ Διόσκορος, ἀφοῦ πρὸς τὸν καθηρημένον ἤδη ὑπὸ τῆς ἐν Κων/λει συνόδου κατηγορούμενον Εὐτυχῆ ἦλθεν εἰς κοινωνίαν, πρὶν ἢ οὗτος ἀθωωθῆ, ἀπέκλεισε τὸν κατήγορον αὐτοῦ Εὐσέβιον Δορυλαίου τῆς ἐν τῇ Συνόδῳ παραστάσεως καὶ καθήρεσεν αὐτὸν μετὰ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Φλαβιανοῦ, τὸν ὁποῖον ἐστέρησε τῆς ψήφου, καθ' ὃν χρόνον ἐδέχθη μετὰ ψήφου ὡς σύνοδρον τὸν διαβόητον Βαρσουμά, εἶναι ἀρεκτὸν νὰ στιγματίσῃ τὴν σύνοδον ἐκείνην ὡς παράνομόν τι συνέδριον καὶ παρασυναγωγὴν πᾶν δίκαιον ἀθετήσασαν. Πράγματι ὅταν κατὰ τὴν τετάρτην συνεδρίαν τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου παρουσιάσθῃ ἐνώπιον αὐτῆς εἰσελθὼν μετ' ἄλλων τινῶν ὁ Βαρσουμάς, «Διογένης ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Κυζίκου εἶπε· Βαρσουμάς, ὁ μεταξὺ

καὶ γεῦμα, ἡ πόλις ἐφωταγωγῆθη, τὴν δὲ ἐπομένην ἐγένετο εἰς τὴν πόλιν Παραμυθίας ἐγκάρδιος ὑποδοχὴ παρ' ἡμῶν, τῶν ἀρχῶν καὶ τοῦ λαοῦ. Διὰ τῆς διαθέσεως τοῦ πολεμικοῦ τούτου σκῆφους παρεσχέθη ἡ εὐκαιρία, ὅπως συμμετάσχῃ τῶν ἑορτῶν ἄγλημα αὐτοῦ μετὰ τοῦ Κυβερνήτου καὶ ἀξιωματικῶν αὐτοῦ, προσενεγκόντων πελωρίαν Ἑλληνικὴν Σημαίαν καὶ τὸ σῆμα τοῦ «Πυρπολητοῦ» καὶ καλυψάντων δι' αὐτῶν τὸ εἰς τὸν αὐλόγυρον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἀγίας Παρασκευῆς μνημεῖον τῶν Σουλιωτῶν.

Πρωτοφανῆς ὑπῆρξε τότε ἡ συρορὴ τοῦ λαοῦ, τῶν ἐπισήμων, τῶν ἐκπροσώπων σχολῶν καὶ ἀνωτέρων ἐκπαιδευτικῶν ἰδρυμάτων τῆς χώρας (Πανεπιστημίων, Ἀκαδημίας, Πολυτεχνείου κ.λ.π.), τοῦ στρατοῦ κ.λ.π. προσκληθέντων παρὰ τοῦ σχόντος τότε τὴν πρωτοβουλίαν τῆς ὀργανώσεως τῆς ἑορτῆς Νομάρχου Θεσπρωτίας κ. Κοσμᾶ Ἀντωνοπούλου².

Οὐχ ἤττον καὶ κατὰ τὰ λοιπὰ ἔτη, κυρίως δὲ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1958, πρώτου ἔτους τῆς ἀρχιερατείας ἡμῶν, ἡ ἑορτὴ εἰς τὸ Σούλι διεξήχθη τακτικῶς καὶ ἐπιτυχῶς³, ὡς καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, καθ' ὃ ἐκτός τῶν ἄλλων προσελθόντων ἐπισήμων, ἐτίμησε διὰ τῆς παρουσίας αὐτοῦ ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης κ. Στυλιανός.

Ἐν κατακλείδι τοῦ παρόντος ἔθρου σημειοῦμεν, ὅτι ἐπιβάλλεται παντὶ σθένει νὰ καθιερωθῆ ἡ ἑορτὴ αὕτη, ὡς Πανελληνίος, ἀφ' οὗ προηγουμένως οἱ ἀρμόδιοι ἐπιληφθῶσι τῆς καλύτερας ἀξιοποιήσεως τοῦ Σουλίου, δι' ὧν προείπομεν.

† Ὁ Παραμυθίας, Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου ΤΙΤΟΣ

2. Βασιλ. Κραψίτη, Ἀνεβαίνοντας στὸ Σούλι. Ἀθήνα 1965, σελ. 111. Κοσμᾶ Ἀντωνοπούλου, Καλόγερος Σαμουήλ, Σουλιῶτες καὶ ἔλευθερία. 1963. Ἀρχιμ. Τίτου Καραντζαλή, Ἡ Ἱερὰ Μονὴ τοῦ Καλογέρου Σαμουήλ καὶ ὁ τόπος τῆς γενετέρας αὐτοῦ. Περιοδικὸν «Ἐφημέριος» ἔτος ΙΔ', 1965.

3. Π. Παλιολόγου, Ἐφημερίς Βῆμα 20—12—1960. Μιὰ μέρα γιὰ τὸ Σούλι.

αὐτῶν ἐπελθῶν, ἔσφαξε τὸν μακάριον Φλαβιανόν. Αὐτὸς ἔστηκε καὶ ἔλεγε: Σφάξον. Πάντες οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Πᾶσαν Συρίαν Βαρσουμᾶς ἠφάνισεν. Ἐπὶ ἡ γα γεν ἡ μῖν χιλίους μονάζοντας». Καὶ ἐν συνεχείᾳ «οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Τὸν φονέα Βαρσουμᾶν ἔξω βάλετε· τὸν φονέα τῶ σταδίου· ἀνάθημα τῶ Βαρσουμᾶ· Βαρσουμᾶν τῆ ἔξορία»². Καθωπλισμένος καὶ ὑφ' ὀλοκλήρου στρατιάς μοναχῶν συνοδουόμενος ὁ φανατικός καὶ αἰμοχαρῆς ἐκεῖνος ἀρχιμανδρίτης, ὁ καὶ τὴν σφαγὴν τοῦ σκανδαλωδῶς, ὡς θὰ ἴδωμεν, καθαιρεθέντος πατριάρχου Φλαβιανοῦ κατατολμήσας, ποίας τρομοκρατίας δημιουργὸς θὰ ἐγένετο ἐν Ἐφέσῳ, ὑπὸ κλίμα καταπτοήσεως ἐξαναγκάζων νὰ ἀποφασίζωσι τοὺς μετέχοντας ἐν τῇ περιφήμῳ συνόδῳ!

Ἄλλ' ἦτο μόνον ὁ Βαρσουμᾶς; Λόγου γενομένου περὶ τῆς καθαιρέσεως τοῦ Φλαβιανοῦ πλεῖστοι ἐπίσκοποι ἀνεφέρθησαν μετὰ φωνῶν καὶ διαμαρτυριῶν εἰς τὰ μέτρα τῆς πρωτοφανοῦς βίας, ἣτις ἠσκήθη ὑπὸ τοῦ Διοσκόρου καὶ τῶν περὶ αὐτόν. «Οἱ Ἀνατολικοὶ καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι» ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ Διοσκόρου «ἐξεβόησαν· Οὐδεὶς συνήνεσε· βία ἐγένετο μετὰ πληγῶν· εἰς ἀγραφὸν χάρτην ὑπεγράψαμεν· καθαιρέσεις ἡμῖν ἠπειλήθη· ἔξορία ἡμῖν ἠπειλήθη. Στρατιῶται μετὰ βάλκλων καὶ ξιφῶν ἐπέστησαν καὶ τὰ βάλκλα καὶ τὰ ξίφη ἐφοβήθημεν. Φοβούμενοι ὑπεγράψαμεν. Ὅπου ξίφη καὶ βάλκλα, ποία σὺν ὁδός; Στρατιῶτας διὰ τοῦτο ἔλαβε. Τὸν φονέα ἔξω βάλε. Φλαβιανὸν στρατιῶται καθεῖλον»³. «Προσήνεγκαν ἡμῖν ἀγράφους χάρτας Διόσκορος καὶ Ἰουβενάλιος, πλῆθος ἔχοντες ἀγνώστων ἀνθρώπων βοώντων πολλῶν καὶ θορυβούντων καὶ κατασειόντων τὴν σύνοδον»⁴.

Περὶ τῆς ἀσκηθείσης βίας καὶ τῆς ὑπὸ ἀπειλῆν ὑπογραφῆς τῆς καθαιρέσεως τοῦ Φλαβιανοῦ ἐβόησαν πάντες οἱ Ἀνατολικοί. Ὁ δὲ Στέφανος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος τῆς Ἐφεσίων ἐκκλησίας εἶπεν, ὅτι τὴν βίαν ἠσκησαν πάντες οἱ τοῦ Διοσκόρου καὶ οἱ κόμητες καὶ ὅτι «οὐ συνεχωρήθη ἐξελεῖν ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ σηκρήτου, ἕως ὅτου ὑπέγραψα γνώμη Διοσκόρου καὶ Ἰουβενάλιου καὶ τοῦ κυρίου Θελασίου καὶ τῶν ἄλλων ἐπισκόπων, οἷς ἐγράφη». Παρόμοια δὲ κατήγγειλε καὶ ὁ Θεόδωρος ὁ Κλαυδίουπόλεως⁵. Καὶ μετ' ὀλίγον δὲ πάλιν ὁ Στέφανος προκληθεὶς ἐδήλωσεν, ὅτι «ὑπεγράψαμεν εἰς ἀγραφὸν χάρτην. Ἐν αὐτῇ γὰρ τῇ ὥρᾳ, ἐν ἣ ἡ καθαιρέσις γέγονεν, εὐθύς καὶ ἡ ὑπογραφή ἐγένετο». Ἐπιβεβαιῶν δὲ ταῦτα καὶ Ἀκάκιος ὁ Ἀριαραθίας προσέθεσεν: «Ἀγράφῳ χάρτη ὑπεγράψαμεν, ἀναγκασθέντες καὶ βιασθέντες καὶ μυρία κακὰ παθόντες· μὴ βουλόμενοι, ἀλλὰ τυραννόμενοι ὑπεσημνήμεθα. Ἐως γὰρ ἐσπέρας κατέσχον ἡμᾶς ἀποκλεί-

σαντες εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ ἀνωμαλοῦντες ἡμᾶς οὐ συνεχώρησαν οὔτε ἀναπνεῦσαι ἢ ἀναχωρήσαι, ἀλλὰ καὶ στρατιῶτας ἡμῖν ἐπήγαγον μετὰ βάλκλων καὶ ξιφῶν, καὶ μονάζοντας καὶ οὕτως ἐποίησαν ἡμᾶς ὑποσημνήσθαι»⁶.

Ἡ ἀσκηθεῖσα βία καθίσταται δῆλη καὶ ἐξ ἄλλων τινῶν λόγων τοῦ Στεφάνου ἐπισκόπου Ἐφέσου βεβαιώσαντος, ὅτι «ὡς ἔτι ἐδεξάμην εἰς κοινωσίαν Ἐλπιδίου τὸν πρεσβύτερον καὶ τοὺς ἄλλους διακόνους καὶ τὸν ἐπίσκοπον Εὐσέβιον», «ἐπήλθόν μοι εἰς τὸ ἐπισκοπεῖον Ἐλπιδίος καὶ Εὐλόγιος καὶ στρατιῶται καὶ οἱ μονάζοντες Εὐτυχεὸς ὀνόματα ὡς τριακόσια καὶ ἑμελλόν με φονεύειν λέγοντες, ὅτι ἐχθροὺς τοῦ βασιλέως ἐδέξω. Ἐχθρὸς εἶ τοῦ βασιλέως»⁷.

Καταπληκτικῶς δὲ σκανδαλώδεις ὑπῆρξαν αἱ συνθήκαι, ὑπὸ τὰς ὁποίας ἀπεφασίσθη καὶ ὑπεγράφη ἡ καθαιρέσις τοῦ Φλαβιανοῦ. Ταύτας ἐν μέσῳ τῆς συνόδου παρουσία τοῦ Διοσκόρου ἤρξατο περιγράφων ὁ Σελευκείας Βασίλειος ἐγερθεὶς καὶ εἰπὼν πρὸς τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ αὐτοκράτορος: «Ἀξιῶ τὴν μεγαλοπρέπειαν ὑμῶν ἕκαστον τῶν μητροπολιτῶν ἐπισκόπων καὶ τὸν Λυκαονίας καὶ Φρυγίας καὶ Πέργης καὶ τοὺς ἄλλους ἐλθεῖν ὧδε καὶ ἐπὶ τῶν εὐαγγελίων εἰπεῖν, εἰ μὴ μετὰ τὴν καθαιρέσιν τοῦ μακαρίου Φλαβιανοῦ πάντων ἡμῶν κατηγῶν γενομένων καὶ τῶν μὲν ὀκνούντων ρῆξι φωνῆν, τῶν δὲ φευγόντων, ἀναστὰς οὗτος», ὁ Διόσκορος τούτεστι, «καὶ στὰς ἐφ' ὑψηλοῦ ἐπεσημνήνατο καὶ ἔλεγε· Βλέπετε, εἴ τις οὐ θέλει ὑπογράψαι πρὸς ἐμὲ ἔχει. Ὁρκωθῆ ὁ κύριος Εὐσέβιος, εἰ μὴ ἐκινδύνευσε καθαιρεθῆναι πρὸς ὀλίγον ἀναβαλλόμενος τὴν φωνήν». Ὁ Ἰκονίου Ὀνησιφόρος ἀκολούθως ἐβεβαίωσε κατηγορηματικῶς, ὅτι ἡ καθαιρέσις τοῦ Φλαβιανοῦ ἦτο προμελετημένη καὶ προητοιμασμένη. Καὶ «λαβὼν ἐγὼ ἄλλους ἐπισκόπους ἀνέστην καὶ κατέσχον τὰ γόνατα» τοῦ Διοσκόρου «λέγων· μὴ, τῶν ποδῶν τῆς θεοσεβείας σου· Οὐδὲν ἄξιον καθαιρέσεως ἐπραξεν. Εἰ δὲ καταγνώσεως ἔστιν ἄξιος, καταγνωσθῆ. Καὶ ἀναστὰς (ὁ Διόσκορος) ἀπὸ τοῦ θρόνου καὶ στὰς εἰς τὸ ὑποπόδιον αὐτοῦ λέγει· Στάσιν μοι κινεῖτε; Δὸς τοὺς κόμητας. Καὶ φοβηθέντες ὑπεγράψαμεν»⁸.

Ὅταν ὁ Διόσκορος ἤκουσεν, ὅτι ἀνemίχθη καὶ τὸ ὄνομα τῶν κομήτων, ἦτοι τῶν αὐτοκρατορικῶν ἐπιτρόπων, ἐφαντάσθη, ὅτι δυσκόλως θὰ ἀνευρίσκοντο ἐπίσκοποι διατεθειμένοι νὰ ἀναλάβουν περαιτέρω εὐθύνας διὰ συγκεκριμένων καταγγελιῶν, αἵτινες θὰ ἔθιγον καὶ οὕτως ἐπίσημα πρόσωπα. Καὶ ἀναθαρρήσας ἀνεφώνησε: «ψεύδεται, εὐθύνας ὑπόσχη· δὸς τοὺς λέγοντας». Καθ' ὃν δὲ χρόνον εἶχεν ἐγερθῆ ὁ ἐπίσκοπος Συνάδων Μαρινιανός, ἠρώτησεν ὁ Διόσκορος: «Εἶπον ἀπειλήσας, φέρε τοὺς κόμητας ὧδε;». Καὶ ὁ Μαρινιανός χωρὶς νὰ χάσῃ

2. Ἐν Πράξει τετάρτῃ Mansi 7, 68.

3. Mansi 6, 601.

4. Mansi 6, 604.

5. Mansi, αὐτόθι.

6. Mansi 6, 625-626.

7. Mansi 6, 601.

8. E. Schwartz ἐνθ' ἀνωτ. σελ. 180.

τὸ θάρρος του παρετήρησεν, ὅτι καθ' ὃν χρόνον «ἔμελλεν ἀποφαίνεσθαι, ἀνέστην ἐγὼ καὶ ὁ κύριος Ὁνησιφόρος καὶ ὁ κύριος Νουνέχιος ὁ Λαοδικεῖας καὶ ἄλλοι καὶ κατέσχομεν αὐτοῦ τοὺς πόδας» παρακαλοῦντες αὐτόν, ἵνα μὴ προχωρήσῃ εἰς τὴν καθαίρεσιν τοῦ Φλαβιανοῦ. Ἄλλ' ὁ Διόσκορος ἔμενε ἀμετάπειστος. Ἐπειδὴ δὲ καὶ οἱ ὡς ἄνω ἐπίσκοποι ἐπέμενον «κρατοῦντες αὐτοῦ τὰ γόνατα καὶ παρακαλοῦντες αὐτόν, ὁ Διόσκορος ἀφῆκε τὴν φωνὴν ταύτην: Ποῦ εἰσιν οἱ κόμητες;». Καὶ προσέθεσεν ὁ Μαρινιανός: «Φίλη ἡ ἀλήθεια. Εἰσὶ ἡλθον οἱ κόμητες καὶ εἰσήγαγον τὸν ἀνθρώπου μετὰ κλοιῶν καὶ μετὰ πλήθους πολλοῦ. Καὶ λοιπὸν ἕκαστος ἡμῶν ὑπέγραψεν»⁹.

Ταῦτα πάντα κατηγγέλθησαν καὶ ἔλαβον χώραν κατὰ τὴν πρώτην συνεδρίαν τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου ἀναφερόμενα εἰς τὰ συμβάντα τῆς ληστρικής συνόδου τῆς Ἐφέσου. Ἐφ' ὅσον δὲ παρόντος τοῦ Διοσκόρου κατηγγέλθησαν καὶ ἐμαρτυρήθησαν ὑπὸ πολλῶν ἐπισκόπων κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ, ἐν τισὶ δὲ καὶ προκαλοῦντος τούτου, δέον νὰ θεωροῦνται ἀξιόπιστα.

Παρουσία τοῦ Διοσκόρου ἐδόθη ἀφορμὴ νὰ γίνῃ λόγος καὶ περὶ τῶν Πρακτικῶν τῆς ἐν Ἐφέσῳ ληστρικής συνόδου. Καὶ πάλιν τῇ αἰτήσῃ τοῦ Διοσκόρου ἐγένετο ἀνάγνωσις ἐξ αὐτῶν. Ἄλλ' «ἐν τῷ ἀναγινώσκεσθαι οἱ ἀνατολικοὶ καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐξεβόησαν. Ταῦτα οὐκ εἴπομεν. Ταῦτα τίς εἶπε; Θεόδωρος ὁ εὐλαβέστατος Κλαυδιουπόλεως ἐπίσκοπος εἶπεν· Ἀγάγη τοὺς νοταρίους αὐτοῦ. Ἐκβαλῶν γὰρ τοὺς πάντων νοταρίους, τοὺς ἑαυτοῦ (ὁ Διόσκορος) ἐποίησε γράφειν. Ἐλθωσιν οἱ νοτάριοι καὶ εἴπωσιν, εἰ ἐγράφη ταῦτα ἢ εἰ παρόντων ἡμῶν ἀνεγνώσθη ἢ τίς ἐπέγνω καὶ ὑπέγραψε». Ἀκολουθῶς προσεκλήθη ὁ Ἐφέσου Στέφανος ὑπὸ τοῦ Εὐσεβίου ἐπισκόπου Δορυλαίου νὰ εἴπη, «εἰ μὴ ἐξειλίθησιν τὰ ὑπομνήματα τῆς ἁγίας συνόδου οἱ νοτάριοι» τοῦ Διοσκόρου. Καὶ ὁ Ἐφέσου ἀπήντησεν: «Ἐξελάμβανον οἱ νοταρίοί μου Ἰουλιανὸς ὁ νῦν εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Λεβεδοῦ καὶ Κρισπῖνος διάκονος. Καὶ ἦλθον οἱ νοτάριοι τοῦ εὐλαβεστάτου Διοσκόρου καὶ ἀπήλειψαν αὐτοῦ τοὺς δέλτους καὶ τοὺς δακτύλους αὐτοῦ παρά τι ἔκλασαν, θέλοντες λαβεῖν καὶ τὰ καλαμάρια αὐτοῦ»¹⁰.

Ἄρκετά ταῦτα, ὅπως πᾶς ἀναγινώσκων ἀπροκαταλήπτως σχηματίσῃ γνώμην περὶ τοῦ ἀνδραγαθίου ὁ μὲν Λέων ἀπεκήρυξε τὴν σύνοδον τῆς Ἐφέσου ὡς ληστρικήν, ἐχαρακτηρίσθη δὲ οὗτος διὰ τὴν παρασυναγωγὴν ταύτην ὡς παραληρῶν.

Ἐμπόδια κανονικὰ

Ἀπομένει ἤδη ἐν ζήτημα, τὸ ὁποῖον εἶχομεν θίξει καὶ ἡμεῖς εἰς κύριον ἄρθρον τοῦ Περιοδικοῦ «Σω-

τήρ»¹¹, ἐπέστησε δὲ τὴν προσοχὴν τῆς Διασκεψέως ἐπ' αὐτοῦ ὁ σεβαστὸς συνάδελφος πατὴρ Floofsky παρατηρήσας, ὅτι «πρακτικῶς ἔχομεν νὰ ἀντιμετωπίσωμεν τὰς δυσκολίας πλήθους ζητημάτων πράξεως καὶ προβλημάτων ψυχολογικῶν. Δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, ὅτι ἡ δικαιοδοσία δὲν εἶναι πρόβλημα διὰ τὴν ἔνωσιν; Ὅτι δὲν χρειαζόμεθα κάποιον κεντρικὸν σύμβολον ἐνότητος; Τὸ ζήτημα τῆς αὐθεντικῆς ἐξουσίας εἶναι σπουδαῖον. Ποῖος δύναται νὰ συγκατατάξῃ τὰς διαφόρους τοπικὰς ἢ ἐθνικὰς ἐκκλησίας; Ποῖος θὰ παρασκευάσῃ τὸν ὁμολογιακὸν αὐτὸν τύπον τῆς συμφωνίας διὰ τὰς Ἐκκλησίας; Θὰ χρειασθῶμεν πλήρη σύνοδον ἐπισκόπων ἀμφοτέρων τῶν μερίδων. Ποῖος θὰ συγκαλέσῃ ταύτην;»¹¹.

Καὶ αὗται μὲν εἶναι αἱ κατὰ τὰ πρῶτα βήματα τῆς ἐνώσεως δυσκολίαι. Ὑπάρχει ὅμως καὶ συνέχεια. Πόσα σχίσματα προεκλήθησαν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ διὰ λεπτομερείας ἀπλής δικαιοδοσίας; Αὐτὸ τὸ χωρίζον τὴν Ἀνατολικὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν ἀπὸ τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας σχίσμα δὲν προήλθεν ἀπὸ διαφορίας περὶ ζητήματα διοικήσεως καὶ δικαιοδοσίας; Τοιαῦτα θὰ προκύψουν εὐθὺς ἀμέσως καὶ μετὰ τῶν Ἀντιχαλκηδονίων, ἐὰν ἤθελεν εὐδοθεῖ ἡ μετ' αὐτῶν ἔνωσις. Οὕτως ἐπὶ παραδείγματι ὑπάρχουν εἰς Κων/λιν δύο πατριάρχαι, εἰς Ἑλληνορθόδοξος καὶ ἕτερος Ἀρμένιος. Θὰ δεχθῆ ὁ Ἀρμένιος ν' ἀποβάλλῃ τὸν πατριαρχικὸν του τίτλον καὶ νὰ ἔχη τὴν ἀναφορὰν αὐτοῦ εἰς τὸν Κων/λεως ὡς βοηθὸς τούτου, ἐκλεγόμενος ὑπ' αὐτοῦ; Εἰς τὴν Ἀλεξανδρείαν τὸ Κοπτικὸν Πατριαρχεῖον ὡς ἔχον τοὺς πλείους πιστούς, αὐτὸ θὰ εἶναι καὶ τὸ κανονικὸν εἰς περίπτωσιν ἐνώσεως. Θὰ δεχθῆ ὁ Ἕλληνας Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας νὰ καταστῇ ὑποδεέστερός πως τοῦ Κόπτιου Πατριάρχου; Αὐτὰ λέγουσιν οἱ κανόνες, οἱ ὁποῖοι δὲν ἀθετοῦνται ἀτιμωρητῶν.

Καὶ κρατεῖ μὲν ἤδη ἐν Ἀμερικῇ κανονικὴ ἀκαταστασία, τῶν ἐκεῖ ὀρθοδόξων ἐντεταγμένων εἰς ἰδίαν ἀνεξαρτήτως ἀπ' ἀλλήλων κυβερνωμένων ἐθνικὰς ὀρθοδόξους Ἐκκλησίας, ἀλλ' ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἐνότης καὶ πειθαρχία, ἣτις θὰ παρουσιαζέετο πάντας τοὺς ὀρθοδόξους Ἐκκλησιαστικῶν μίαν, συμπαγῶς ἠνωμένην καὶ ἐπιβλητικὴν, ἐὰν δὲν ἔχουν ὑποστῆ πλήρη κλονισμόν, πάντως ἔχουν καθ' ὑπερβολὴν χαλαρωθῆ. Δὲν γίνεται δὲ τοῦτο ἐμφανεστερον αἰσθητόν, διότι τὸ ἐκεῖ πλῆθος τῶν διαφόρων χριστιανικῶν ὁμολογιῶν καὶ τῶν ἄλλων παραδόξων θρησκευμάτων δημιουργεῖ ἀληθῆ βαβυλωνίαν, ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν ὁποῖαν ἢ εἰς εὐαρίθμους ἐθνικὰς ομάδας δάσπασις τῶν ὀρθοδόξων ἐν χώρᾳ, ἐνθα ἐπικρατεῖ ἀνεμπόδιτος θρησκευτικὴ ἐλευθερία, μόλις ὑποπίπτει εἰς τὴν ἀντίληψιν. Ἡ δύναμις τῆς Ἐκκλησίας ἐν τούτοις διασπᾶται καὶ ἐξασθενεῖ. Ἐὰν δὲ τοιοῦτον σύστημα ἀφήσωμεν νὰ κρατήσῃ καθ' ἄπασαν τὴν ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν, ἀνάγοντες εἰς ὑψι-

9. Αὐτόθι.

10. Mansi 6, 624.

11. Τῆς 25 Μαΐου 1962.

12. Πρακτικὰ ἐνθ' ἀν. σελ. 89.

ΕΠΙΚΑΙΡΑ ΘΕΜΑΤΑ

ΠΡΟΣ ΕΝΝΟΟΥΝ ΟΙ ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΟΙ ΤΗΝ ΕΝΩΣΙΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

Πολύς λόγος γίνεται τελευταίως περί τὸ θέμα τῆς ἐνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν. Καὶ τὸ Βατικανὸν κινεῖται δραστηρίως· καὶ ἡ Κωνσταντινούπολις ἐπιδεικνύει μέγα ἐνδιαφέρον διὰ μίαν ἐνδεχομένην προσέγγισιν Ὁρθοδόξων καὶ Ρωμαιοκαθολικῶν. Τὸ Βατικανόν, διὰ πρώτην φοράν εἰς τὴν ἱστορίαν του, συνέστησε παρὰ τῇ Ἁγίᾳ Ἐδρᾷ «Γραμματεῖαν διὰ τὴν ἐνότητα τῶν χριστιανῶν» καὶ ἀνέθεσε τὴν διεύθυνσίν της εἰς τὸν διάσημον Γερμανὸν καρδινάλιον Αὐγουστίνον Μπέα. Ἀποκορύφωμα δὲ τῶν ἐκδηλώσεων αὐτῶν ἦτο ἡ συνάντησις εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα τοῦ Οἴκου-μενικοῦ Πατριάρχου καὶ τοῦ Πάπα, ἡ ὁποία τόσῃν αἴσθησιν προσκάλεσεν εἰς τοὺς διεθνεῖς ἐκκλησιαστικούς κύκλους.

Ἀπὸ τὴν ἄλλην πλευρὰν—καὶ ἰδίως ἀπὸ μέρους τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας—ἔχομεν σοβαρὰς ἐπιφυλάξεις ὡς πρὸς τὴν σκοπιμότητα καὶ τὸ ἐπιωφελές τῶν τοιούτων ἐπαφῶν καὶ συζητήσεων. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος θεωρεῖται εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ὡς ἡ πλέον ἐπιφυλακτικὴ καὶ σχεδὸν ἀντιδρῶσα εἰς τὴν ἐναρξιν διαλόγου μετὰ τὸ Βατικανόν. Διὰ τοῦτο καὶ δὲν ἀπέστειλε παρατηρητὰς εἰς τὴν Σύνοδον τοῦ Βατικανοῦ, ὡς ἐπραξάν ἄλλαι Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι.

Εἰς τί ὀφείλεται ἡ διαφορά αὕτη ἀντιλήψεων; Νομίζομεν ὅτι ὀφείλεται εἰς τὴν ἀσάφειαν, ἡ ὁποία ἐπικρατεῖ, ὡς πρὸς τὰς ἀληθεῖς προθέσεις τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν. Ἐπιθυμοῦν πράγματι οὗτοι τὴν ἐνωσιν ἢ ὄχι; Καὶ ποίου εἴδους ἐνωσιν ἐννοοῦν, ὅταν ὁμιλοῦν περὶ αὐτῆς; Ἐπάνοδον εἰς τὴν διδασκαλίαν τῶν ὀκτῶ πρώτων αἰώνων ἢ «ἐπάνοδον» τῶν Ὁρθοδόξων εἰς τὸ σῶμα τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας.

στον κανόνα τὴν ἀρχὴν τῆς ἐθνικότητος καὶ πρὸς αὐτὴν προσαρμόζοντες τὸ καθεστῶς τῶν ἐθνικῶν μειονοτήτων, τῶν ἐν μέσῳ ἄλλων συμπαγῶν πληθυσμῶν ὁμοθρήσκων ἄλλης ἐθνικότητος ζώντων, καὶ καθιστῶντες εἰς τὰς ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἐγκατεσπαρμένας ἐνοριακάς τῶν ἐκκλησίας ἐπισκοπὰς αὐτοκεφάλους, μὴ ὑπαγομένας καὶ μὴ ἐξαρτωμένας ὑπὸ τῶν κανονικῶν ἐπίσκοπον, εἰς τὴν παροικίαν τοῦ ὁποίου αἱ ἐνοριαὶ αὐταὶ καὶ ἐδαφικῶς ἀνήκουσι, τότε πᾶσα τάξις ἐν ταῖς Ἐκκλησίαις θὰ καταλυθῇ. Ἦδη—πρέπει νὰ τὸ ὁμολογήσωμεν—ἡ κατάτμησις εἰς αὐτοκεφάλους Ἐκκλησίας τῆς μιᾶς Ὁρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας, ὀφειλομένη εἰς τὸ ὅτι τὸ πλήρωμα αὐτῆς ἀποτελεῖται ἐκ λαῶν ἐθνικῶς καὶ φυλετικῶς διαφόρων, δυσχαιραῖεν σφόδρα τὴν μεταξὺ τῶν αὐτοκεφάλων τούτων Ἐκκλησιῶν ταχεῖαν συνεννόησιν καὶ συμφωνίαν καὶ τὸν συντονισμόν τῶν ἐνεργειῶν αὐτῶν. Τί θὰ γίνῃ, ἐὰν κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς ἐθνικότητος ἀποτολμηθῇ νέα

Μόνον ὅταν τὸ θέμα τοῦτο διευκρινισθῇ, τότε νομίζομεν ὅτι θὰ δυνάμεθα νὰ ὁμιλοῦμεν περὶ ἐναρξέως διαλόγου τιμίου καὶ εὐκρινούς· καὶ ἄρα καρποφόρου.

Δυστυχῶς ἀπὸ τὴν μέχρι τοῦδε στάσιν τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀπὸ διακηρύξεις ἐπισημῶν ἐπροσώπων της ἐξάγεται τὸ συμπέρασμα ὅτι, ὅταν ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία ὁμιλῇ περὶ ἐνώσεως ἐνοσεῖ «ἐπάνοδον» τῶν Ὁρθοδόξων εἰς τὴν Ἁγίαν Ἐδραν, ὑποταγὴν τῶν Ἀνατολικῶν εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ Πάπα. Τὰ παρατιθέμενα κατωτέρω κείμενα ἀποδεικνύουν, ὅτι ἀπὸ τὴν σκέψιν τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν οὐδὲ πρὸς στιγμὴν ἀπέστη ἡ πεποίθησις, ὅτι αὐτοὶ ἀνήκουν εἰς τὴν ἀληθινὴν καὶ μίαν Ἐκκλησίαν καὶ ὅτι οἱ ἄλλοι χριστιανοὶ εἶναι σχισματικοί, εἶναι πρόβατα «παραπλανηθέντα», τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ συγκεντρωθῶν εἰς τὴν «μάνδραν» τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας.

Κατὰ συνέπειαν, ἡ ἐναρξίς τοῦ διαλόγου δὲν ἔχει δι' αὐτοὺς τὴν ἐννοίαν τῆς ἀναζητήσεως καὶ τῆς συζητήσεως τῶν σημείων ἐπαφῆς καὶ τῆς ἀμοιβαίας συναντήσεως, ἀλλὰ τῆς ἀποκαθάρσεως τῶν τυγῶν παρεξηγήσεων καὶ προκαταλήψεων, διὰ νὰ φανῇ τὸ πρόσωπον τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας πλέον ἀπαστρέπτον καὶ ἐλκυστικόν, μετὰ σκοπὸν τὴν προσέλκυσιν τῶν ἄλλων.

Ἀρχίζομεν ἀπὸ κάπως παλαιότερας μαρτυρίας ρωμαιοκαθολικῶν, διὰ νὰ καταλήξωμεν εἰς διακηρύξεις ὅπως προσφάτους καὶ διατυπωθείσας ἀπὸ τὰ ἐγκυρότερα—καὶ ἐνίοτε φιλελευθερώτερα—στόματα.

Ὁ πάπας Πῖος ὁ XI κατὰ μίαν προσφώνησίν του πρὸς τὸ Κονσιστόριον τὴν 24ην Μαρτίου 1924 ἔλεγεν:

κατάτμησις εἰς αὐτὰ ἤδη τὰ σπλάγγνα καὶ τὸ ἐσωτερικὸν μιᾶς ἐκάστης αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας;

Δὲν εἶναι λοιπὸν τόσον εὐκόλος, ὅσον ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνεται, ἡ ἄλλως ποθητὴ καὶ εὐκταία ἐνωσις ἡμῶν μετὰ τῶν Ἀντιχαλκηδονίων. Καὶ δὲν λέγω μὲν, ὅτι ἐνδείκνυται νὰ διακόψωμεν πᾶσαν ἐπαφὴν καὶ νὰ παύσωμεν τὰς συζητήσεις. Οὐδὲ παραγνωρίζω τὴν ἐκ τῶν τοιούτων ἐπαφῶν καὶ συζητήσεων ὠφέλειαν. Αὐταὶ ὅμως πρέπει νὰ γίνωνται πρῶτον μὲν οὐχὶ μετὰ ἄμεσον σκοπὸν καὶ ἐπιδίωξιν τὴν ἐνωσιν, ὥστε χάριν τοῦ σκοποῦ τούτου νὰ εἴμεθα ἐνδοτικοὶ εἰς παραχωρήσεις καὶ ἐπὶ τοῦ δόγματος· δεύτερον δὲ κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τῶν συζητήσεων τούτων νὰ μὴ φεύγῃ ποτὲ ἀπὸ τὸν νοῦν μας ἡ πρὸς τὸν μαθητὴν αὐτοῦ καὶ συνεργὸν προτροπὴ τοῦ θεοῦ Παύλου: «Ὡς Τιμόθεε, τὴν καλὴν παρακαταθήκην φύλαξον διὰ Πνεύματος ἁγίου τοῦ ἐνοικούντος ἐν ἡμῖν» (Β' Τιμοθ. α', 14).

(Τέλος)

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΤΡΕΜΠΕΛΑΣ

«Εκφράζομεν τὴν πλέον ζωντανὴν εὐγνωμοσύνην μας πρὸς ὅλους ἐκείνους τοὺς Καθολικούς, οἱ ὅποιοι ὑπὸ τὴν ὄθησιν τῆς Θείας χάριτος στρέφονται πρὸς τοὺς ἀδελφούς των, τοὺς σχισματικούς (dissidents), καὶ δείχνουν ἐπιμέλειαν ὅπως τοὺς ἀνοίξουν τὸν δρόμον τῆς ἐπιστροφῆς (retour) εἰς τὴν πληρότητα τῆς πίστεως, διαλύοντες τὰς προκαταλήψεις των καὶ ἐκθέτοντες εἰς αὐτοὺς τὸ πλήρες περιεχόμενον τῆς Καθολικῆς πίστεως, καὶ προπαντὸς δίδοντες εἰς αὐτοὺς ἕνα ζωντανὸν παράδειγμα τῆς χαρακτηριστικῆς ἀρετῆς τῶν μαθητῶν, τῆς ἀγάπης». (Acta Apostolicae Sedis 1924 σ. 123. Παρά: Vie spirituelle, Janvier 1953 σ. 61).

Ὁ πάπας Πίος ὁ XII εἰς μίαν ἐγκύκλιον ἐπιστολὴν του ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς 15ης ἐκατονταετηρίδος τῆς Δ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου (τῆς Χαλκηδόνος) τὴν 8-9-1951 μεταξὺ ἄλλων ἔγραφε καὶ τὰ ἑξῆς: «Ἀκολουθοῦντες τὰ ἔργα τῶν προκατόχων μας καταβάλλομεν ὅλας τὰς προσπάθειάς διὰ νὰ καταστήσωμεν εἰς τοὺς Ἀνατολικούς πλέον εὐκολὸν τὴν ἐπιστροφήν (retour) εἰς τὴν Καθολικὴν Ἐκκλησίαν... Ἄς σπεύσουν λοιπόν, αὐτοί, τοὺς ὁποίους ἡ ἀδικία τῶν καιρῶν ἐχώρισε, νὰ ἀποδώσουν τὴν ὀφειλομένην τιμὴν εἰς αὐτὴν τὴν Ἀποστολικὴν Ἐδραν, διὰ τὴν ὁποίαν τὸ προῖστασθαι εἶναι ὑπηρετεῖν, εἰς αὐτὸν τὸν βράχον τῆς ἀληθείας, τὸν ὅποιον ὁ Θεὸς ὕψωσε ἀπαράσάλευτον». (Osservatore Romano 13-9-1951 καὶ Documentation Catholique τ. 1951 στήλη 1230).

Καὶ αὐτὸς ὁ πάπας Ἰωάννης ὁ ΚΓ', ὁ πράγματι ἅγιος αὐτὸς πάπας, ὁ ὁποῖος τόσας προσπάθειάς κατέβαλε διὰ τὴν προσέγγισιν τῶν Χριστιανῶν, ὁ συγκαλέσας τὴν Σύνοδον τοῦ Βατικανοῦ κυρίως—ὡς λέγουσιν—διὰ τὸν σκοπὸν αὐτὸν, δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀποστή τῆς ἐμμόνου ἰδέας τῶν Καθολικῶν περὶ «ἐπιστροφῆς» τῶν ὀρθοδόξων εἰς τὴν «πατρικὴν οἰκίαν».

Εὐθὺς μετὰ τὴν ἐνθρόνισίν του, εἰς τὸ πρῶτον ραδιομήνυμά του «πρὸς τὴν κόσμον ὀλόκληρον» τὴν 29-10-1958 ἐσημείωσε καὶ τὰ ἑξῆς: «Ὅπως ὅλη ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία ἀγκαλιάζομεν καὶ ἡμεῖς μετὰ πατρικὴν ἀγάπην τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἀνατολῆς καὶ ἀνοίγομεν τὴν καρδίαν μας καὶ τὰς χεῖράς μας πρὸς ὅλους ἐκείνους, ποὺ εἶναι χωρισμένοι ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἀποστολικὴν Ἐδραν, ὅπου αὐτὸς οὗτος ὁ Πέτρος ζῆ, εἰς τὸ πρόσωπον τῶν διαδόχων του... Εὐχόμεθα διακαῶς τὴν ἐπιστροφήν των εἰς τὴν κοινὴν οἰκίαν τοῦ Πατρὸς...» (Documentation catholique τ. 1958 στήλη 1410).

Εἰς μίαν προσφώνησίν του εἰς τὸ κολλέγιον Capranica, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς «Ἑβδομάδος τῆς προσευχῆς διὰ τὴν ἐνότητα τῶν Χριστιανῶν» ἐξεφράζετο πλέον κατηγορηματικῶς: «Ἐἴμεθα εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ «Ὁκαταμέρου διὰ τὴν ἐνότητα», δηλαδὴ ἐντὸς τοῦ κύκλου τῶν εἰδικῶν προσευχῶν διὰ νὰ ἐξαίτησωμεν τὴν ἐπιστροφήν (retour) καὶ τὴν προσέλευσιν (venue) εἰς τὴν ἀληθινὴν πίστιν, εἰς τὴν ἀληθινὴν Ἐκκλησίαν, αὐτῶν, οἱ ὅποιοι εἶναι ἀκόμη μακρὰν αὐτῆς».

(Osservatore Romano 22-11-1959 καὶ Documentation Catholique τ. 1959 στ. 215).

Καὶ εἰς τὴν ἐγκύκλιόν του «ad Petri cathedram», τὴν ἀπευθυνθεῖσαν ἐπὶ τῇ προόψει τῆς συγκλήσεως τῆς Συνόδου τοῦ Βατικανοῦ διελάμβανε καὶ τὰ ἑξῆς: «Ἡ Σύνοδος θὰ ἀποτελέσῃ ἀσφαλῶς ἕνα ἐξάλισον θέαμα ἀληθείας, ἐνότητος καὶ ἀγάπης, τοῦ ὁποῦοι ἡ θεὰ θὰ εἶναι—ἔχομεν πρὸς τοῦτο ἐμπιστοσύνην—δι' ἐκείνους ποὺ εἶναι χωρισμένοι ἀπὸ αὐτὴν τὴν Ἀποστολικὴν Ἐδραν, μὴ ἀγλυκεῖα πρόσκλησις διὰ νὰ ζήτησούν καὶ νὰ εὗρουν αὐτὴν τὴν ἐνότητα, διὰ τὴν ὁποίαν ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἀπηρῦθεν εἰς τὸν οὐρανίον του Πατέρα μίαν τόσον θερμὴν προσευχὴν» (Osservatore Romano 3-7-1959 καὶ Documentation Catholique τ. 1959 στ. 907).

Καὶ ἐρχόμεθα εἰς τὸν σύγχρονόν μας πάπαν Παῦλον τὸν ΣΤ'. Συντηρητικώτερος τοῦ Ἰωάννου ΚΓ', οὐχ ἤττον ὅμως εὐνοεῖ τὴν λεγομένην οἰκουμενικὴν κίνησιν, ἐνθαρρύνει τὰς προσπάθειάς τῆς «Γραμματείας διὰ τὴν ἐνότητα τῶν Χριστιανῶν», καὶ ἐπὶ πλέον δὲν ἐδίστασε καὶ ταξίδιον εἰς Ἱερουσόλυμα νὰ ἀναλάβῃ καὶ νὰ συναντηθῇ μετὰ τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην. Μήπως ἔχει διαφορετικὰς ἰδέας αὐτὸς περὶ τῆς ἐνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν; Μήπως θεωρεῖ τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν, τοῦλάχιστον ἐξ Ἰσου αὐθεντικὴν πρὸς τὴν ἰδικὴν του καὶ ἐπιθυμεῖ τὸν διάλογον ἐπὶ ἴσοις ὅροις; Ὅπως τοῦναντίον. Ἔγεται καὶ αὐτὸς τῶν ἰδεῶν τῶν παλαιωτέρων καὶ ὁμιλεῖ περὶ μάνδρας (τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας); εἰς τὴν ὁποίαν ὀφείλουσιν νὰ εἰσέλθουν οἱ ἀποσχισθέντες ἀδελφοὶ (οἱ ὀρθόδοξοι). Ἄς ἀφήσωμεν τὰ κείμενα νὰ μᾶς ὁμιλήσουν εὐγλωττότερον.

Κατὰ τὴν προσφώνησιν ποὺ ἔκαμε τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνθρονισμοῦ του ὁμίλησε περὶ ἀνασυνδέσεως τῶν μελῶν εἰς τὸ σῶμα τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας. Σημειωτέον, ὅτι ἀποφεύγουν ἐσχάτως οἱ Ρωμαιοκαθολικοὶ νὰ ὁμιλήσουν περὶ «ἐπιστροφῆς» τῶν ἑτεροδόξων, διότι ἡ λέξις ἡγεῖ βαρέως. Πρῶτος ὁ ἐν λόγῳ πάπας καθιέρωσε τὸν νέον ἔρον «ἀνασυνδέσεις» (γαλλιστί: remembrement. Ἰταλιστί: ricomposizione) (Ἴδε Roberd Rouquette: ἄρθρον: Le pape et le Concile. Περιοδ. Etudes 1964 σ. 845 σημ. 1). «Συνεχίζομεν—εἶπε ὁ πάπας—τὴν Οἰκουμενικὴν Σύνοδον καὶ ζητῶμεν ἀπὸ τὸν Θεόν, ὅπως τὸ μεγάλο αὐτὸ γεγονός σταθεροποιήσῃ τὴν πίστιν τῆς Ἐκκλησίας, στερεώσῃ τὰς ἠθικὰς δυνάμεις τῆς, ἀνανεώσῃ τὰς μεθόδους ἐργασίας, προσαρμόσῃ αὐτὰς εἰς τὰς ἀνάγκας τῶν καιρῶν καὶ παρουσιάσῃ ὅλα αὐτὰ εἰς τοὺς χωρισμένους ἀπὸ τὴν τελείαν τῆς ἐνότητος ἀδελφούς Χριστιανούς κατὰ τέτοιον τρόπον, ὥστε νὰ τοὺς κάμῃ ἐλκυστικὴν, εὐκολὸν καὶ εὐχάριστον τὴν εἰλικρινῆ ἀνασύνδεσιν εἰς τὸ μυστικὸν σῶμα τῆς μοναδικῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, ἐν τῇ ἀληθείᾳ καὶ τῇ ἀγάπῃ» (Osservatore Romano 2-7-1963 καὶ Documentation Catholique τ. 1963 στ. 932-933).

Εἰς τὴν προσφώνησίν του «πρὸς τοὺς Χριστιανούς

μόνον όταν όλοι στερζούν να διοικηθοῦν από τόν Διάδογον τοῦ Πέτρου.

Ἄς ἴδωμεν τώρα καί τὰς γνώμας δύο ἄλλων ἐξεχόντων θεολόγων τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας. Καί οἱ δύο ἀσχολοῦνται μέ τήν οἰκουμενικήν κίνησιν καί θά ἐπερίμενε κανεῖς νά εἶναι πλέον ἐφεκτικοί εἰς τὰς ἐκφράσεις καί εἰς τήν διατύπωσιν τῶν ἰδεῶν των. Παραδόξως καί οἱ δύο εἶναι κατηγορηματικώτεροι καί αὐτῶν τῶν Πατρῶν. Ὁμιλοῦν περὶ «μάνδρας» καί περὶ «ἐπιστροφῆς τῶν ἀπεσχισμένων ἀδελφῶν» κ.λ.π.

Ὁ π. Πέτρος Dumont, δομινικανός, ἔχει ἀφιερῶσει ὀλόκληρον τήν ζωήν του εἰς τήν σπουδήν καί παρακολούθησιν τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, γνωρίζει ἄριστα τήν ρωσικήν, καί διευθύνει ἀπό δεκαετιῶν τὸ Κέντρον «Istina» εἰς Παρισίους, πού ἀσχολεῖται μέ τήν μελέτην τῆς Ρωσικῆς Ὀρθοδοξίας. Ἐχει μάλιστα ὀνομασθῆ καί ἀρχιμανδρίτης ἀπὸ τὸν Οὐνίτην Πατριάρχην Μάξιμον Δ'. Θά ἐπερίμενε λοιπὸν κανεῖς, ἄλλας ἰδέας νά εἶχε ὡς πρὸς τὸν τρόπον τῆς ἐνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν καί ὅχι τὰς κατωτέρω, τὰς ὁποίας ἐκθέτει.

Πράγματι εἰς τὸ ἄρθρον του «Ἡ Ἐκκλησία καί αἱ Ἐκκλησίαι» περιλαμβανόμενον εἰς τὸ συλλογικὸν βιβλίον «Τί εἶναι ἡ Ὀρθοδοξία;» ὁ π. Dumont γράφει μετὰξὺ ἄλλων τὰ ἑξῆς: «Οἱ πιστοὶ [Ὀρθόδοξοι καί Προτεστάνται] θά ἀποκομίσουν ἀναντιρρήτως μίαν ὑπερφυσικὴν ὠφέλειαν ὅταν ἐπανενωθοῦν εἰς μίαν μοναδικὴν μάνδραν. Αὐτοὶ [οἱ Προτεστάνται] οἱ ὁποῖοι δὲν ἔχουν διαφυλάξει παρὰ τὰς βασικὰς ἀληθείας τῆς ἀποκαλυφθείσης διδασκαλίας θά ἐπανεύρουν τήν πληρότητα τῶν ἀγαθῶν καί τήν πατρικὴν κληρονομίαν τὴν ὑπεσχημένην εἰς ἐκεῖνους «οἱ οὐκ ἐξ αἱμάτων, οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκῶς, οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀνδρός, ἀλλ' ἐκ Θεοῦ ἐγεννήθησαν» (Ἰωάν. 1, 13). Αὐτοὶ [οἱ ὀρθόδοξοι] εἰς τοὺς ὁποίους εἰς ἐκ παραδόσεως συντηρητισμὸς ἔχει διαφυλάξει ἀπείρως περισσοτέρας ὑπερφυσικὰς ἀξίας, θά τὰς ἔχουν αὐτὰς πλέον καθαρὰς καί ἀπηλλαγμένας ἀπὸ πᾶσαν σύμμειξιν. Θά ἐπανεύρουν μίαν ἐκκλησιαστικὴν Διοίκησιν αὐθεντικὴν, ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς ὁποίας θά δυνηθοῦν νά ἐπαναλάβουν τήν ἐπιδιώξιν ὑψηλῶν στόχων, ὅπως κατὰ τὴν ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ἀπὸ τὴν Ἀνατολὴν ἤρχετο τὸ φῶς καί ἡ διάδοσις τοῦ Εὐαγγελίου. Δι' ἡμᾶς τοὺς Καθολικοὺς τέλος, οἱ ὁποῖοι μετέχομεν πλήρως τῶν θείων δωρεῶν, ἡ ἐπιστροφή τῶν κεχωρισμένων ἀδελφῶν θά ἰσοδυναμῆ με ἓνα ζύπνημα». Καί ὀλίγον κατωτέρω: «Ὡ! Πῶς ἡ Ἐκκλησία θά ἦτο ἰσχυροτέρα, πῶς θά κατενόει περισσότερον τὰς ἀνάγκας τῆς ἀνθρωπότητος, ἐὰν ἡ δύνατο νά ἐπανίδῃ ἐρχομένας εἰς τὴν μοναδικὴν μάνδραν τὰς κεχωρισμένας χριστιανικὰς κοινότητες! Μὲ αὐτὰς, γενεαὶ ἀνθρώπων, μέχρι τοῦδε ἀποῦσαι ἀπὸ τὴν τράπεζαν τοῦ Οἰκοδεσπότη, θά ἐπέστρεφον καί θά ἠῤῥξανον τὴν αὐθεντικὴν κληρονομίαν τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ». (Pierre Dumont; ἄρθρον «L' Eglise et

les églises» εἰς τὸ βιβλίον «Qu' est—ce que l' Orthodoxie ?» σ. 44—46).

Ὁ ἄλλος θεολόγος εἶναι ὁ πρᾶγματι διάσημος, δομινικανός ὡσαύτως, καθηγητῆς τῆς θεολογίας εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Στρασβούργου π. Yves Congar. Εἶναι συγγραφεὺς πολυγραφώτατος, πρωτότυπος καί ρηξικέλευθος νοῦς. Φιλελεύθερος ὡς πρὸς τὰς ἰδέας του, εἶχε περιπέσει εἰς δυσμένειαν ἐπὶ πάπα Πίου XII. Ἀποκατεστάθη ὑπὸ τοῦ Πάπα Ἰωάννου ΚΓ', ὁ ὁποῖος εἶπε χαρακτηριστικῶς, ὅτι ἡ σύγκλησις τῆς Συνόδου τοῦ Βατικανοῦ κατέστη δυνατὴ χάρις εἰς τὴν θεολογικὴν παρουσίαν τοῦ Congar. Καί ἀπὸ τὸν π. Congar θά ἐπερίμενε κανεῖς ἄλλας ἰδέας ὡς πρὸς τὴν ἔνωσιν καί ὅχι αὐτὰς πού ἐκθέτει εἰς τὸ βιβλίον του «ἐνεναχίσις ἔτη μετὰ τὸ σχίσμα», ἐκδοθὲν ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἐνεναχισοσῆς ἐπετείου ἀπὸ τοῦ σχίσματος τῶν δύο ἐκκλησιῶν (1054—1959): «Εἰς τὸ σχίσμα τῆς Ἀνατολῆς, δὲν ὑπάρχουν μόνον δύο μερίδες τῆς χριστιανοσύνης πού ἀπεμακρύνθησαν ἡ μία ἀπὸ τὴν ἄλλην, εἶναι ἓνα σύνολον τοπικῶν ἐκκλησιῶν, τὸ ὁποῖον ἐχωρίσθη ἀπὸ τῆς ἀποστολικῆς ἑδρας τοῦ Πέτρου, τοῦ Κέντρον, τὸ ὁποῖον ἀσχεῖ μαζὶ μετὰ τὸ πρωτεῖον, τὸν ρόλον τοῦ ρυθμιστοῦ τῆς Οἰκουμενικῆς Ἐκκλησίας, τοῦ ὁδηγοῦ τοῦ βίου της, τοῦ κριτηρίου τῆς κοινῆς της. Δι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν λόγον—δὲν τὸ ἔχομεν ποτὲ κρύψει οὔτε ἀπὸ τοὺς φίλους μας ὀρθόδοξους οὔτε ἀπὸ τοὺς φίλους μας προτεστάντας— ἡ ἔνωσις, χωρὶς νά παρουσιασθῆ ὡς μία «ἀποροφῆσις», ὑπὸ τὴν κακὴν ἔννοιαν τῆς λέξεως, δὲν θά δυνηθῆ νά εἶναι—ἐκκλησιολογικῶς—παρὰ μία ἐπανενωσις (re—union) εἰς τὴν Ἀποστολικὴν Ἑδραν» (Yves Congar: Neuf cents ans après le schisme, σ. 86).

Ἐκτὸς ἀπὸ τὴν κατηγορηματικὴν λέξιν «ἐπανενωσις», ἡ ὁποία τόσα πολλὰ λέγει ἀφ' ἑαυτῆς, τὴν προσοχὴν μας πρέπει νά ἐλκύσουν καί τὰ λεγόμενα, ὅτι δὲν πρόκειται περὶ δύο ἐκκλησιῶν, αἱ ὁποῖαι ἐχωρίσθησαν, ἀλλὰ περὶ συνόλου τοπικῶν ἐκκλησιῶν τῆς ἀνατολῆς, αἱ ὁποῖαι ἀπεσχίσθησαν ἀπὸ τὴν ἀποστολικὴν ἑδραν. Εἶναι λυπηρὸν φαινόμενον ἡ συστηματικὴ προσπάθεια τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν θεολόγων νά παρουσιάξουν εἰς τοὺς χριστιανούς τῆς Δύσεως τὴν ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν, ὡς μίαν μικράν Ἐκκλησίαν τῆς ἀνατολῆς, ἴσῃ εἰς σπουδαιότητα πρὸς τὴν ἀρμενικήν, τὴν κοπτικήν κ.λ.π. ! Μὲ τὴν ἐγκατάστασιν δὲ τῶν Οὐνιτῶν πατριαρχῶν εἰς τὴν ἀνατολὴν ἔχουν ἐπιφέρει τοιαύτην σύγχυσιν εἰς τὰ πνεύματα, ὥστε καθολικοὶ καί προτεστάνται νά πιστεύουν, ὅτι ἡ Ὀρθοδοξία εἶναι μία ἀσήμαντος ἐκκλησία ἢ μάλλον ὀμάς χριστιανῶν τῆς Ἀνατολῆς, ἀπεσχισμένη τῆς Ρώμης, καί ὅτι ἡ Ὀρθοδοξία ἔλαβεν ὑπαρξιν, ὡς μία τῶν σχισματικῶν ἐκκλησιῶν, μετὰ τὸ 1054 μ.Χ.!

Παραθέσαμεν ἀνωτέρω τὰς γνώμας τῶν πλέον αὐθεντικῶν ἐκπροσώπων τοῦ Ρωμαιοκαθολικισμοῦ. Ἀπεδείχθη ὅτι ἔνωσιν ἐκκλησιῶν ἔννοοῦν τὴν «ἐπά-

ΖΩΗ ΚΑΙ ΕΡΓΟΝ ΤΩΝ ΕΞ ΗΠΕΙΡΟΥ ΟΡΜΩΜΕΝΩΝ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΩΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΩΝ

Ὁ Ἰωακείμ Β' ἀνεδείχθη «εἰς τῶν ἰκανωτέρων Πατριαρχῶν τῶν νεωτέρων χρόνων, γνωστός διὰ τὴν νοημοσύνην καὶ τὴν ὀξυδέρκειαν, τὴν πείραν καὶ δραστηριότητα»³⁷¹, Ἐσκέφθη σοβαρῶς διὰ τὴν ἀνέγερσιν νέου πατριαρχικοῦ Οἴκου καὶ κτιρίου τῆς μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς, ὡς ἐπίσης καὶ ἴδρυσιν φιλανθρωπικοῦ ψυχιατρικοῦ ἀσύλου³⁷², ἀλλὰ λόγῳ τῶν ἐπισημβάντων γεγονότων καὶ τοῦ ρωσοτουρκικοῦ πολέμου (1878) δὲν ἠδυνήθη νὰ μεταβάλῃ εἰς πράξιν τὰς ὥραιας ταύτας σκέψεις αὐτοῦ. Ἰδρυσεν ὁμως ἐν Μουχλίῳ, τῷ 1876, Ἱεραρτικὴν Σχολήν³⁷³. Ὡσαύτως ἐτακτοποιήσε τὰς σχέσεις μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν Ρωσικῆς καὶ Ἀρμενικῆς³⁷⁴. Καὶ πρὸς κατασίγασιν τῆς ἐπ' αὐτοῦ ἀναφύσεως ἐν Ἀγίῳ Ὄρει ἐριδὸς μεταξὺ τῶν ἐν τῇ Μονῇ τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος ἐλλήνων καὶ ῥώσων Μοναχῶν, ἐδέχθη τὰς ἀποφάσεις τῆς πλειονοψηφίας, εὐρισκομένης παρὰ τοῖς ῥώσοις, μεγάλως ὑπὲρ Μονῆς ταύτης ἐργασθείσης, διόπερ καὶ ἐκύρωσε τὴν ὑπ' αὐτῶν γενομένην ἐκλογὴν τοῦ Μακαρίου, ὡς καθηγουμένου αὐτῆς³⁷⁵.

Μετὰ τοῦ Ἰωακείμ Β' φιλίως συνεδέετο καὶ ὁ ἀρχιεπίσκοπος Σύρου καὶ Τήνου Δανιὴλ Κοντούδης, ἀποστείλας αὐτῷ συγχαρητήριον ἐπιστολήν ἐπὶ τῇ πατριαρχικῇ αὐτοῦ ἐκλογῇ³⁷⁶.

371. Βαφείδου, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 251, Κυριακοῦ ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 262.

372. Γεδεών, Π. Πίνακες, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 706.

373. Βαφείδου, ἐνθ' ἄνωτ.

374. Γεδεών, ἐνθ' ἄνωτ., τοῦ αὐτοῦ, Μνεία τῶν πρὸ ἐμοῦ, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 223, Ν. Ε. Λεξικόν, ἐνθ' ἄνωτ.

375. Αὐτόθι.

376. Ἀτέση Βασιλείου, μητροπολίτου πρ. Λήμων, Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Σύρου καὶ Τήνου Δανιὴλ Κοντούδης, ἐν «Θεολογία», τόμ. ΚΕ' (1954), σελ. 268.

νοδον» τῶν Ὀρθοδόξων εἰς τὴν Ρωμαιοκαθολικὴν Ἐκκλησίαν.

Ἡμεῖς οἱ Ὀρθόδοξοι πιστεύομεν ἀκραδάντως, ὅτι ἡ Ἐκκλησία μας ἀποτελεῖ τὴν συνέχειαν τῆς Μιάς, Ἀγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας.

Ποῖον τὸ νόημα λοιπὸν τοῦ διαλόγου;

Καθ' ἡμᾶς χρειάζεται μόνον ὡς μέσον διὰ νὰ κατανόησωμεν καλλίτερον ἀλλήλους, νὰ ἴδωμεν τὰς ὑφισταμένας διαφορὰς καὶ νὰ τὰς ἀντιμετωπίσωμεν μὲ εὐλιχρύνειαν.

Τὰ βήματα πρὸς τὰ ἐμπρὸς πρέπει νὰ γίνουσι μὲ περισκεψιν, κατόπιν ἐμβριθοῦς θεολογικῆς μελέτης. Διότι δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν, ὅτι τὸ πρόβλημα εἶναι εἰς τὴν βᾶσιν του καὶ κυρίως πρόβλημα θεολογικόν, δογματικόν καὶ ἐκκλησιολογικόν. Ἄν αἱ θεολογικαὶ θέσεις δὲν ἀποσαφηνισθοῦν πᾶσα ἄλλη ἀπόπειρα, ἐπιανετὴ καθ' ἐαυτήν, εἶναι καταδικασμένη εἰς ἀποτυχίαν, καὶ εἰς τὸ τέλος θὰ ἀποβῇ εἰς βάρος καὶ αὐτῆς τῆς ὑποθέσεως τῆς ἐνώσεως.

ΣΟΛΩΝ Γ. ΝΙΝΙΚΑΣ
Θεολόγος — Καθηγητῆς

Ὁ Ἰωακείμ Β' ἀπέθανεν ἐπὶ τοῦ Θρόνου. Ἀσθενήσας, διώρισεν ὡς πατριαρχικὸν αὐτοῦ ἐπίτροπον τὸν Ἐφέσου Ἀγαθάγγελον, αὐτὸς δ' ἐνοσηλεύετο ἐν τῇ ἐν Χάλκῃ ἱερᾷ Θεολογικῇ Σχολῇ καὶ εἰς τὰ ἴδια πατριαρχικά ἐν αὐτῇ διαμερίσματα. Αὐτόθι καὶ ἐτελεύτησε, τῇ 5 Αὐγούστου 1878, ταφείς ἐν τῷ ἱ. ναῷ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς Βαλουκλῆ.

Σιγιλλιώδη γράμματα Ἰωακείμ τοῦ Β' ἀναφρόμενα εἰς μοναστηριακὰ ἢ ἐνοριακὰ δίκαια εἶναι γνωστὰ τὰ ἑξῆς:

- α) Τῷ 1860, περὶ τῆς ἱ. μονῆς Ἀγίου Ἀνδρέου ἐν Ἀρτάκῃ³⁷⁷. β) Τῷ 1862, περὶ τῆς προσηλωσεως τῶν ἱ. μονῶν Γκούρας καὶ τῆς Θεοτόκου Μολυβδοσκεπάστου, ἐν Πωγωνιανῇ, τῆς Θεοτόκου τῆς ἐπιλεγομένης Βελλᾶς, ἐν Βελλᾷ, ὡς καὶ τῶν ἐν Βλαχίᾳ μετοχίων αὐτῶν, εἰς τὸν Οἰκουμηνικὸν Θρόνον³⁷⁸. Τῷ ἔτει 1863, μηνὶ Μαΐῳ, πράξις πατριαρχικῆ καὶ συνοδικῆ, περὶ ἀνασυστάσεως τῆς ἐν Κρήτῃ ἐπισκοπῆς Λάμπης, ἅμα δὲ καὶ καταργήσεως τῆς ἐν Ἡπείρῳ Ἐπισκοπῆς Πωγωνιανῆς³⁸⁰ ε) Μηνὶ Ἰουλίῳ ἱ.ἐ., ἑτέρα τοιαύτη ἐκκλ. πράξις, δι' ἧς ἀνασυνέστη ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ Ροδουπόλεως ἐκ τῶν, κατὰ τὰς κανονισμοῦς, καταργηθεισῶν ἐξαρχιῶν τῶν ἀπαιτουμένων ἐκ τῶν αὐτοκρατορικῶν πατριαρχικῶν μονῶν Σουμελά, Βαζελῶν καὶ Περιστερεῶτα³⁸¹. Ἔτερα σιγιλλιώδη γράμματα τῆς β' πατριαρχείας αὐτοῦ εἶναι γνωστὰ: ς) Τῷ 1873, περὶ τοῦ ἐν μεγάλῳ Ρεύματι νεοδημητοῦ ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ προφήτου Ἡλιοῦ³⁸². ζ) Τῷ ἱ.ἐ. περὶ τοῦ ἐν Κυδωνίαις ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Ἀγίου Νικολάου, ἰδιοκτησίας τῆς ἱερᾶς μονῆς τοῦ Παντοκράτορος, ἐν Ἄθῳ³⁸³. η) Τῷ αὐτῷ ἔτει περὶ τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ ἱερῶν ναῶν τῆς Δεξιᾶς καὶ τῆς Ὑπαπαντῆς ἀνηκούσης τῇ ἐξουσίᾳ καὶ κυριότητι τῆς ἱ. μονῆς Ἀγίας Ἀναστασίας τῆς Φαρμακολυτρίας³⁸⁴. θ) ἱ.ἐ., περὶ τῶν ἐκ τῆς ἐπαρχίας Νεοκαισαρείας ἀφαιρεθέντων χωρίων καὶ προστεθέντων ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Παφλαγονίας³⁸⁵. ι) Τῷ 1874 περὶ τοῦ ἐν Σμύρνῃ σταυροπηγιακοῦ Ὀρφανοτροφείου³⁸⁶. ια) Τῷ
377. Κῶ δ ι ξ Πατρ. Ἀρχιεοφ. ΚΘ', σελ. 137, Τσακκοπούλου, ἐνθ' ἄνωτ., (ΛΕ') σελ. 161.
378. Κῶ δ ι ξ Πατρ. Ἀρχιεοφ. ΚΘ', σελ. 133.
379. Αὐτόθι, σελ. 137.
380. Γεδεών, Π. Πίνακες, ἐνθ' ἄνωτ., Σοῦρλα Ε., Ἡ Ἐπισκοπὴ Πωγωνιανῆς, ἐν «Ἡπειρωτικὰ Χρονικά», τόμ. ΙΣΤ' (1941), σελ. 213-15.
381. Ταύτης πρώτος ἀρχιεπίσκοπος ἐχειροτονήθη ὁ Γεννάδιος Βασιλειάδης. Ἄλλ' ὁ πατριάρχης Γρηγόριος ΣΤ' κατήργησεν αὐτὴν καὶ αὐθις, ψηφισθέντος (1902) τοῦ ἐκ Πόντου, ἐπισκόπου Ναζιανζοῦ Γερβασίου Σαρασίτη (βλ. Γεδεών, Παν. Λεύκωμα, ἐνθ' ἄνωτ. σελ. 232).
382. Κῶ δ ι ξ Πατρ. Ἀρχ. ΜΔ', σελ. 85, Τσακκοπούλου, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 162.
383. Αὐτόθι, σελ. 442.
384. Ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 128.
385. Αὐτόθι, σελ. 150.
386. Κῶ δ ι ξ ΜΕ', σελ. 292, Τσακκοπούλου, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 163.

1876, περί τῆς ἐν Ἀγίῳ Ὄρει ρουμανικῆς Σκήτης τοῦ Ἀγίου Προδρόμου³⁸⁷. ιβ) Τῷ 1877, περί τῶν ἰ. μονῶν τῆς Θεοτόκου Σουμελά, τοῦ Τ. Προδρόμου Βαζελῶν καὶ τοῦ Ἀγίου Γεωργίου Περιστερεώτα³⁸⁸. ιγ) Τῷ αὐτῷ ἔτει, περί ἀνακηρύξεως τῆς ἐν τῇ Ἐπισκοπῇ Βελλᾶς ἰ. μονῆς τοῦ Προφήτου Ἥλιου, ὡς ἐξαρτήματος τῆς ἰ. μονῆς Σωσίνου³⁸⁹, ιδ) Τῷ 1887 περί τῆς ἐν Κοτυώρῳ (Ὀρδοῦ) Ψωμιαδείου Σχολῆς, ὡς ἐπίσης ἐπεμψε γράμμα αὐστηρὸν τῷ ἀρχιεπισκόπῳ Κύπρου περί τῆς μεταφορᾶς τῆς εἰκόνας τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου εἰς τὸ ἐν Λευκωσίᾳ Κύπρου μετόχιον τοῦ Ἀγίου Προκοπίου, προκειμένου νὰ ἐπισκευασθῇ ὁ τῆς μονῆς ναός, ἀνακοινώσας τὸ τοιοῦτο τοῖς ἀπευθυνθεῖσι αὐτῷ μοναχοῖς³⁹⁰.

11. Νεόφυτος Η' (1891-1894).

Ἐγεννήθη τῷ 1832³⁹¹ ἐν τῷ χωρίῳ Πρώτῃ τῆς Μακεδονίας ἐκ γονέων εὐσεβῶν, τοῦ σεβασμίου ἱερέως πρωτοπαπᾶ Κωνσταντίνου καὶ τῆς Μαργாரίτας Παπακωνσταντίνου. Ὁ Ἰωακείμ, ὡς ἐλέγγοτο κατὰ κόσμον, ἐν τῇ κωμοπόλει Ροδολείβου, ἐν ἣ ἑνωρὶς³⁹² ἐγκατεστάθησαν, διήλθε τὴν πρώτην αὐτοῦ παιδικὴν ἡλικίαν, ἐξαετῆς δὲ ἀπεστάλη εἰς τὴν ἱστορικὴν Μονὴν Εἰκοσιφοινίσσης, εἰς τὴν ὁποίαν ἐμόναζον συγγενεῖς αὐτοῦ ἐκ πατρὸς, καὶ εἰς τὴν ἀκμάζουσαν Ἑλληνικὴν Σχολὴν τῆς ὁποίας ἔλαβε τὴν πρώτην μόρφωσιν³⁹³. Διήκουσεν ὡσαύτως τὰς παραδόσεις διαπρεποῦς τινος διδασκάλου ἐκ Μελενίου. Ἐξ ἄλλου ἐν ἔτει 1848 εὐρίσκωμεν αὐτὸν σπουδάζοντα, ἐπὶ τριετίαν, ἐν τῇ κεντρικῇ Σχολῇ Ἀλιστράτης³⁹⁴, μετὰ δὲ ταῦτα φοιτῶντα εἰς τὴν κατὰ Χάλκην Ἱ. Θεολογικὴν Σχολὴν. Αὐτόθι δὲ καὶ ἐκάρη μοναχός, λαβὼν τὸ ὄνομα Νεόφυτος, πρὸς τιμὴν τοῦ ἡπειρώτου Μητροπολίτου Δέρκων Νεοφύτου, ἐγγυήσει τοῦ ὁποίου ἐσπούδαζε Θεολογίαν, χειροτονηθεὶς ἅμα Διάκονος ὑπὸ

387. Κ ὦ δ ι ξ ΜΖ', σελ. 84.

388. Αὐτόθι, σελ. 357.

389. Ἐνθ' ἄνωτ., ΜΘ', σελ. 12.

390. Αὐτόθι, σελ. 194, Παπαδοπούλου, Ἀνωμαλίας Ἐκκλ. Κύπρου, ἐνθ' ἄνωτ., «Θεολογία», τόμ. Ζ', σελ. 104-105.

391. Ἡ «Ἀνάπλασις», ἔτ. 1891, σελ. 1170, γράφει τὸ ἔτος 1833, ὅπερ δὲν εἶναι ὀρθόν.

392. Ἄρα δὲν ἐγεννήθη ἐν Ροδολείβῳ τῆς Ἀν. Μακεδονίας, ὡς ἐνιαχοῦ ἐσφαλμένως ἀναγράφεται (βλ. «Ἀνάπλασις», ἐνθ' ἄνωτ., Μέξη Α., Ἡ ἐν Χάλκῃ ἱερά Θεολογικὴ Σχολή, ἱστορικὰ σημεῖωματα, ἐν Κων/λει 1833, σελ. 203, Λοβέρδου Σπ., Ὁ μητροπολίτης Σμύρνης Χρυσόστομος, Ἀθήναι 1919, σελ. 89.) Τούναντιον ἢ «Ἐκκ. Ἀλήθεια», ἔτ. 1909, σελ. 212, ὀρθῶς γράφει τὴν κώμην Κιούπκιοι, μετονομασθεῖσαν ἀπὸ ἐτῶν Πρωτῆν.

393. Τσιάκκα Κ., Ἱστορία τῆς ἱερᾶς Μονῆς Εἰκοσιφοινίσσης Παγγαίου, Δράμα 1958, σελ. 29, 33.

394. Αὕτη, κοινότης τῆς ἐπαρχίας Ζιχνῶν, τοῦ νομοῦ Σερρών, ἐπὶ τουρκοκρατίας, ἦτο ἡ πλέον σημαντικὴ, ἐκ τῶν τῆς Ἀν. Μακεδονίας, πόλις, λόγῳ τῆς ἐν αὐτῇ μεγάλης πλειονότητος τοῦ ἑλληνικοῦ στοιχείου. Τούτου ἕνεκα ἀπετέλει καὶ ἔδραν τοῦ μητροπολίτου Φιλίππων, Δράμας καὶ Ζιχνῶν, συνετῆρη δὲ καὶ πολυῶμιον Σχολὴν (βλ. Ν.Ε. Λεξικόν. τόμ. Β', σελ. 320).

τοῦ σοφοῦ Διευθυντοῦ τῆς Σχολῆς Μητροπολίτου Σταυρουπόλεως Κωνσταντίνου, τοῦ Τυπάλδου.

Μετὰ τήν, κατὰ τὸ ἔτος 1858, ἀποπεράτωσιν τῶν θεολογικῶν αὐτοῦ σπουδῶν, προσελήφθη ὡς ἑλληνοδιδάσκαλος εἰς τὴν Σχολὴν τῆς Ἀλιστράτης, ἐκ τῆς ὁποίας ὁμως τάχιστα παρητήθη³⁹⁵, ἐλθὼν εἰς τὴν Νύσσαν, ἐνθα ὑπηρετεῖ ὁ πατὴρ αὐτοῦ, ὡς Γενικός Ἀρχιερατικός Ἐπίτροπος, παρὰ τῷ Μητροπολίτῃ αὐτῆς Καλλινίκῳ, τῷ Θωμάδῃ³⁹⁶. Ἐνταῦθα διέμεινε βραχὺ τι διάστημα, καθ' ὅσον εὐθὺς μετ' ὀλίγον προσελήφθη εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Μητροπολίτου Στρωμνίτης Ἱεροθέου³⁹⁷, διατελέσας ἐπὶ τριετίαν διάκονος καὶ γραμματεὺς αὐτοῦ. Ἀκολουθῶς μετέβη εἰς τὴν Γερμανίαν, ἐνθα ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τοῦ Μονάχου, ἐπὶ δύο ἔτη, ἠκροάσατο καὶ ἄλλων διαπρεπῶν καθηγητῶν, μάλιστα δὲ τοῦ σοφοῦ Δουλιγγέρου. Εἰς τὰς τοιαύτας ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ σπουδᾶς αὐτοῦ ἐνισχύετο οικονομικῶς παρὰ τοῦ ἀυταδέλφου αὐτοῦ Ἱεροδιακόνου Μελετίου, Διευθυντοῦ τῆς ἐν Καίρῳ Ἀμπετείου Σχολῆς, οὕτινος ὁ αἰφνίδιος θάνατος ἐπέφερεν ἀναγκαστικῶς τὴν διακοπὴν τῶν σπουδῶν τοῦ Νεοφύτου. Ἐν τῇ Πατρίδι δ' ἐπανακάμψας προσελήφθη παρευθὺς ὡς Ἀρχιδιάκονος καὶ γραμματεὺς τοῦ Μητροπολίτου Ἀμασειᾶς Σωφρονίου³⁹⁸, ὑπὸ τοῦ ὁποίου καὶ ἐχειροτονήθη Πρεσβύτερος, τιμηθεὶς ἅμα καὶ διὰ τοῦ ὀφικίου τοῦ Ἀρχιμανδρίτου. Ἐντὸς ὁμως τοῦ αὐτοῦ ἔτους, προτάσει τοῦ Μητροπολίτου Δράμας Ἀγαθαγγέλου³⁹⁹, ἄγων δὲ τὸ 35ον

395. Ὡς αἰτία τῆς παραιτήσεως ταύτης φέρεται ὁ μητροπολίτης Φιλίππων καὶ Δράμας Μελέτιος, ὁ τὸ πρῶτον Τυρολόγος καὶ Σερεντίνου διατελέσας (9 Δεκ. 1840-Ἰουν. 1848), εἶτα Πωγωνιανῆς (1848-Ἰουλ. 1848) ὁπότεν ἐπαύθη ἀκολουθῶν πρόεδρος Λοφτζοῦ (1848-1852) ἐν συνεχείᾳ δὲ Φιλίππων καὶ Δράμας (2 Φεβρ. 1852-23 Μαΐου 1861), ἐξ ἧς ἐπαρχίας ἐκπτώτως ἐγένετο, καταστάς ἔκτοτε γνωστός ἐν τῇ ἱστορίᾳ ὡς «Μελέτιος ὁ Ἀπόδραμος!» (βλ. Ἀλεξοῦδη, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 218, Τσιάκκα, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 13, ἐνθ' ἐσφαλμένως ἀναγράφεται ὡς χρόνος ἀρχιερατείας αὐτοῦ ἐν τῇ τελευταίᾳ παροικίᾳ «1845-1850» καὶ Τσακκοπούλου, ἐνθ' ἄνωτ., ἔτ. ΛΒ', σελ. 176, 319, 320, 321, 326, 473).

396. Οὗτος ἀρχιερατεύων ἐν Νύσῃ (21 Ἰουν. 1859-23 Ὀκτ. 1872), ἐν Ξάνθῃ (23 Ὀκτ. 1872-4 Μαρτ. 1875) καὶ ἐν Χαλκηδόνι (4 Μαρτ. 1875-14 Δεκ. 1890), ὅτε ἐξεδήμησε πρὸς Κύριον καὶ ἐκηδεύθη τὴν ἐπομένην, μετενεχθεὶς ἐκ Φαναρίου εἰς Χαλκηδὸνα ὑπὸ τῶν συνοδικῶν Φιλιππουπόλεως, Σηλυβρίας, Ξάνθης, Μογλενῶν καὶ Λιτίτσης, τοῦ πρῶην Ἐρσεκίου καὶ τῶν ἐπισκόπων Ἐλευθερουπόλεως καὶ πρῶην Κίτρου (βλ. Ἀλεξοῦδη, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 228, Τσακκοπούλου, ἐνθ' ἄνωτ., ἔτ. ΛΒ', σελ. 468 καὶ ἔτ. ΛΓ', σελ. 21, 283).

397. Βυζάντιος τὴν πατρίδα, ἐγένετο ἐπίσκοπος Καμπανίας (Μαρτ. 1853) μητροπολίτης δὲ Στρωμνίτης (13 Μαΐου 1861-18 Δεκ. 1875) καὶ Βοδενῶν (19 Δεκ. 1875-26 Μαρτ. 1896), ὅτε ἀπέθανεν ἐν Βοδενοῖς (βλ. Ἀλεξοῦδη, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 227, 228, «Ἐκκλ. Ἀλήθεια», τόμ. Ι', σελ. 4, Τσακκοπούλου, ἐνθ' ἄνωτ., ἔτ. ΛΒ', σελ. 328, 473 καὶ ἔτ. ΛΓ', σελ. 30, 296).

398. Περί αὐτοῦ δρα: Βιτάλη Φ., Ὁ Ἄρτης Σωφρόνιος, ἐνθ' ἄνωτ. Ὡστε ἐν Ἀμασειᾷ οὐχὶ δ' ἐν Ἄρτῃ ὑπηρετήσε, ὡς κακῶς ἀναγράφεται ἐν τῇ «Ἀναπλάσει» (ἐνθ' ἄνωτ.).

399. Ἡ ἐπίσκοπὴ Ἐλευθερουπόλεως ὑπέκειτο τῷ μητροπολίτῃ Δράμας, ἐξ οὗ οὗτος προέτεινε τὸν, ἐπὶ παιδείᾳ καὶ ἀρετῇ διακρινόμενον καὶ ἐκ τῆς παροικίας αὐτοῦ καταγόμενον, Νεόφυτον. Ὁ δὲ Ἀγαθάγγελος ἀπὸ μέγας ἀρχιδιάκονος ἐγένετο

ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ, ἐξελέγη ὑπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου τῶν Πατριαρχείων, τῆ 25 Νοεμβρίου 1867, Ἐπίσκοπος Ἐλευθερουπόλεως⁴⁰⁰ χειροτονηθείς, πιθανώτατα τὴν ἐπομένην, ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Ναῶ τοῦ μεγαλομάρτυρος Ἀγίου Γεωργίου⁴⁰¹.

Ὁ Νεόφυτος, ὡς Ἀρχιερεύς, ἐπέδειξαστο δραστηριότητα οὐ τὴν τυχούσαν δι' ἅπαντα ἐν γένει τὰ ἐθνικοθρησκευτικὰ θέματα τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ, ἐνδιαφερόμενος πρὸς τοῦτοις τὰ μέγιστα διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς παιδείας, δι' ὅπερ προήγαγε τὴν ἐν Πραβίῳ ἰδίαν Σχολὴν καὶ ἐμερίμνησε διὰ τὰ ἀνά τὰς κώμας Σχολεῖα.

Κατ' αὐτὸ τὸ διάστημα ἐστάλη ὑπὸ τῆς Μ. Ἐκκλησίας ὡς πατριαρχικός Ἐξάρχος εἰς τὴν Ξάνθην, πρὸς διευθέτησιν ὠρισμένων πραγμάτων, τὰ ὅποια ἐδημιούργησαν ἀναστάτῳσιν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ. Ὡσαύτως, κατόπιν τούτου, ἀνετέθη αὐτῷ συνοδικῶς, ὅπως ἀντιπροσωπεύσῃ ἐπ' ἀόριστον τὸν Μητροπολίτην Δράμας εἰς Νευροκόπιον, ἐνθα συνεπέει τῶν βουλγαρικῶν βλέψεων, διὰ τὴν ἐν γένει περιοχὴν ταύτην τῆς πολυπαθοῦς Μακεδονίας, τὰ πράγματα ἦσαν κατ' ἐξοχὴν δυσάρεστα.

Τῆ 19 Ἰανουαρίου 1872, τοῦ «ἀρχιερατεύοντος (ἐν Φιλιππουπόλει) Παναρέτου παντελεῖ καθαιρέσει τῆς ἀρχιερωσύνης αὐτοῦ καθυποβληθέντος διὰ τοὺς κανονικοὺς λόγους τοὺς φαινομένους ἐν τῷ ἔμπροσθεν ἐκκλησιαστικῷ Γράμματι»⁴⁰² (πρόκειται περὶ τοῦ ἐπαναστατήσαντος κατὰ τοῦ Πατριαρχείου ἀρχιερέως καὶ ὑποστηρίζοντος τὰς βουλγαρικές ἀξιώσεις), Φιλιππουπόλεως ἐξελέγη ὁ Ἐλευθερουπόλεως Νεόφυτος, οὕτινος τὸ μέγα μήνυμα καὶ ἡ εὐχαριστία ἐγένοντο ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Ναῶ μόλις τῆ 9 Μαρτίου 1872⁴⁰³.

Ἡ τοιαύτη προαγωγή ὑπῆρξεν ὄντως διὰ τὴν περίστασιν ἐκείνην ἢ πλέον ἐνδεδειγμένη. Τὸ βουλγαρικὸν κίνημα εὕρισκετο ἐπικινδύνως ἐν ἐξελίξει,

μητροπολίτης Σβορνικίου (Αὐγ. 1848-23 Μαΐου 1861), Δράμας (23 Μαΐου 1861-25 Μαΐου 1862), καὶ Ἐφέσου (25 Μαΐου 1872-25 Ἰανουαρίου 1893), ὅτε ἐξεμέτρησε τὸ ζῆν. Ἐχρημάτισε δ' ἐν τῷ μεταξύ πατριαρχικός ἐπίτροπος, κατὰ τὴν ἀσθένειαν Ἰωακείμ Β', καὶ δις τοπορητῆς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, πρῶτον μὲν κατὰ τὴν ἐπὶ τῷ θανάτῳ Ἰωακείμ Β' χηρείαν τοῦ Θρόνου, δεύτερον δὲ ἐπὶ τῇ χηρείᾳ αὐτοῦ μετὰ τὴν παραίτησιν Ἰωακείμ τοῦ Γ'. Θανάτων, συνοδικῶν, ἐκηδεύθη ἐν Φαναρίῳ ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Νεοφύτου Η' καὶ τῆς ἱεράς Συνόδου, ἐπικηδεὶον λόγον ἐκφωνήσαντος τοῦ καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης ἱεροδιακόνου Γερμανοῦ Βασιλάκη, προσφωνήσαντος τὸν φιλόμουσον ἱεράρχην προσφῶρος καὶ τοῦ δ/ντοῦ τῆς μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς ἀρχιμ. Γερμανοῦ Κλεοβούλου (βλ. Ἀλεξοῦδη, ἐνθ' ἄνωτ., Τσιάκα, ἐνθ' ἄνωτ., γράφοπος, οὐχὶ ὀρθῶς διὰ τὴν ἐν Δράμᾳ ἀρχιερατείαν: 1860-1875, Τσακκοπούλου, ἐνθ' ἄνωτ., ἔτ. ΛΒ', σελ. 320, 473 καὶ ἔτ. ΛΓ', σελ. 19, 289).

«Ἐκκλ. Ἀλήθεια», ἔτ., ΙΓ', σελ. 67-68.

400. Κῶδιξ Πατρ. Ἀρχιεοφ. ΞΖ', σελ. 22, Τσακκοπούλου, ἐνθ' ἄνωτ., ἔτ. ΛΒ', σελ. 484. Φωτογραφία αὐτοῦ, ὡς ἐπισκόπου Ἐλευθερουπόλεως, διασώζεται ἐν: Γεδεών, Ἀποσημειώματα, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 343.

401. Παπαδοπούλου Γ', Ἡ σύγχρονος ἱεραρχία, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 357-358.

402. Κῶδιξ Πατρ. Ἀρχιεοφ. ΞΖ', σελ. 81.

403. Τσακκοπούλου, ἐνθ' ἄνωτ., ἔτ. ΛΓ', σελ. 18.

χωροῦν πρὸς τὸ φοβερὸν σχίσμα, ἐξηπλοῦτο δὲ ὅλον ἐν καὶ περισσώτερον εἰς τὰς βουλγαρικές ἐπαρχίας, οἷα ἦτο ἡ Φιλιππουπόλεως, δεύτερα πολυάνθρωπος πόλις τῆς Βουλγαρίας. Ἐντεῦθεν ὁ Νεόφυτος ἤρξατο τῆς ἐν τῇ παροικίᾳ ταύτῃ ποιμαντορίας αὐτοῦ ἐν μέσῳ σκοπέλων καὶ πλείστων δυσχερειῶν, προκαλουμένων ὑπὸ τῶν βουλγάρων, ἰδιαίτατα δὲ τῶν ὀργάνων τοῦ καθαιρεθέντος προκατόχου αὐτοῦ Παναρέτου. Ἀλλ' ὁ ποιμαντάρχης διώκει μετ' ἀπαραμίλλου σθένους καὶ ψυχραιμίας ἰδανικῆς. Αἱ ἐνέργειαι αὐτοῦ διὰ τὴν ἀσφαλὴ τῶν χριστιανῶν αὐτοῦ ποδηγέτησιν καὶ διὰ τὴν διασφάλισιν τῶν δικαίων τοῦ Ἔθνους ὑπῆρξαν λίαν εὐστοχοί. Ἡ δὲ Μ. Ἐκκλησία, πατριαρχεύοντος Ἰωακείμ τοῦ Β'⁴⁰⁴, ἐπέδειξεν ἐμπράκτως τὴν συμπαράστασιν αὐτῆς εἰς τὸν πολυτρόπως ἀγωνιζόμενον ἱεράρχην, χορηγήσασα αὐτῷ μηνιαίως ἐκ τοῦ ἐθνικοῦ Ταμείου 15 λίρας Τουρκίας, ὅτι ἐνεκα τῶν καιρικῶν ἀνωμαλιῶν ἀντιμετώπιζεν οὗτος οἰκονομικὴν κρίσιν.

Οὐχ ἦττον ὁμως ἡ ψυχικὴ ἀνωτερότης τοῦ ἱστορουμένου ἡγέτου τῆς κατὰ Φιλιππούπολιν Ἐκκλησίας ἐξεδηλώθη κατ' ἐξοχὴν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ρωσοτουρκικοῦ πολέμου⁴⁰⁵, ὅτε περιέσσωσε καὶ περιέθαλψεν οὐ μόνον ὁμαίμονας ἀδελφοὺς Ἑλλήνας, ἀλλὰ καὶ βουλγάρους εἰσέτι συνέτρεξε τὰ μέγιστα «λησμονήσας τὴν χολὴν καὶ τὸ ὄξος, ἃ ἐπιότισαν αὐτῷ»⁴⁰⁶. Διὰ πάντα ταῦτα ἀκριβῶς ἐτιμᾶτο παρὰ πάντων καὶ ἡγαπᾶτο ἐφεξῆς ἀδιακρίτως. Ἡ δὲ ἐν Φιλιππουπόλει συνελθοῦσα εὐρωπαϊκὴ ἐπιτροπὴ, μετὰ τὴν λήξιν τοῦ πολέμου ἐκείνου, πρὸς ἐκπόνησιν τοῦ ὀργανικοῦ νόμου τῆς Ἀνατολικῆς Ρωμυλίας βαθύτατα ἐξετίμησε τὸν ἄνδρα, ἡ παρουσία τοῦ ὁποίου συνετέλεσεν ἀσφαλῶς εἰς τὸ ν' ἀναγνωρισθῶν καὶ νὰ διασφαλισθῶν ἐν τῷ νόμῳ ἐκείνῳ ἅπαντα τὰ δικαιώματα τοῦ ὁμογενοῦς πληθυσμοῦ ἐν τῇ περιοχῇ ταύτῃ.

Ἐν ἔτει 1880, Νοεμβρίου 14, «Διονύσιον μετατεθέντος προεδρικῶς εἰς τὸν θρόνον τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Νικαίας⁴⁰⁷, ὁ ἀπὸ Φιλιππουπόλεως Νεόφυτος, προβιβασμοῦ ἐνεκα, μετετέθη εἰς τὴν ἐπίσημον Μητρόπολιν τῆς Ἀδριανουπόλεως, ἦν ἐπιτροπικῶς εἶχε ποιμαίνει ἀπὸ τῆς 4 Ἰουλίου ἰ.ἔ., σταλεῖς πρὸς τοῦτο γνώμη καὶ ἀποφάσει τῆς Ἱ. Συνόδου⁴⁰⁸, βεβαίας οὔσης, ὅτι ἡ προσωπικότης

404. Ἐνθ' ἄνωτ., τοῦ παρόντος.

405. Οὗτος διεξήχθη μετὰ τῶν ἐτῶν 1853-Μαρτ. 1856, ἀφορμῆς δοθείσης ἐκ τοῦ γαλλορωσικοῦ ἀνταγωνισμοῦ εἰς τοὺς Ἁγίους Τόπους. Ἡ Ρωσία ὑπεστήριξε τὰς ὀρθοδόξους ἑλληνικές μονὰς καὶ ἀπήτησεν ἀπὸ τὴν τουρκικὴν νὰ ἀναγνωρίσῃ εἰς αὐτὴν τὸ δικαίωμα προστάσις ἐφ' ὅλων τῶν χριστιανικῶν μεινοτήτων. Ἡ Τουρκία ἀπέρριψε τὴν ρωσικὴν ταύτην ἀπαίτησιν. Εἶτα προὐκλήθη ὁ πόλεμος καθ' ὃν ἠττήθη ἡ Ρωσία (βλ. Ἐδιπόδη Α., Κριμαϊκὸς πόλεμος, ἐν «Νεωτ. Ἐγκ. Λεξικόν», τόμ. ΙΑ', σελ. 557, Κλαδᾶ Ν., Κριμαϊκὸς πόλεμος, ἐν «Μεγ. Ἐλ. Ἐγκυκλοπαίδεια», τόμ. ΙΕ', σελ. 233-225).

406. Παπαδοπούλου Γ., ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 360.

407. Κῶδιξ Πατρ. Ἀρχιεοφ. ΞΖ', σελ. 243.

408. Παπαδοπούλου Γ., ἐνθ' ἄνωτ.

τοῦ Νεοφύτου θὰ κατώρθου, ἵνα καταπραῦνη τὰ πνεύματα καὶ ἐπιφέρῃ τὴν γαλήνην, ἔπειτα ἀπὸ τὴν βουλγαρικὴν ἐκείνην ἐπίθεσιν κατὰ τοῦ διαπρεποῦς Μητροπολίτου Ἀδριανουπόλεως Διονυσίου (μετέπειτα ἐνδόξου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου), γενναίου ὑπερασπιστοῦ τῶν ἐθνικῶν δικαίων⁴⁰⁹. Πράγματι δὲ πολλὰ ἐπέτελεσε καὶ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ταύτῃ. Εἰργάσθη μετὰ πολλῆς καὶ ἐνζήλου δραστηριότητος πρὸς σύνταξιν τῶν κανονισμῶν πάντων τῶν κοινοτικῶν ἀρχῶν καὶ τῆς Δημογεροντίας τῆς κεντρικῆς ἐφορίας ἐπὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως, ἧτις ἐπὶ τῶν ἡμερῶν αὐτοῦ ἤχθη εἰς περιωπὴν. Εἰς τὰς Σαράντα Ἐκκλησίας, ἔνθα ὠργιάζε κυριολεκτικῶς ἡ βουλγαρικὴ προπαγάνδα, διερρῦθισε τὰ προγράμματα τῶν ἐν αὐτῇ Σχολῶν, συμφώνως πρὸς τὰς νεωτέρας παιδαγωγικὰς ἀρχάς. Γενικῶς δι' εἰπεῖν εἰς ἅπασαν τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ ἐνέπνευσε νέαν ζωὴν. Ἀνήγειρε νέα Σχολικὰ δικαστήρια ἢ μετερρῦθισε τὰ ὑπάρχοντα. Ἐτοποθέτησεν ἐμπνευσμένους διδασκάλους. Ἰδρυσεν καὶ Ἀδελφότητας. Ἐν ἄλλαις λέξεσι διωργάνωσε τὰ πάντα, μετὰ πολλῆς συνέσεως καὶ προνοίας.

Ἀλλά, κατὰ Ἰανουάριον 1886, οἱ πολλοὶ κόποι καὶ αἱ διαρκεῖς θυσίαι ἐπέφερον αὐτῷ σωματικὴν ἐξάντλησιν, δι' ὅπερ ἠναγκάσθη καὶ, ὑποβαλὼν «παραίτησιν οἰκειοθελή» τῇ Μ. Ἐκκλησίᾳ ἀπὸ τοῦ θρόνου, ἦλθεν εἰς τὴν ἐν Ἀγίῳ Ὁρει Μονῆν τοῦ Βατοπεδίου καὶ ἐν αὐτῇ ἐφυσύχαζε. Ἐντεῦθεν ὁμως ἐκλήθη τὸ ἐπόμενον ἔτος εἰς νέους ἀγῶνας ὑπὸ τοῦ ἐν τῷ μεταξὺ ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως⁴¹⁰ γενομένου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Διονυσίου τοῦ Ε' ⁴¹¹,

409. Κατὰ Φεβρουάριον 1879 ἐξηγριωμένον πλῆθος σχισματικῶν Βουλγάρων ἐπέδραμε διὰ ροπάλων κατὰ τοῦ Ἀδριανουπόλεως Διονυσίου, ὃν ἐκ τοῦ μητροπολιτικοῦ μεγάρου, κακῆν κακῶς, ἐξέβαλον, εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς πόλεως ἔσυραν μετ' ἀνηκούστου θηριωδίας δ' ἐξύβρισαν, ἐκολάφισαν, ἐτραυμάτισαν καὶ τὰς τρίχας εἰσέτι τοῦ πώγωνος καὶ τῆς κεφαλῆς ἀπέκοψαν ἔτοιμοι, ἵνα ἐνταφιάσουν αὐτὸν ζῶντα. Ἐκ τοῦ τοιοῦτου βεβαίον μαρτυρικοῦ θανάτου ἔσωσεν αὐτόν, τὴν ὑστάτην στιγμήν, καταφθάσασα, ἴλη ἱππικοῦ Κοζάκων. Ἰδοὺ τί ἀντιμετώπισαν οἱ ἠρακλεῖς οὗτοι τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἔθνους ὑπέρμοχοι. Ἀργότερον βλέπομεν τὸν αὐτὸν ἐνθουσιώδη Ἕλληνα ἱεράρχην εἰς τὰς πατριαρχικὰς ἐπάλλξεις ἀγωνιζόμενον ὑπὲρ τῆς διασφαλίσεως τῶν προνομίων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ μαρτυρικοῦ Γένους ἡμῶν, παραγραφέντων ὑπὸ τῶν κακοπίστων καὶ ἀντιχριστῶν τούρκων. Μετὰ δὲ τὴν τοιαύτην ἐν Ἀδριανουπόλει κακοπάθεισιν ἠδυνήθη καὶ ἔφθασεν εἰς Κων/πολιν (7 Μαρτίου), ὡς ἐπίτροπος τοῦ ὁποίου ἐστάλη, ἀποφάσει τῆς Ἐκκλησίας, ὁ ἡμέτερος Φιλιππουπόλεως Νεόφυτος, μέχρι οὗ ἐγένετο καὶ ἡ ὀριστικὴ μετάθεσις αὐτοῦ, τῇ 14 Νοεμβρίου, ὡς εἶδομεν (βλ. Μ α υ ρ ο π ο ὑ λ ο υ Δ., Πατριαρχικαὶ σελίδες, τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἀπὸ 1878-1849, ἐν Ἀθήναις 1960, σελ. 13, Πα π α δ ο π ο ὑ λ ο υ, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 363 ὑποσ. 96).

410. Ἄμα τῇ παραίτησιν ἐξ αὐτῆς τῆς μητροπόλεως τοῦ Νεοφύτου, ἐπανῆλθεν ἐκ τῆς Νικαίας ὁ Διονύσιος, ψήφω κανονικῶν γενομένων, τῇ 23 Ἰανουαρ. 1889 (βλ. Τ σ α κ ο π ο ὑ λ ο υ, ἐνθ' ἄνωτ. σελ. 177).

411. Χαριτωνίδης ἐπανουμώμενος, ἐγεννήθη ἐν Ἀδριανουπόλει καὶ διετέλεσε μέγας πρωτοσύγκελλος τῶν Πατριαρχείων, εἶτα δὲ μητροπολίτης Κρήτης (1858-1868), Διδυμοτείχου (1868-1873), Ἀδριανουπόλεως τὸ α' (1873-1880), Νικαίας (1880-1886), Ἀδριανουπόλεως τὸ β' (1886-1887) καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης (23 Ἰανουαρ. 1887-13 Αὐγ.

κατασταθεῖς ὡς Ποιμενάρχης εἰς τὴν καιρίαν μακεδονικὴν Μητρόπολιν Πελαγονείας⁴¹², τῇ 7 Μαρτίου 1887⁴¹³, τοῦ ἱεράρχου αὐτῆς «Ματθαίου προβιβασθέντος εἰς τὸν θρόνον τῆς ἀγιωτάτης Μητροπόλεως Ἀδριανουπόλεως»⁴¹⁴.

Ὁ Νεόφυτος καὶ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ταύτῃ εὔρε νέον στάδιον δράσεως. Ποικίλαι προπαγάνδαι—ἰδίᾳ βουλγαρικαὶ—δρῶσαι, πλεῖσται συκοφανταὶ καὶ ἄλλαι ἱστορικαὶ ἀνακρίβειαι καθ' ἡμέραν χαλκευόμεναι ὑπὲρ φαλκιδεύσεως τῆς ἑλληνικωτάτης Μακεδονίας, καὶ ἄλλα πολλὰ παράλληλα ἐγκλήματα διαπραττόμενα ἀπερρόφων ἐξ ὀλοκλήρου αὐτόν, ἀγωνιζόμενον καὶ μοχθοῦντα, πρὸς δὲ κακουχούμενον καὶ ταλαιπωρούμενον, συνεπεῖα δι' ἀσυστάτους λόγους καταγγελιῶν καὶ διωγμῶν, μέχρι οὗ, τῇ 1 Αὐγούστου 1891, μετετέθη, συνοδικῇ γνώμῃ καὶ ἀποφάσει, εἰς τὴν ἐν Ἠπειρῷ ἀποστολικὴν καὶ ἱστορικὴν καὶ ἀφνιδίᾳ Μητρόπολιν Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης⁴¹⁵, τοῦ ἐν αὐτῇ Ἰωακείμ Α', Σγουροῦ, νεαρωτάτου μὲν—μόλις εἰκοσιεξαετοῦς—ἀλλὰ σθεναροῦ καὶ ἐνθουσιώδους ἱεράρχου τουρκικῆ ἀξιώσει «μετατεθέντος εἰς τὸν θρόνον τῆς ἀγιωτάτης Μητροπόλεως Ἐάνθης»⁴¹⁶.

Ὁ οὕτως κατασταθεῖς Ἀρχιερεὺς πρὶν ἢ ἔλθῃ καὶ τελεσθῇ τὸ μέγα μήνυμα καὶ τὴν εὐχαριστίαν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, ἤκουσε τὸν αἰφνίδιον θάνατον τοῦ Πατριάρχου Διονυσίου τοῦ Ε'. Ὅθεν, ἀφικόμενος εἰς τὴν Κων/πολιν, προὔτιθετο, ὅπως μετὰσχη τῆς νέας πατριαρχικῆς ἐκλογῆς καὶ ἐν συνεχείᾳ ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ νέου Πατριάρχου τελεσθῇ ὡς Νικοπόλεως τὰ κεκανονισμένα, ἵνα ἐν συνεχείᾳ ἀναχωρήσῃ εἰς τὴν νέαν αὐτοῦ ἐν Ἠπειρῷ παροικίαν. Ἄλλ' ἄλλα ἐπεφύλαξεν αὐτῷ ἡ θεία Πρόνοια. Διότι, διαγραφέντος ὑπὸ τῆς τουρκικῆς κυβερνήσεως, ἐκ τοῦ καταλόγου τῶν πρὸς πατριαρχεῖαν ὑποψηφίων, τοῦ ὀνόματος Γερμανοῦ τοῦ δραστηρίου, διαπρεποῦς καὶ σθεναροῦ Μητροπολίτου Ἡρακλείας, οὗτος ἐπραγματοποίησε σύσκεψιν ἐν τῷ γραφεῖῳ τοῦ ἀρχιγραμματέως τῆς Ἱ. Συνόδου, εἰς τὴν ὁποίαν συμμετέσχον κυρίως φίλοι του Ἀρχιερεῖς, μετὰ τῶν ὁποίων καὶ ὁ Δέρκων Καλλίνικος, οἵτινες ἀπὸ κοινοῦ ἀπεφάσισαν, ἵνα προβληθῇ διὰ τὸν Πατριαρχικὸν Θρόνον ὁ Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης Νεόφυτος, «ὡς ἱεράρχης τῆς Ἐκκλησίας δεδοκιμασμένος, εὐπαίδετος, εὐθύς τὸν χαρακτήρα, ἀφιλοκερδῆς,

1892), ὅτε ἐξεμέτρησε τὸ ζῆν (βλ. Ἀ λ ε ξ ὀ ὑ δ η, ἐνθ' ἄνωτ. σελ. 215, 219, Μ α υ ρ ο π ο ὑ λ ο υ, ἐνθ' ἄνωτ., Τ σ α κ ο π ο ὑ λ ο υ, ἐνθ' ἄνωτ., ἔτ. ΛΒ', σελ. 466 καὶ ἔτ. ΛΓ', σελ. 13, 22, 166, 169, 286).

412. Αὕτη ἔκειτο πρὸς τὸ ἀνώτερον τμήμα τοῦ Ἀξιοῦ ἐν Μακεδονίᾳ, εἰς τὰ σημερινὰ Βιτώλια. Εἶχεν ἔδραν τὸ Μομαστήριον, ὅπερ σήμερον ἀνήκει εἰς τὴν αὐτοκέφαλον Σερβικὴν Ἐκκλησίαν (βλ. Ν.Ε. Λ ε ξ ἰ κ ὀ ν, τόμ. ΙΕ', σελ. 688).

413. Τ σ α κ ο π ο ὑ λ ο υ, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 169.

414. Κ ὠ δ ἰ ξ Πατρ. Ἀρχιεφ. ΕΖ', σελ. 338.

415. «Ἐκκλ. Ἀ λ ἡ θ ε ἰ α», ἔτ. ΙΑ', σελ. 178. Συνυποψήφιοι αὐτῷ ἐτέθησαν β' ὁ Διδυμοτείχου Μεθόδιος καὶ γ' ὁ Δρυϊνουπόλεως Κοσμᾶς (ὁ μετὰ ταῦτα μετατεθεῖς εἰς τὴν μητρόπολιν Νικοπόλεως).

416. Κ ὠ δ ἰ ξ Πατρ. Ἀρχιεφ. ΕΖ', σελ. 414.

πολλά ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τοῦ Ἔθνους μοχθήσας ἐν ταῖς ἐπαρχίαις Ἐλευθερουπόλεως, Φιλιππουπόλεως, Ἀδριανουπόλεως, Πελαγωνίας, πάντοτε ἐπ' ἀγαθῇ θελήσει διακριθείς, ἀμέτοχος διατελέσας τῆς ἀπὸ τοῦ 1884 τὸ ἦπαρ τῆς Ἐκκλησίας καταβιβρωσκούσης κομματικῆς διαπάλης»⁴¹⁷.

Ὁ Νεόφυτος αἰφνιδιάσθη πρὸ τῶν τοιούτων ἐνεργειῶν, αἵτινες ταχέως τῷ ἀνεκοινώθησαν. Καὶ φαίνεται, ὅτι προέβαλεν ἀντιρρήσεις διὰ τὴν ἀποδοχὴν τῆς ὑποψηφιότητος αὐτοῦ. Ἀλλὰ τελικῶς ἐπεισθη, ἀφ' οὗ ἔλαβε πλείστας ὑποσχέσεις περὶ συμπαραστάσεως καὶ κοινῆς συμπράξεως ἐν τῇ λίαν δυσχερεῖ διακυβερνήσει τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου.

Κατὰ τὴν πρώτην ἐκλογικὴν συνέλευσιν (20 Ὀκτωβρ. 1891), καθ' ἣν εἰς τὸν κατάλογον τῶν υποψηφίων ἐνεγράφη τὸ ὄνομα τοῦ Νικοπόλεως Νεοφύτου, 24 μέλη τῆς παρατάξεως Ἰωακείμ τοῦ Γ' ἐκμανέντα ἀπεχώρησαν τῆς συνεδριάσεως, διακηρύξαντα τὸ δῆθεν παράνομον αὐτῆς, καὶ διὰ τοῦτο ἐπεκαλέσθησαν τὴν ἐπέμβασιν τῆς τουρκικῆς κυβερνήσεως (!) πρὸς διάλυσιν τῆς τοιαύτης συνελεύσεως. Εὐτυχῶς ὁμως αὕτη παντελῶς ἠδιαφόρησε καὶ συνεχίσθησαν αἱ ἐργασίαι διὰ τὴν ἀνάδειξιν νέου Πατριάρχου. Εἶναι δὲ χαρακτηριστικόν, ὅτι οἱ οὕτως διαμαρτυρηθέντες πρῶτοι προσῆλθον εἰς τὴν δευτέραν συνεδρίαν, καθ' ἣν ψηφοφορίας γενομένης, ὁ μὲν συνδυασμὸς τοῦ Νεοφύτου⁴¹⁸ παρουσιάσθη πλειοψηφῶν, διότι ἔλαβον: Νικοπόλεως Νεόφυτος ψήφους 38, Μυτιλήνης Κωνσταντίνος 47 καὶ Βελεγράδων Δωρόθεος, ὁ καὶ Τοπορητηῆς τοῦ Θρόνου, 42. Ἐξ ἑτέρου δὲ ὁ συνδυασμὸς τοῦ Ἰωακείμ Γ' ἐμειοψήφισε κατὰ πολὺ, καθ' ὅσον ἔλαβον: Ἰωακείμ Γ' ψήφους 35, Καισαρείας Ἰωάννης 27 καὶ Ἐφέσου Ἀγαθάγγελος 24. Ὡς ἐκ τούτου, ὑποψήφιοι ἀνεδείχθησαν οἱ τοῦ πρώτου συνδυασμοῦ. Καὶ γενομένης μετὰ ταῦτα ἐκλογῆς ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Ναῶ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἀνεδείχθη ὁ ἀπὸ Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης Νεόφυτος Η'⁴¹⁹, τῆ 27 Ὀκτωβρίου 1891, διὰ ψήφων 12, τοῦ Μυτιλήνης Λαβρόντος 2 καὶ τοῦ Βελεγράδων⁴²⁰.

417. Κυριακίδου Ε., Ἱστορία τοῦ συγχρόνου Ἑλληνισμοῦ, τόμ. Β', Ἀθήναι 1894, σελ. 650-651, Παπαδόπουλου Γ., ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 365-366.

418. Ὁ Νεόφυτος, μητροπολίτης ὡν Φιλιππουπόλεως, κατὰ τὴν ἐν εἰ 1878 γενομένην πατριαρχικὴν ἐκλογὴν, ἐτέθη συνυποψήφιος Ἰωακείμ τοῦ Γ', λαβὼν τότε ἐν τῇ β' ἐκλογικῇ συνελεύσει ψήφους 44 ἐναντι 60 τοῦ Θεσσαλονικῆς Ἰωακείμ καὶ 35 τοῦ Ἀρτῆς Σεραφεῖμ Ξενοπούλου. Ὁ Μαυρόπουλος γράφει 54 ψήφους διὰ τὸν Νεόφυτον, ὁπότε, ἂν θεωρηθῆ τούτο ὀρθόν, ἔχομεν διαφορὰν μόνον 6 ψήφων (βλ. Μαυρόπουλου, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 27, Παπαδόπουλου, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 359, Γσκακπούλου, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 152).

419. Αὐτόθι, σελ. 286, Κωδῆξ Πατρ. Ἀρχιεπιφ. ΕΞ', σελ. 417-419.

420. Ἡ μία ψήφος ἦτο πιθανώτατα τοῦ Νικοπόλεως Νεοφύτου, μὴ ψηφισαντος ἑαυτὸν, ἢ δ' ἑτέρα τοῦ Σωζουναγαθουπόλεως Παρθενίου. Κατὰ τὸ ὑπόμνημα ἐκλογῆς ὁ Νεόφυτος «ψήφω κοινῇ τοῦ Ἱεροῦ κλήρου καὶ τῶν λογάδων τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν Γένους» ἀνήλθεν τὸν πατριαρχικὸν καὶ ἀποστολικὸν οἰκουμενικὸν Θρόνον. Ἐπ. Κατάλογοι, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 78,

Ἡ τοιαύτη ἐκλογὴ ἐχαροποίησεν ἅπαντας τοὺς ἐπιποθοῦντας τὴν εἰρήνην καὶ τὴν πρόοδον τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ τύπος τῆς Κων/πόλεως, τῶν Ἀθηνῶν, τῶν ἐπαρχιῶν καὶ αὐτὸς ἔτι ὁ βουλγαρικὸς, ἔγραψεν ὡς εὐοίωνον ἐπίτευγμα τὴν τοιαύτην πατριαρχικὴν ἀνάρρησιν τοῦ Νεοφύτου. Ἡ μεγάλη πλειοψηφία κλήρου ἀνεβίβασε τῆ 27 Ὀκτωβρίου 1891 γεραρὸν ἱεράρχην, ὀτρηνρὸν ἀθλητὴν τῆς στρατευομένης Ἐκκλησίας ἑαυτὸν ἀναδείξαντα καὶ ἐν τῇ μεγάλῃ αὐτοῦ ἐπὶ εἰκοσαετίαν δράσει καθ' ἅπασαν τὴν Θράκην καὶ τὴν Μακεδονίαν ἐν τιμῇ πρὸ παντὸς ζηλώσαντα, τὸν τίτλον ἐκείνου ὃν ἠγάλλετο λαμβάνων εἰς τῶν γεραρῶν αὐτοῦ προκατόχων, τὸν τίτλον τοῦ ἱεράρχου τῶν τοῦ Χριστοῦ πενήτων. Ὁ Νικοπόλεως Νεόφυτος, ὃν ἡ Ἐκκλησία καὶ τὸ Γένος μετὰ θαυμασμοῦ καὶ ἀγάπης ἔβλεπον (ὡς Φιλιππουπόλεως) ἐν πενίᾳ καὶ κακουχίᾳ ὑπερμαχοῦντα ἐν καιριωτάτῳ σημείῳ τῶν δικαίων αὐτῶν, εἶναι ὁ Ἀδριανουπόλεως, ὃν ἡ πρωτεύουσα τῆς Θράκης παλινορθωτὴν γενόμενον τῆς Ἐκπαιδευτικῆς καὶ κοινωνικῆς αὐτῆς προόδου ἠγάπησε καὶ ἐλάτρευσε, εἶναι ὁ Πελαγονεῖας, ὁ ἐν τῷ κέντρῳ τῆς Μακεδονίας κρατερῶς κατὰ πάσης ἐπιβουλῆς τῶν ἐναντίον ἡμῶν ἀγωνισάμενος, εἶναι πρόθυμος στρατιώτης, ὃν ἡ Ἐκκλησία ἀπέστειλεν ὅπου ἦν ἀνάγκη σωτηρίας τῶν ὑψίστων καὶ τιμαλφεστάτων αὐτῆς δικαίων, ὁ πένης, ὁ ἀπέριπτος, ὁ ἄνευ ἀξιώσεων, ἄνευ κόμπου, ἀλλ' ἀκατάβλητος αἰ καὶ ἀκαταπόνητος ἀθλητὴς αὐτῆς⁴²¹.

Κατὰ τὴν παρουσίαν καὶ πρώτην ἐθιμοτυπικὴν ἐπίσκεψιν τοῦ Νεοφύτου εἰς τὴν ὑψηλὴν Πύλην ἐξεδηλώθη ἡ εὐνοια καὶ ἐκτίμησις τοῦ σουλτάνου Χαμίτ πρὸς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, πρὸς ὃν ἀπένειμὲ τὴν μεγάλην ταινίαν Ἰμτιάξ, ἣτις ἦτο παράσημον ἀδαμαντοποίκιλον, ἀπονεμόμενον μόνον εἰς βασιλεῖς. Ὡσαύτως ἐδώρησεν αὐτῷ καὶ πολυτιμοτάτην σιγαροθήκην, εἰς ἐκδήλωσιν τῆς πρὸς αὐτὸν εὐνοίας του. Μετὰ δὲ τὴν ἐπάνοδον ἐκ τοῦ σουλτάνου ἐτελέσθη ἐν τῷ πατριαρχικῷ Ναῶ ἡ τελετὴ τῆς ἐπιστήμου ἐνθρονίσεως⁴²².

Νεόφυτος ὁ Η' ἀρχόμενος τῆς πατριαρχικῆς αὐτοῦ δράσεως ἐπεδίωξεν ὅπως ἔχη μεθ' ἑαυτοῦ εἰς κοινὴν συνεργασίαν τοὺς ἀριστεῖς τῶν Ἀρχιερέων. Ἐντεῦθεν καὶ ὁ συντελέσας κατ' ἐξοχὴν εἰς τὴν ἀνάρρησιν αὐτοῦ ἐν τῷ πατριαρχικῷ Θρόνῳ Ἡρακλείας Γερμανὸς ὑπῆρξεν ἀχώριστος αὐτοῦ σύμβουλος καὶ συμπαραστάτης, «ἀκόιμητος φρουρὸς τῶν πατριαρχικῶν συμφερόντων»⁴²³, ἄνευ ὑπερβολῆς ἦτο ἡ ψυχὴ τοῦ Πατριαρχείου. Ὁ δὲ Πατριάρχης

«Ἐκκλ. Ἀλήθεια» ἔτ. ΙΑ', σελ. 218-282, Συνοδινου Πολυκάρπου (ἀποθ. μητροπολίτου Μεσσηνίας), Ἐκκλησιαστικὰ ἀπομνημονεύματα, Ἀθήναι 1960, σελ. 20, 22).

421. «Ἀνάπασις», ἔτ. 1892, σελ. 1170. Ὁ Γεδεὼν (Μνεῖα, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 81) γράφει, ὅτι ἦτο «ἀγαθὸς Πατριάρχης».

422. «Ἐκκλ. Ἀλήθεια», ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 24, Μωρατίδου, Α', Μετὰ τοῦ βορρᾶ τὰ κύματα, ταξίδια, περιγραφὰ, ἐντυπώσεις-Κωνσταντινούπολις σελ. 33-34.

423. Μαυρόπουλου, ἐνθ' ἄνωτ.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Εἶναι τραγικόν.

Ἡ εἰς βάρος Σεβασμιωτάτου Ἱεράρχου ἐκδοθεῖσα δικαστικὴ ἀπόφασις, ἡ ὁποία πλήττει τὴν ἀλληλέγγυον πρὸς αὐτὸν δλόγητα τῆς Σεπτῆς Ἱεραρχίας, ὥξυνε πάλιν τὰς σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας καὶ ἐδημιούργησε νέον σάλον εἰς τὰς τάξεις τοῦ εὐσεβοῦς ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Ἀλλὰ γεννᾶται τὸ ἐρώτημα: Δὲν θὰ εὐρεθοῦν ἐπὶ τέλους ἐκπρόσωποι τῆς Πολιτείας, οἵτινες θὰ κατανοήσουν τὰς ἐναντι τῆς Ἐκκλησίας ὑποχρεώσεις τοῦ Ἔθνους; Ἐὰν ὑπάρχη σήμερον Ἑλληνικὴ Πολιτεία, τοῦτο ὀφείλεται ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον εἰς τὰς στοργικὰς φροντίδας τῆς Ἐκκλησίας, ἣτις κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Τουρκοκρατίας καὶ τῶν ἐξισλαμισμῶν ὡς φιλόστοργος μήτηρ, καὶ «ὡς ἡ ὄρη τὰ νοσσία ἐαυτῆς» ἀνέλαβε τὴν κηδεμονίαν τῶν Ἑλλήνων καὶ διετηρήσεν ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας τὴν γλῶσσαν, τὰς παραδόσεις καὶ τὴν ἐθνικὴν συνείδησιν τοῦ Ἔθνους καὶ ἠγωνίσθη εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν ὑπὲρ τῆς ἀπελευθερώσεως αὐτοῦ. Εἶναι ἀληθῶς τραγικόν, ὅτι ἐκπρόσωποι τοῦ Ἔθνους λησμονοῦν πάντα ταῦτα καὶ γίνονται συνεργοὶ εἰς τὸ ἐγκληματικὸν ἔργον τῆς ὑπονομεύσεως τῆς Ἐκκλησίας.

Νεόφυτος, καθ' ὑπόδειξιν αὐτοῦ, ἀπεφάσισε ν' ἀνασυγκροτήσῃ τὴν Ἱ. Σύνοδον, ἣν, ἀπὸ τοῦ προκατόχου αὐτοῦ εἰσέτι Διονυσίου τοῦ Ε' ἀπέτέλουν οἱ καὶ ἐκλέξαντες αὐτόν, μετὰ τὸν θάνατον ἐκείνου, Ἱεράρχαι Ἡρακλείας Γερμανός, Βερροίας Προκόπιος, Σηλυβρίας Γερμανός, Κορυτσᾶς Φιλόθεος, Δέρκων Καλλίνικος, Δράμας Γερμανός, Σαζουαγαθουπόλεως Παρθένιος, Βελεγράδων Δωρόθεος καὶ Προικοννήσου Νικόδημος⁴²⁴. Ἐκ τούτων ἀπεφάσισε νὰ διατηρήσῃ ἐν τῇ νέᾳ Ἱ. Συνόδῳ τοὺς ὄντως διαπρεπεῖς Μητροπολίτας Ἡρακλείας Γερμανὸν καὶ Δέρκων Καλλίνικον, ἐκάλεσε δὲ ἀριστίνδην τοὺς ἐγκρίτους Ἀρχιερεῖς Νικομηδείας Φιλόθεον, Χαλκηδόνος Ἰωακείμ, Ἰωαννίνων Γρηγόριον καὶ Μυτιλήνης Κωνσταντῖνον, ἐξ ὧν ὁ τελευταῖος δὲν προσῆλθε διὰ λόγους ἐπαρχιακῶν ἀναγκῶν. Ἡ ἐνέργεια δ' αὕτη τοῦ Νεοφύτου συνιστᾷ τὴν θέλῃσιν αὐτοῦ ὅπως περιστοιχίζῃται ὑπὸ ἀρίστων Ἱεραρχῶν.

Οὕτω πως ἡ διοίκησις τῆς Μ. Ἐκκλησίας εὐρέθη τότε εἰς χεῖρας στιβαράς. Ἀποτέλεσμα δὲ τούτου ὑπῆρξε τὸ γεγονός, ὅτι πλεῖστα ζητήματα ἄτινα ἐδημιουργήθησαν καὶ εἶχον σχέσιν μὲ τὰ προνόμια τοῦ Πατριαρχείου καὶ τοῦ Γένους ἐρρυθμίσθησαν ἐπωφελῶς μετὰ τῆς τουρκικῆς πολιτείας καὶ τῆς Ἐκκλησίας.

Πρώτιστον θέμα σοβαρώτατον ὑπῆρξε τὸ σχολικόν, τὸ ἀναφῆν ἐκ μέρους τῆς ὑψηλῆς Πύλης, ἐπι-

424. Σταυρίδου Ι., Συλλογὴ πατριαρχικῶν καὶ συνδικῶν ἐγκυκλίων, πατριαρχικῶν ἀποδείξεων καὶ ἐγκυκλίων τῆς μεγάλης πρωτοσυγκελλίας, ἐν Κων/πόλει 1900, σελ. 81.

Ἀπαιτεῖται ἀνάλογος προπαρασκευή.

Εἶναι ἀληθῶς ἐντόχημα, ὅτι ἀνεβλήθη διὰ τὸ φθινόπωρον ἡ πανορθόδοξος διάσκεψις τοῦ Βελιγραδίου, ἣτις θὰ προπαρασκευάσῃ τὸν μετὰ τῶν Ἀγγλικανῶν καὶ Παλαιοκαθολικῶν διάλογον τῆς Ὀρθοδοξίας.

Ὁ διάλογος οὗτος ἔχει τὸσαύτην ζωτικὴν σημασίαν καὶ περιλαμβάνει τόσον πολλὰ σημεῖα, περὶ τὰ ὁποῖα θὰ ἀπαιτηθῇ λεπτολόγος συζήτησις, ὥστε οἱ ἐκπρόσωποι τῆς Ὀρθοδοξίας δεόν νὰ εἶναι ἐπαρκῶς προπαρασκευασμένοι δι' αὐτήν. Πρὸ πάντων οἱ ἐκπρόσωποι τῆς ἐλευθέρως Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας πρέπει νὰ εἶναι καλῶς προσητοιμασμένοι διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν προβλημάτων, τὰ ὁποῖα θὰ προβληθοῦν ἐκ τοῦ διαλόγου. Ἀσφαλῶς πλεῖστα κοινὰ σημεῖα συνδέουν ἡμᾶς τοὺς Ὀρθοδόξους μετὰ τῶν Ἀγγλικανῶν καὶ Παλαιοκαθολικῶν, ἀλλὰ καὶ ὅ,τι χωρίζει ἡμᾶς ἀπ' αὐτῶν οὐδόλως εἶναι εὐκαταφρόνητον. Ὅθεν ὁ διάλογος δεόν νὰ διεξαχθῇ σοβαρῶς καὶ οὐχὶ ἐπιπολαίως. Ἐπομένως καὶ ἡ δι' αὐτὸν προπαρασκευὴ πρέπει νὰ εἶναι ἀνάλογος.

Νέα χαρακτηριστικὴ διάφευσις.

Εἰς τὰ παραδείγματα τῶν Σεβ. Ἱεραρχῶν μας,

διωξάσης τὴν ἐξίσωσιν καὶ τὸν ἔλεγχον ἀπάντων τῶν Σχολείων, γυμνασίων καὶ ἐκκλησιαστικῶν, καὶ τὴν εἰσαγωγὴν εἰς τὰ τελευταῖα τῆς τουρκικῆς γλώσσας. Ἀλλ' ἐπελύθη τὸ ζήτημα τοῦτο αἰσίως καὶ ἐπιτυχῶς, ἀπελύθησαν δὲ καὶ σχετικαὶ συνοδικαὶ ἐγκύκλιοι, ὡς περὶ στατιστικῶν πληροφοριῶν (30 Δεκεμβρ. 1891⁴²⁵, καὶ ἕτεραι τρεῖς «περὶ ἀδειῶν λειτουργίας Σχολῶν»⁴²⁶. Συνειάχθη δὲ ἰδιαίτερα δικονομία, καθ' ὅτι μετὰ τὴν διαφύλαξιν τῶν προνομίων ἢ νεὰ τῶν πραγμάτων κατάστασις ἀπήγει, πλὴν ἄλλων κανονικῶν ἔργων, καὶ τὴν σύνταξιν ἰδιαίτερας δικονομίας⁴²⁷.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἰδρύθη ὡσαύτως εἰδικὸν ταμεῖον ἀποθεματικοῦ κεφαλαίου διὰ τὸν προικισμὸν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, τὸν προβλεπόμενον εἰς τοὺς γενικοὺς κανονισμοὺς, τὴν θεραπείαν σπουδαίων ἐκκλησιαστικῶν ἀναγκῶν σχέσιν ἔχουσῶν πρὸς τὴν θρησκευτικὴν οἰκοδομὴν τοῦ λαοῦ, τὴν μόρφωσιν τοῦ Ἱ. Κλήρου, ἐνίσχυσιν τοῦ ἐθνικοῦ Ταμεῖου εἰς ὠρισμένας αὐτοῦ δαπάνας⁴²⁸. Τὸ ταμεῖον τοῦτο ἐνίσχυσεν ἐκ τῶν πρώτων ὁ Ἄλ. Φωτιάδης διὰ δωρεᾶς αὐτοῦ ἐκ 1.200 λ. Τουρκίας, ἀστίνας καὶ ἐνεχείρισε τῷ Πατριάρχῃ Νεοφύτῳ.

(Συνεχίζεται)

Ἀρχιμ. ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ ΒΙΤΑΛΗΣ
Ἱεροκέρυξ Ἱ. Μητροπόλεως Νικοπόλεως

425. Παπαδοπούλου Γ., ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 380, Σταυρίδου, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 86.

426. Αὐτόθι, σελ. 76, 78, 80.

427. Παπαδοπούλου, ἐνθ' ἄνωτ.,

428. Αὐτόθι, σελ. 390.

οἷτινες ἐργάζονται ἀθορόβως εἰς τὰς ἰ. μητροπόλεις των, πρέπει νὰ προστεθῆ καὶ τὸ παράδειγμα τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Δημητριάδος κ. Δαμασκηνοῦ.

Καθ' ἃ ἀνεγράφη προσφάτως εἰς πρωϊνὴν ἐφημερίδα τῆς Πρωτευούσης, ὁ ἅγιος Δημητριάδος, ὅστις ὡς «ὁμολογητῆς τῆς πατρίδος» εἶχεν ἐγκλεισθῆ ὑπὸ τῶν Ναζιστῶν εἰς τὸ στρατόπεδον συγκεντρώσεως τοῦ Νταχάου, «ὠργάνωσε μὲ πληρότητα τὸ δίκτυο τῆς κατηχήσεως. Φρόντισε νὰ ἀυξήσῃ τὸν ἀριθμὸν τῶν καλῶν καὶ κατηρτισμένων ἐξομολόγων. Περιέβαλε μὲ στοργὴ τοὺς 150 ἐφημερίους του καὶ τοὺς καθωδήγησε νὰ ἐκπληρώσουν τὴν ἀποστολὴν τους μὲ σεμνὸ ζῆλο. Ἀλλὰ πλᾶϊ σὲ ὅλα αὐτὰ, ἐνδιαφέρθη καὶ ἐνδιαφέρεται φλογερὰ καὶ γιὰ τὶς ὄλικές κοινωνικὲς ἀνάγκες». Τοιοτοτρόπως «ὠργανώθησαν μαθητικὰ καὶ λαϊκὰ συσσίτια στὴν πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας καὶ στὴν Ἁγιά, μὲ πάνω ἀπὸ τρεῖς χιλιάδες συσσιτοῦντες. Ἰδρύθηκα στὸ Βόλο γυμνασιακὸ οἰκοτροφεῖο, ὅπου βοίσκουν στέγη, τροφὴ καὶ ζεστὸ οἰκογενειακὸ περιβάλλον ἑκατὸ περίπου ἄποροι μαθηταί. Στὴ Μονὴ Ξενιάς καὶ στὴν Ἀμαλιάπολι λειτουργοῦν κάθε καλοκαίρι παιδικὲς κατασκηνώσεις μὲ πάνω ἀπὸ δυὸ χιλιάδες παιδιὰ. Στὴν ἴδια Μονή, ὁ ἀμαξιτὸς πρὸς τὴν ὁποία δρόμος ἀνοίχθη μὲ ἐνέργειες τοῦ μητροπολίτη, ἰδρύθηκα Ἀστυλὸ Ἀνιάτων, ἐνῶ παράλληλα ἀναπτύσσεται ἕνα κέντρο ἐφηρμοσμένης γεωπονίας. Στὸν Βόλο ἰδρύθηκα ὕστερα ἀπὸ ἐπίμονα διαβήματα τοῦ Μητροπολίτου, Σχολεῖο Κομφαλάων, πού ὅλες του τὶς δαπάνες τὶς ἔχει ἀναλάβει ἡ Μητρόπολις».

Ὡστε καὶ τὸ παράδειγμα τοῦ ἁγίου Δημητριάδος εἶναι νέα χαρακτηριστικὴ διάφωσις τῶν ἰσχυριζομένων, ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία εἶναι... νεκρά.

«Φωτεινοὶ ὁδηγοί».

Εἶναι εὐχάριστον, ὅτι κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ παρελθόντος μηνὸς οὐχὶ θεολόγοι, ἀλλὰ διακεκοιμένοι φιλόλογοι ἐξῆραν τὴν σημασίαν τῆς ἐορτῆς τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν καὶ ἐτόνισαν τὴν ἀνάγκην τῆς καταπολεμήσεως τῶν τάσεων πρὸς ὑποτίμησιν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος ἐορτῆς. Οὕτως ὁ μὲν καθηγητῆς κ. Νικηφόρος Ἐλεόπουλος ἐξέδωκεν εἰδικὴν μελέτην ἐπὶ τῆς ἐθνικῆς σημασίας τῆς ἐορτῆς, ὁ δὲ κ. Κ. Γεωργούλης ἐσημείωσε τὰ ἐξῆς: «Ἡ ἐορτὴ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν δὲν εἶναι μόνον τῶν γραμμάτων ἐορτή. Κατὰ τὴν σκοτεινὴν τῆς δουλείας τοῦ Γένους ἐποχὴν ἦτο ἡ κατ' ἐξοχὴν ἐθνικὴ ἐορτὴ τῶν δουλωμένων ὑπὸ τὸν Τουρκικὸν ζυγὸν Ἑλλήνων. Ἐκλεκτὰ ἀποσπάσματα ἐκ τῶν ἔργων των εἰς τὸ ἀρχαῖον κείμενον ἐδιδάσκοντο μετ' εὐλαβείας ἀπὸ τοῦ διδασκάλου καὶ τὰ παιδιὰ μετὰ χαρᾶς καὶ ἀγαλλιάσεως τὰ ἀπήγγελλον ἀπὸ στήθους. Καὶ κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα, πρὶν ἐνσκήψῃ εἰς τὸ ἔθνος εἰς ἄκαυρος μοντερνισμὸς, ἐξηκολούθησεν ἡ ἐπικοινωνία τῶν Ἑλλήνων μαθητῶν μὲ αὐτούσια τὰ κείμενα τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν. Δι' αὐτῶν ἐπετελεῖτο ὄχι μόνον ἠθικοθρησκευτικὸς καὶ ἐθνικός, ἀλλὰ καὶ εὐρύτερον νοούμενος ἀνθρωπιστικὸς φρονηματισμὸς. Καὶ τοῦτο διότι οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι ἔχον ἐκπέμψει πνευματικὴν ἀκτινοβολίαν, ἥτις διεχύθη πέραν τῶν ὁρίων τοῦ ἐλ-

ληνικοῦ κόσμου. Ἰστανται ὡς φωτεινοὶ ὁδηγοὶ εἰς τὸ κατώφλιον τοῦ ἑλληνογενεοῦς νεωτέρου εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ».

Τούτων οὕτως ἐχόντων, καθίσταται φανερόν, ὅτι ἡ πρὸς ἀναγέννησιν τῆς ἐθνικῆς μας παιδείας προσπάθεια θὰ εἶναι ματαία, ἐὰν δὲν παράσχη εἰς τοὺς Ἑλληνοπαιδας πλουσίαν πνευματικὴν τροφὴν ἐκ τῶν ἔργων τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν καὶ τῶν λοιπῶν μεγάλων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας.

Πολὺ σοβαρῶς.

Ἡ τελευταία μεγάλη πωκαῖα εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν Βατοπεδίου τοῦ Ἁγίου Ὁρους, ἥτις ἐγένετο πρόξενος μεγάλων ζημιῶν, χωρὶς εὐτυχῶς νὰ θίξῃ τὰ πολύτιμα κειμήλια καὶ τὴν βιβλιοθήκην ταύτης, ἔφερον εἰς τὴν επικαιρότητα τὸ ζήτημα τῆς ἐξευρέσεως τρόπων ἀσφαλίσσεως τῶν ἔργων βυζαντινῆς τέχνης καὶ τῶν πολυτίμων ἐκκλησιαστικῶν κειμηλίων τῶν ἱερῶν μονῶν μας. Πολλὰ ἐγράφησαν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας ὑπὸ εἰδικῶν καὶ ὑπὸ μὴ εἰδικῶν. Πάντως γενικὴ εἶναι ἡ διαπίστωσις, ὅτι τὰ πλεῖστα τῶν κειμηλίων τούτων δὲν εἶναι ἀπολύτως ἐξησφαλισμένα.

Ὅθεν ἐπιβάλλεται ἡ λήψις ὀρισμένων μέτρων πρὸς ἀποφυγὴν ἐν τῷ μέλλοντι μεγαλυτέρων ζημιῶν. Ἀλλ' ἡ λήψις τῶν μέτρων τούτων πρέπει νὰ γίνῃ ἀφ' ἐνὸς κατόπιν ἐνδελεχοῦς μελέτης τοῦ ζητήματος ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων παραγόνων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Πολιτείας, ὡς καὶ ὑπὸ πεφωτισμένων ἐκπροσώπων τῶν Ἱ. Μητροπόλεων καὶ τῶν ἰ. μονῶν τοῦ Ἁγίου Ὁρους καὶ τῆς λοιπῆς Ἑλλάδος, καὶ ἀφ' ἑτέρου κατόπιν κοινῆς συμφωνίας πάντων τούτων. Τὸ ζήτημα εἶναι πολὺ σοβαρόν. Δι' αὐτὸ πρέπει καὶ νὰ μελετηθῆ καὶ ἀντιμετωπισθῆ πολὺ σοβαρῶς.

«Οὔτε ἐφθάρη, οὔτε φθείρεται».

Ἀμερικανοὶ ἐμπειρογνώμονες ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς «ὀργανώσεως διὰ τὴν περιφρούρησιν τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας» μετέβησαν ἐσχάτως εἰς τὴν Σοβιετικὴν Ἐνωσιν, διὰ νὰ μελετήσουν τὴν θέσιν τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῷ σοβιετικῷ κράτει. Οὗτοι εἰς δημοσιευθεῖσαν ἐκθεσίαν των τονίζουσι, ὅτι οἱ πνευματικοὶ ἡγῆται πάντων τῶν ἐν τῇ Σοβιετικῇ Ἐνώσει θρησκευτικῶν δογμάτων ἐκφράζουσι τὴν ἐμπιστοσύνην των διὰ τὸ μέλλον, δοθέντος ὅτι, παρὰ τὰς ἐλπίδας καὶ τὰς προβλέψεις τῶν ἀθέων κομμουνιστῶν, ἡ θρησκεία ὑπὸ οὐρανῷ ποτε μορφὴν τῆς εἰς τὴν Σοβιετικὴν Ἐνωσιν ἀποτελεῖ ζωντανὴν πραγματικότητα, διότι «ο ὕ τ ε ε φ θ ἄ ρ η, ο ὕ τ ε φ θ ε ἰ ρ ε τ α ι».

Χαίρομεν, διότι ἡ διαπίστωσις αὕτη εἶναι κατὰ πάντα σύμφωνος πρὸς ὅσα προσφάτως ἐγράφησαν σχετικῶς εἰς τὰς στήλας τοῦ παρόντος περιοδικοῦ.

Οὔτε ὑπῆρξεν, οὔτε θὰ ὑπάρξῃ.

Ἐν συνεχείᾳ δεῶν νὰ σημειώσωμεν, ὅτι καθ' ἃ ἐγράφη εἰς τὸν τύπον, εἰς τὸν νέον τοπογραφικὸν χάρ-

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσόστομος κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα ἀπὸ τῆς 10ης μέχρι τῆς 25ης Φεβρουαρίου 1966 ἐχοροστάτησεν εἰς διαφόρους ἱεροὺς ναοὺς Ἀθηνῶν, προήδρευσε τῶν συνεδριῶν τῆς Ἱεράς Συνόδου καὶ τῶν Διοικητικῶν Συμβουλίων διαφόρων Ἐκκλησιαστικῶν Ὄργανισμῶν, συνειργάσθη μετὰ Σεβασμιωτάτων Ἀρχιερέων καὶ ἐδέχθη εἰς ἀκρόασιν διαφόρους ἐπιτροπὰς καὶ άτομα. Οὕτως:

Ἐχοροστάτησε: Τῆ 20ῆ Φεβρουαρίου εἰς τὴν ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῶ Ἀθηνῶν τελεσθεῖσαν θείαν Λειτουργίαν, τὸ δὲ ἀπόγευμα τῆς αὐτῆς ἡμέρας εἰς τὸν ἐν τῷ αὐτῷ ναῶ τελεσθέντα Κατανυκτικὸν Ἑσπερινόν.
— Τῆ 25ῆ Φεβρουαρίου εἰς τὴν ἐν τῷ Καθεδρικῷ Ναῶ Ἀθηνῶν τελεσθεῖσαν Ἀκολουθίαν τῶν Χαιρετισμῶν.

Προέστη: Τῆ 23ῆ Φεβρουαρίου ἐν τῷ Καθεδρικῷ Ναῶ Ἀθηνῶν τῆς Δοξολογίας, εἰς τὴν ὁποίαν παρέστησαν οἱ καθηγηταὶ καὶ οἱ φοιτηταὶ τῆς Ἀνωτάτης Σχολῆς Ἐμπορικῶν καὶ Οἰκονομικῶν Ἐπιστημῶν.

Ἐτέλεσε: Τῆ 13ῆ Φεβρουαρίου, ἐν τῷ παρεκκλησίῳ τῶν Ἀνακτόρων Τατοῦ, τὴν θείαν Λειτουργίαν τὴν ὁποίαν παρηκολούθησαν αἱ Α.Α.Μ.Μ. ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος καὶ ἡ Βασίλισσα Ἄννα-Μαρία καὶ ἡ Α.Β.Υ. ἡ Πριγκίπισσα Εἰρήνη. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς θ. Λειτουργίας ὁ Μακαριώτατος ἐχειροτόνησεν εἰς ἱεροδόναχον τὸν ἱεροδιάκονον τῆς Ἱ. Μονῆς Πεντέλης Νικηφόρον.

Προήδρευσε: Τῆ 17ῆ Φεβρουαρίου τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.

— Τῆ 22α Φεβρουαρίου τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.

— Τῆ 23ῆ Φεβρουαρίου τῆς συνεδριάσεως τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ο.Δ.Ε.Π.

Ἐπεσκέφθη: Τῆ 15ῆ Φεβρουαρίου, συνοδευόμενος ὑπὸ τῶν Σεβασμ. Μητροπολιτῶν Ἡλείας κ. Γερμανοῦ, Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας κ. Γεωργίου, Μαρωνείας κ. Τιμοθέου καὶ Σισαίου καὶ Σιατίστης κ. Πολυκάρπου, τὸν ὑπουργὸν Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Ἀλλαμανῆν.

— Τῆ 22α Φεβρουαρίου τὸν ἐν τὸν «Εὐαγγελισμόν» νοση-

λευόμενον ἱατρὸν κ. Καπνιάν.

Παρεκάλησε: Τῆ 14ῆ Φεβρουαρίου εἰς γεῦμα παρατεθὲν πρὸς τιμὴν τῶν μελῶν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ο.Δ.Ε.Π. ὑπὸ τῆς διευθύνσεως τοῦ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἑρμοῦ ξενοδοχείου τοῦ ὡς ἄνω Ἐκκλησιαστικοῦ Ὄργανισμοῦ.

Ἐδέχθη: Τῆ 10ῆ Φεβρουαρίου τὸν Σεβασμιώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Αὐστραλίας καὶ Νέας Ζηλανδίας κ. Ἰεζεκίηλ, τὸν Διευθύνοντα Σύμβουλον τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. κ. Ζαφ. Κέπετζην καὶ τὸν τέως Δήμαρχον Καισαριανῆς κ. Πετιμεζᾶν.

— Τῆ 11ῆ Φεβρουαρίου τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Αἰτωλοακαρνανίας κ. Θεόκλητον, τὸν κ. Μπέλ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τὴν κυρίαν Γόντικα, μετὰ τῶν ὁποίων συνεσκέφη περὶ τοῦ τρόπου ταχείας περιθάψεως τῶν σεισμοπαθῶν Ἀγρινίου.

— Τῆ 14ῆ Φεβρουαρίου τοὺς ὑπαλλήλους τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, τῆς Ἱεράς Συνόδου καὶ τῶν ἄλλων ἐκκλησιαστικῶν ὑπηρεσιῶν καὶ πλῆθος κόσμου, οἱ ὅποιοι τὸν συνεχάρησαν ἐπὶ τῇ συμπληρώσει τετραετίας ἀπὸ τῆς ἀναρρήσεώς του εἰς τὸν Ἀρχιεπισκοπικὸν Θρόνον Ἀθηνῶν.

— Τῆ 16 Φεβρουαρίου τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων κ. Κύριλλον, Κερκύρας καὶ Παξῶν κ. Μεθόδιον, Πατρῶν κ. Κωνσταντῖνον καὶ Χίου κ. Παῦλον, τὸν στρατηγὸν Λαμπρόπουλον, τὸν τέως Διευθυντὴν Ἀστυνομίας κ. Καμμένον, τὸν ἠγούμενον τῆς Ἱ. Μονῆς Πετράκη πανοσ. ἀρχιμ. Χαρ. Βασιλόπουλον, τὸν ἠγούμενον τῆς Ἱ. Μονῆς Πεντέλης πανοσ. ἀρχιμ. Γεώργιον Προκόπτην καὶ τὸν κ. Φραγκόπουλον.

— Τῆ 17ῆ Φεβρουαρίου τὸν Σεβασμιώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Βορείου καὶ Νοτίου Ἀμερικῆς κ. Ἰάκωβον, τὸν Σεβασμ. Μητροπολίτην Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων κ. Κύριλλον καὶ τὸν Σεβασμ. Μητροπολίτην Κεφαλληνίας κ. Προκόπιον.

— Τῆ 19ῆ Φεβρουαρίου τὸν γενικὸν γραμματέα τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν Νέας Ζηλανδίας κ. Ταίηλορ.

— Τῆ 21ῆ Φεβρουαρίου τὸν Διευθυντὴν τοῦ Πνευματικοῦ Φροντιστηρίου Κληρικῶν Ἑλλάδος πανοσ. ἀρχιμ. Χρυσόστομον Γαλούρη καὶ τὸν νομικὸν σύμβουλον τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. κ. Σταυρόπουλον.

— Τῆ 23ῆ Φεβρουαρίου τὸν Σεβασμ. Μητροπολίτην Φθιώτιδος κ. Δαμασκηνὸν καὶ τὸν πρόεδρον τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων κ. Παπασπύρου.

τὴν τῆς Μόσχας διὰ πρώτην φορὰν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς Ἐπαναστάσεως σημειοῦνται αἱ θέσεις τῶν σπουδαιοτέρων χριστιανικῶν ναῶν ὡς ἐνδιαφέροντα καὶ ἀξιοσημειώμενα σημεῖα τῆς πόλεως.

Καὶ τὸ γεγονός τοῦτο πείθει, ὅτι ἡ Σοβιετικὴ κωβέρνησις κατανοεῖ, ὅτι ἡ Θρησκεία εἶναι μία ζωντανὴ πραγματικότης, τὴν ὁποίαν δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀγνοῇ τις ἐπ' ἀπειρον. Πολιτιστικὴ ζωὴ ἄνευ θρησκείας καὶ ἄνευ θρησκευτικῶν μνημείων οὐδέποτε ὑπῆρξεν, οὔτε εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρξῃ.

Ἀπεργάζονται τὴν φθοράν.

Ἐπανερχόμεθα ἐπὶ τοῦ ζητήματος τοῦ Κινηματογράφου, ὡς πρὸς τὸ ὁποῖον συνεχίζεται, ἐπταβόειος ἀληθῶς, ἡ ἀδιαφορία τῶν ἀρμοδίων. Οὗτω ὑπολογίζεται, ὅτι ἀπὸ τῆς ἐνάρεξως τῆς χειμερινῆς περιόδου προεβλήθησαν πενήτηκοντα περίπου ἑλληνικαὶ ταινίαι. Ἡ παραγωγή εἶναι ἀληθῶς πρωτοφανὴς εἰς ἀριθμὸν. Τὸ δυστύχημα μόνον εἶναι, ὅτι εἶναι τελείως ἀσύδοτος, καὶ ὅτι, ὡς ἐκ τούτου, τὸ ποιοτικὸν των κατάντημα

ἔφθασε πλέον εἰς τὸ μὴ παραιτέρω. Ὁρθότατα δὲ παρατηρεῖ, ἐν προκειμένῳ, σοβαρὰ ἀθηναϊκῆ ἐφημερίδα, ὅτι «ὁ φαῦλος κύκλος συνεχίζεται, ὑπὸ τὴν παντελεῖ ἀδιαφορίαν τῆς Πολιτείας, ἡ ὁποία—φαίνεται—μάχεται ἀρνητικῶς διὰ τὸν ἐκχυδαϊσμόν καὶ τὴν ἠθικὴν ἐξαθλίωσιν τῶν εὐρέων στρωμάτων τοῦ πληθυσμοῦ».

Καὶ πράγματι ἡ ἐγγύοις κινηματογραφικὴ παραγωγή, ἣτις ἀνέκαθεν ἐνόσει βαρύτερα ἀπὸ αἰσθητικῆς καὶ ἠθικῆς ἀπόψεως, ἔχει πλέον ἐκτραχηλισθῆ εἰς σημεῖον αὐτόχρημα ἐφιαλτικόν. Καὶ αἰτία εἶναι τὸ περὶ ἐμπορικότητος ἀφ' ἐνὸς κοιτῆριον τῶν ἐπιχειρηματιῶν τοῦ εἴδους τούτου καὶ ἀφ' ἑτέρου ἡ ἐπιμόνος ἀδιαφορία τῆς πολιτείας ἐναντι τοῦ καθήκοντός της, ἀλλὰ καὶ τῆς δυνατότητός της, νὰ ἀντεπεξέλθῃ εἰς τὴν λύμην αὐτήν.

Διότι, ἂν ἤθελε, θὰ ἠδύνατο κάλλιστα νὰ μεταβάλλῃ κατὰ πολὺ τὴν ἐπονείδιστον αὐτὴν κατάστασιν. Διότι πλὴν ὀλίγων φωτεινῶν ἐξαιρέσεων, αἱ πλείστα ἀνοχῶς κινηματογραφικαὶ ταινίαι στιγματίζουν τὴν χώραν μας. Καὶ ἀπεργάζονται, ὅσον οὐδεμίαν ἄλλην ἴσως δύναμις, τὴν φθοράν τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ πνεύματος τοῦ λαοῦ μας, καὶ ἰδίως τῆς νέας γενεᾶς.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ἱερά Μητρόπολις Κορινθίας

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ Ἀναγκ. Νόμου 2200/40 «περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» καλοῦμεν τοὺς βουλευομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου τούτου ὀριζόμενα προσόντα νὰ καταλάβωσι τὰς κενὰς θέσεις ἐφημερίων ἱερέως τῶν Ἱερῶν Ναῶν τῶν ἐνοριῶν: 1) Παμμ. Ταξιαρχῶν Νεμέας, 2) Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Ἀθικίων, 3) Ἀγίου Ἀνδρέου Ἀρχ. Νεμέας, 4) Εὐαγγελισμοῦ Θεοτόκου Ταρσοῦ καὶ 5) Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου Μαψοῦ, ὅπως ἐντὸς ἐνὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ ὄχι ἔτι Νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικά, προκειμένου νὰ ἀνακηρύξωμεν αὐτοὺς ὑποψηφίους ἐφημερίους τῶν Ἱερῶν Ναῶν τούτων.

Ἐν Κορίνθῳ τῇ 14 Φεβρουαρίου 1966

Ὁ Τοποτηρητῆς † Ὁ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Χαλκίδος

Ἐχοντας ὑπ' ὄψιν τὰ ἄρθρα 46, 47 καὶ 40 τοῦ Α.Ν. 2200/40 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ ἐφημερίων» ὡς ἐτροποποιήθη διὰ μεταγενεστέρων Νομοθετικῶν Διαταγμάτων προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ ἐν Ψαχνοῖς Ἱεροῦ ἐνοριακοῦ Ναοῦ «Ἀγ. Νικολάου» καλοῦμεν τοὺς βουλευομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ὀριζόμενα προσόντα ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίης προκηρύξεως ἐν τῷ Δελτίῳ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν δικαιολογητικῶν ἐγγράφων.

Ἐν Χαλκίδι τῇ 16-2-1966

† Ὁ Χαλκίδος ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

Ἐχοντας ὑπ' ὄψιν τὰ ἄρθρα 46, 47 καὶ 48 τοῦ Α.Ν. 2200/40 «Περὶ Ἱ. Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» ὡς ἐτροποποιήθη διὰ μεταγενεστέρων Διαταγμάτων προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ ἐν Τριάδι Ἱεροῦ ἐνοριακοῦ Ναοῦ «Ἀγ. Ἀνάργυρου» καλοῦμεν τοὺς βουλευομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ὀριζόμενα προσόντα ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίης προκηρύξεως ἐν τῷ Δελτίῳ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν δικαιολογητικῶν ἐγγράφων.

Ἐν Χαλκίδι τῇ 16-2-1966

† Ὁ Χαλκίδος ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Γυθείου καὶ Οἰτύλου

Ἐχοντας ὑπ' ὄψιν τὰς σχετικὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 46, 47 καὶ 48 τοῦ Α.Ν. 2200/40 «Περὶ Ἱερῶν ναῶν καὶ ἐφημερίων» καὶ προτιθέμενοι νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῶν κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων τῶν Ἱερῶν ναῶν: 1) Ἁγίας Τριάδος ἐνορίας Φλωμοχωρίου, 2) Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου ἐνορίας Καρυσιόπλεως, 3) Ἀγίου Νικολάου ἐνορίας Νεοχωρίου καὶ 4) Ἀγίου Νικολάου ἐνορίας Δροσοπηγῆς, καλοῦμεν τοὺς βουλευομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν κανόνων καὶ νόμων τῆς Πολιτείας ἀπαιτούμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίης εἰς τὸ δελτίον «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν ἀπάσας τὰς διακελευομένας πιστοποιήσεις.

Ἐν Γυθείῳ τῇ 26η Φεβρουαρίου 1966

Ὁ Τοποτηρητῆς † Ὁ Κυθήρων ΜΕΛΕΤΙΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Μυτιλήνης

Πρὸς τὸν Ἱερομόναχον Θεόκλητον Σταύρου ἀδελφὸν τῆς Ἱ. Μονῆς Ἀγ. Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου Ὑψηλοῦ ἀγνώστου διαμονῆς

Καλεῖσαι ὅπως ἐμφανισθῆς ἐνώπιον ἡμῶν καὶ ἐν τοῖς Γραφεῖσι τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Μυτιλήνης τὴν 28ην Μαρτίου ἐ.ε., ἡμέραν Δευτέραν καὶ ὥραν 10 π.μ. ἵνα ἀπολογηθῆς ἐπὶ ἀποδοδόμενης σοι κατηγορίας, δι' ἣν ἐνεργοῦνται ἐνορκοὶ ἀνακρίσεις κατόπιν τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2999/29 Νοεμβρίου 1965 ἐγγράφου τοῦ Σεβασμ. Μητροπολίτου Μυτιλήνης.

Προσπετιθλοῦμέν σοι ὅτι εἰς περιπτώσιν μὴ ἐμφανισέως σου θέλεις κριθῆ ἀναπολόγητος.

Ἐν Μυτιλήνῃ τῇ 22α Φεβρουαρίου 1966

Ὁ Ἀνακριτῆς

Ἱερεὺς Βασίλειος Δουκαρῆς

Ὁ Γραμματεὺς

Διάκονος Νικ. Ἀναγνώστου

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

† Ὁ Μαρωνείας ΤΙΜΟΘΕΟΣ

† Ὁ Σερβίων καὶ Κοζάνης ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ Κ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

Ναῶν Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν:

Δρχ. 50, 75, 100 ἐτησίως.

Λοιπῶν Ναῶν Ἐπικρατείας:

30 ἐτησίως.

Ἐξωτερικοῦ: δολλάρια 3.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Θεοδοσίου Σπεράντσα, Διαβάλλει πρὸς τοὺς ἔξω.

Ὁ ἑορτασμός τῆς Κυριακῆς τῆς Ὁρθοδοξίας.

Μητροπολίτου Παραμυθίας, Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου Τίτου, Οἱ ναοὶ τοῦ ἱστορικοῦ Σουλίου.

Παναγιώτου Τρεμπέλα, Ἐπὶ τῶν Πρακτικῶν τῆς ἐν Aarhus διασκέψεως.

Σόλωνος Γ. Νινίκα, Πῶς ἐννοοῦν οἱ Ρωμαιοκαθολικοὶ τὴν ἔνωσιν τῶν Ἐκκλησιῶν.

Ἀρχιμ. Φιλαρέτου Βιτάλη, Ζωὴ καὶ ἔργον τῶν ἐξ Ἠπείρου ὀρωμένων Οἰκουμενικῶν Πατριαρχῶν.

Παρατηρήσεων στήλη.

Ἐκκλησιαστικά χρονικά.

Προκηρύξεις.

ΜΟΝΟΤΥΠΙΚΑ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΑ ΤΣΙΡΩΝΗ
Μενάνδρου 4—Ἀθῆναι—Τηλ. 311.121

Ἐπεύθυνος Τυπογραφείου Γεώργιος Σ. Χρυσάφης
Ἰασονίδου 22 — Σούρμενα